

NASA LUČ

1968

9

LOČITEV ZAKONA V ITALIJI? — „Osservatore Romano“ je označil sklep pravnega odbora italijanskega parlamenta, da predloži osnutek zakona za ločitev zakonske zveze, kot zelo težko kršitev konkordata med Svetim sedežem in italijansko državo. Pravi, da je ta dogodek usoden in prinaša neprecenljivo škodo z dveh vidikov. Prvič gre tu za trdnost družin, ki so temelj družbe. Drugič: tak način izpodkopava mirno sožitje med Cerkvijo in državo.

iz življenja cerkve

JOINSON KATOLIČAN? — Ponovno govore, da namerava ameriški predsednik Johnson postati katoličan. Njegova hčerka Lucija je že leta 1965 prestopila v katoliško Cerkev, njen oče pa se je baje že večkrat udeležil sv. maše. Predsednik Johnson je po starših pripadnik baptistov, njegova žena pa je član episkopalne Cerkve. Do prestopa v katoliško Cerkev gotovo ne bo prišlo še v času, ko je Johnson še predsednik ZDA.

PRAZNOVANJE ČLOVEKOVIH PRAVIC — V Španiji v St. Sebastianu je 7000 ljudi, med katerimi so 3 škofje in več redovnikov, podpisalo prošnjo, v kateri prosijo za dovoljenje, da bi slovesno praznovali mednarodno leto človekovih pravic.

NOVA VRHOVNA PREDSTOJNICA USMILJENK — Na občnem zboru usmiljenk sv. Vincencija Pavelskega, ki je zasedal v Rimu, so izbrali za naslednico umrle Guillemine mater Christiane Chiron, po rodu Francozinjo.

CERKEV NASPROTNA UKREPOM VLADE — V Braziliji nastopa vlada proti manifestacijam, ki jih napravljajo študentje. Posledica teh strogih vladnih ukrepov je bila naslednja: 5 mrtvih, mnogi ranjeni in veliko zaprtih.

Izgredi so bili namreč v vseh večjih mestih države. Več škofov in veliko duhovnikov ter redovnikov je ne samo protestiralo proti tem vladnim ukrepom, ampak se je postavilo tudi v bran, da so tako preprečili, da ni prišlo še do hujšega.

PAPEŽ PRIPOROČAL V MOLITEV ČESKOSLOVAŠKO — Papež je vzpodbudil katoličane, naj molijo za ugoden razvoj razmer na Češkoslovaškem. Cerkev sicer ne teži k političnim ciljem, tudi ni usposobljena za to, da bi predlagala najboljše politične rešitve, prizadeva pa si, da bi živeli ljudje med seboj v miru, da bi se zmanjšala mednarodna napetost in bi se spoštovala pravice oseb in narodov.

STARI ŠKOFJE — OVIRA VERSKEMU RAZVOJU — Kardinal Landazuri je na konferenci južnoameriških škofov v Medelinu izjavil, da so velika ovira verskemu razvoju v Latinski Ameriki stari škofje, ki niso zadosti vneti za nove smeri, ki jih je nalezal 2. vatikanski koncil.

VRHOVNO ZASEDANJE KONGREGACIJE ZA EVANGELIZACIJO NARODOV — V Rimu se je vršilo večdnevno zasedanje Vrhovnega sveta kongregacije za evangelizacijo narodov. Udeležil se ga je tako imenovani Svet štirindvajsetih, to je 12 škofov iz misijonjskih dežel, 4 drugih škofov, 4 voditeljev papeških misijonjskih ustanov in 4 vrhovnih prestojnikov misijonjskih zavodov. Veliko pričakujejo od narodnih pospeševalcev misijonjske zavesti, ne nazadnje zadostne denarne pomoči misijonom.

EVHARISTIČNI KONGRES V AFRIKI — Papeški legat na evharističnem kongresu v Bogota, kardinal Giacomo Lercaro, je napovedal, da bo prihodnji svetovni evharistični kongres v Afriki. Mesta ni povedal.

SOČUTJE S ČEHI IN SLOVAKI — Švicarski škofje so med češkosovjetskimi pogajanjmi poslali češkemu kardinalu Beranu posebno pismo. V njem so izrazili svoje sočutje do Čehov in Slovakov.

100.000 LJUDI NA POGREBU PATRA PIJA — Pogreb je bil s koncelebrirano mašo. Maševali so generalni predstojnik kapucinskega reda, nekaj škofov in 20 duhovnikov. Podelili so papežev blagoslov.

PAPEŽ JE GOVORIL SKUPINI JUŽNOVIETNAMSKIH POSLANCEV — Papež je sprejel v avdienco skupino južnovietnamskih poslancev.

LAIKI SO PRIDIGALI — Kardinal John Heenan, londonski škof, je v pastirskem pismu pojasnil, da morajo duhovniki vršiti dušnopastirsko delo, za kar so prepeli red mašniškega posvečenja, laiki pa naj vršijo drugo delo, ki je tudi potrebno v Cerkvi. Ustanovili so 12 komisij, ki naj organizirajo laike. Na binkošno nedeljo so v dveh tretjinah cerkva londonske nadškofije pridigali laiki. V pomoč so dobili osnutek pridige. Vernikom so razdelili listke z vprašanjem, kako bi mogli laiki Cerkvi pomagati.

KATOLIŠKO ZDRAVNIŠKO SKREBSTVO V UGANDI (AFRIKA) — Katoliška Cerkev v Ugandi ima 18 bolnic, 23 oddelkov za porodništvo in 25 dispanzerjev. V bolnišnicah je 2.500 postelj. Letos oskrbujejo 48.000 bolnikov. V dispanzerjih je prešlo lani zdravniško pomoč okoli 800.000 bolnikov. Katoliška Cerkev preskrbi v Ugandi eno petino zdravniške pomoči.

PISMO JUŽNOAMERIŠKIM JEZUITOM — General jezuitskega reda Arrupe je objavil v Medelinu, na konferenci južnoameriških škofov, pismo jezuitom Latinske Amerike. V njem spodbuja sobrate, ki delajo v Južni Ameriki, naj si prizadevajo, da bi se znebili slehernega bogataškega zadržanja. Reševanje socialnega vprašanja je po njegovem mnenju ključ za krščanski napredek južnoameriških dežel. Vsa prizadevanja jezuitov morajo težiti za tem, da bo nastala v Latinski Ameriki nova družba, v kateri bo ljudstvo uživalo enakopravnost in svobodo na političnem, gospodarskem, kulturnem in verskem področju.

KONGRES KAT. PRAVNIKOV — Pod okriljem mednarodnega gibanja katoliških izobražencev „Pax Romana“ bo od 5. do 12. decembra letos v Dakarju v Afriki 6. svetovni kongres katoliških pravnikov. Na kongresu namestavljajo študirati civilizacijo in običaje ljudstev Azije, Afrike in Latinske Amerike. Na kongresu si bodo pravniki izmenjali predloge, kako pri prebivavcih povečati čut za pravičnost in enakopravnost vseh ras, zavest skupne blaginje in pokrajinske oziroma celinske skupnosti.

Mladina po vsem svetu je nezadovoljna s starejšimi in z vsem, kar so ti zgradili okrog sebe in v sebi. Mladi postavljajo svoje očete na zatožno klop, jim izprašujejo vest in očitajo komolčarstvo, prilagodljivost, zapečkarstvo in nesposobnost.

Še do nedavnega so mladi protestirali proti starokopitnosti svojih očetov samo z dolgimi lasmi in oguljenimi hlačami, s protestnimi popevkami in svobodno ljubeznijo, z zavračanjem in požvižganjem nad ustaljenimi navadami.

Danes so ti protesti dobili drugačno obliko.

Pariški študentje so se pred nedavnim izza barikad udarili z očeladenimi policaji, prevračali avtomobile, razkopavali tlakovane ceste in napadali ljudi.

V Beogradu je vzkipel, ker niso mogli vsi poslušati Tereze Kesovije. Potem ko so razbili okna in se v podvozu spopadli s policijo, so protestirali proti policijskemu režimu in zahtevali resnično svobodo.

V Nemčiji skupine mladih uničujejo tramvaje, gostilne, avtomate in silijo otroke, da gredo krast svojim staršem denar. V Frankfurtu se je skupina teh z boksarskimi rokavicami spustila v obraz nekemu človeku, ker ni imel pri sebi denarja. V Aachnu so šli dvakrat v štiriindvajsetih urah nad policaje in z verigami tolkli uradnike. Z verigami so napadli v Hannoveru mirne ljudi, ki so šli na sprehod. Med tuljenjem vlečejo na ulicah gospodinjam njih klobuke čez ušesa in z naslodo trejo gliste na v bele srajce oblečenih prsih meščanov.

Na hamburškem kolodvoru je pred nedavnim obstopilo petnajst polodraslih fantinov starega moža. Eden od fantov mu je zbil klobuk z glave in ukazal: „Poberi ga!“ Upokojenec je preplašen ubogal.

Komaj je imel klobuk spet na glavi, mu ga je isti fant malomarno spet zbil na pločnik in ponovno ukazal: „Poberi ga!“

„Vojni invalid sem, pustite me pri miru!“ je prosil starec.

„Poberi ga,“ je ponovil fant, ne da bi se vznemiril. Boječ se je sklonil starec po klobuk.

Tedaj je bila banda zadovoljna. „Pridi, prižgi eno z nami,“ so mu veleli. Brez volje je nekadivec

puhal — čez nekaj trenutkov ga je zadela srčna kap.

Pred dnevi so v Frankfurtu ob podelitvi mirovne nagrade nemških založnikov senegalskemu pesniku in esejistu Senghoru silovito razgrajali, metali gnjila jajca in paradižnike v avto predsednika nemške republike ter zmerjali izraelskega veleposlanika.

mladina, kam greš?

Kaj je reči k vsemu temu?

Najprej to, da naj se starejši zavedo svoje odgovornosti pred celotno družbo in naj hitreje ukrepajo. Naj ne lažejo, da je svoboda, kjer smejo časopisi pisati samo po nareku onih na vrhu, kjer imajo samo naprej določeni dostop do vodstvenih mest, kjer morata radio in televizija ponavljati samo vladne puhlice, kjer skuša šola poneumljati otroke z uradno modrostjo.

Mladina pa naj z resnim delom in resno kritiko pomaga graditi skupnost. Navadno, čeprav ne vedno, omenjeni razgrajachi niso ljudje, ki bi si služili denar s pomivanjem posode v hotelih, z inštruiranjem ali dežuranjem pri bencinskih črpalkah. Navadno so to ljudje, ki so se že naveličali lahke glasbe in „ljubezni“, mamil in športa. Zato jim za prijetno draženje živcev služi le še anarhija.

Naj se mladi, ki hočejo zares vplivati naboljšanje družbe, zbirajo na shodih, kjer se resno rešujejo socialna, kulturna in politična vprašanja. In kjer je potrebna kritika, naj oni prevzamejo to kritiko, če si starejši ne upajo. Tako bodo pomagali vsem ljudem določene dežele do lepšega življenja.

ZADNJI KORAKI . . .

Bog je poslednji cilj vsake stvari. Če ga dosežeš, si v nebesih, če ga zavrneš, si v peklju. Zaradi resnice je potrebna sodba, zaradi očiščevanja so potrebne vice. Oglejmo si torej različna vprašanja, ki jih postavlja naše pojmovanje poslednjih reči.

Kocka bo padla

Smrt konča naše življenje tako, da je človekova usoda tedaj dokončno določena. Dokler živimo na zemlji, v območju prostora in časa, še ni prepozno. Ni še prepozno, pa čeprav je bilo celotno življenje odklonitev, da je le zadnja minuta pritrdilna: ta minuta odloča. Nad tem se spotikamo, toda božja pravičnost ni človeška pravičnost.

„Le-ti poslednji so delali eno uro, pa si jim plačal toliko kot nam, ki smo delali ves dan!“ — „Priatelj,“ reče Jezus, gospodar vinograda, „tudi poslednjemu hočem dati toliko kot tebi. Čemu se pritožuješ? Dobil si svoj delež. Si mar nevoščljiv, ker sem jaz dober?“

Torej, dokler živiš, je še upanje, ko pa življenje preneha, je že prepozno. Kakor je rekel Kristus tik pred svojo smrtjo: „Dopolnjeno je.“ Smrt ustali človekovo usodo.

Smrt moramo pojmovati kot nekaj za človeka nenaravnega. Naša globoka želja je živeti, in sicer vedno živeti. Ko na primer nekoga ljubiš, ga vedno ljubiš. Smrt občutimo kot nekaj nenormalnega, vsaj v njeni sedanji obliki. Smrt je prišla na svet zaradi satanove zavisti. To pa ne pomeni, da bi v nasprotnem primeru človeku ne bilo treba umreti. Človek ima telo in to telo se izrabi in umre kakor pri živalih. Toda za človeka bi morala biti smrt nekakšno „spanje“, prehod — v veri in vedrosti — s tega sveta na drugega.

Odkar se je človek ločil od Boga, je smrt postala nekaj strašnega. Od izvirnega greha naprej je ta prehod žalosten, celo za Kristusa. Križ končno ni nič drugega kot Kristusova smrt.

Zakaj je to tako žalostno? Zato, ker je smrt dejansko ločitev duše od telesa. Človek je pač nerazdružljivo sestavljen iz snovi in duha. Jezus ni uporabljal te ločitve duše in telesa, kot je danes v navadi, zanj je bila duša predvsem dih življenja, ki prihaja od Boga. Torej v začetku bi se moral prehod iz zemeljskega življenja k božjemu življenju izvršiti tako, da bi se duh ne ločil od telesa, to se pravi, s prevzetjem snovi po duhu. Tisto, kar napravi smrt žalostno, je to, da sedaj ni več tako.

V pričakovanju

Naše upanje je v veri, da sedanje stanje ne bo vedno tako. Krščanska vera se ne nanaša toliko na neumrljivost duše. To seveda verujemo, a brez te-

lesa se nam neumrljivost ne zdi mikavna: ne bi bili več mi. Krščanska vera je v upanju na vstajenje mesa.

Ne moremo si zamišljati nebes tako, da bi duša živela, telo pa trohnelo. Ne, v „preživetje“ lahko upamo samo, če vstajenje vključuje vse naše materialne sile. To je globoka želja človeške narave.

Vemo pa, da je to globoko željo uresničil Jezus s svojim vstajenjem, z vstajenjem svojega telesa, ker je duša neumrljiva. Verujemo, da bomo tudi mi vstali kakor on, in v tem smislu sv. Pavel imenuje Jezusa „prvorojenca med mrtvimi“.

S tem pa seveda ni misliti, da bi živeli na isti način kot na tem svetu. Naša telesna osebnost bo na skrivnosten način prevzeta od Boga, tako kot sta bili Jezusova osebnost in osebnost njegove Matere. Krščanstvo je vera vnebovzetja. Nič od vsega ustvarjenega ni v osnovi slabo ali nečisto, zato mora biti vse odrešeno, vse bo prevzeto od Boga.

Ravno to pa je nekaj, kar lahko ponudimo otrokom sveta: mi ne zavračamo tega nizkega sveta, mi ga prevzemamo.

Vendar pa je to sedaj še samo upanje za konec časov. Zaradi greha je med smrtjo in splošnim vstajenjem časovni presledek. Vsi mrtvi so ločeni od svojih teles, vsi so, čeprav so Bogu še tako blizu, v

protinaravnem stanju, vsi koprnijo po dokončnem odrešenju in pričakujejo, kakor mi, vstajenje mesa. Do konca časov bodo vsi ljudje, ki so že mrtvi in ki so živi, pričakovali končnega vstajanja.

Očiščevanje

Vice, občestvo svetnikov in pekel. Z Bogom so združeni edino tisti, ki so prišli do zedinjenja z njim že med svojim zemeljskim življenjem in ki jih imenujemo svetnike. Svetnik se je v resnici združil z Bogom, še preden je umrl. V tem primeru ga smrt Bogu ne približa bolj, temveč samo povzroči, da pride za vero gledanje.

Večina od nas, ki v svojem življenju ne dosežemo svetosti, pride s smrtjo v nepopolno stanje, kjer smo, čeprav obrnjeni k Bogu, še daleč od njega. Bolj točno: kljub vsemu srečamo Boga, ker ga nismo zavrnili, toda to srečanje je za nas očiščevanje. Ogenj božje ljubezni v nas sežiga vse, kar je bilo slabega, grešna nagnjenja, sebičnost, dokler ne postanemo sposobni, da ga srečamo iz obličja v obličje, ne da bi v njegovi navzočnosti trpeli zaradi svoje sebičnosti. To so vice.

Pojem vic je zelo globok. Ko ljubiš, nisi takoj zmožen popolne ljubezni: potrebna je doba očišče-

Imela je tri otroke in 20 let je bila poročena. Umrla je za rakom. Neki duhovnik je tri tedne pred njeno smrtjo z njo govoril.

Pogovor z materjo, ki je morala umreti

VPRAŠANJE: Kaj misli in čuti človek, ki ve, da bo moral kmalu umreti?

GOSPA: Ali se vam ni nikdar v življenju zgodilo, da ste se neke noči zbudili — iz katerega koli vzroka? In potem ste doživeli prekrasne ure med drugo in četrto uro zjutraj, ko se tema umika in nastaja dan. Glejte, zame ni smrt pomenila nikdar nič drugega kot prehod iz enega dneva v drugega.

VPRAŠANJE: Ali ne mislite morala sedaj, da ste svoj čas zapravljali?

GOSPA: Seveda. Naš učitelj nam je nekoč rekel: „Če niste gotovi, ali je neka stvar zares važna, tedaj premislite, ali bi bila še važna, ko bi le še en teden živeli.“ Ta stavek mi je pogosto pomagal, da sem presodila kakega prijatelja ali kako nalogo. Ko sem bila potem poročena, sem morala še trezneje misliti. Sicer bi se vselej le z otroki igrala, namesto da bi lupila in prala krompir. Danes bi si želela, da bi se več ukvarjala z otroki.

VPRAŠANJE: Kaj boste sedaj zadnje tedne, ki vam ostajajo, počeli?

GOSPA: Ali poznate to zgodbo: neki svetnik je pomival hodnik v samostanu. Njegovi novici so prišli in ga vprašali, kaj bi storil, ko bi bilo v petih minutah konec sveta. Rekel je: „Še naprej bi hodnik pomival.“ Prav to počnem tudi jaz.

VPRAŠANJE: Kaj se vam zdi zdaj posebnovažno?

GOSPA: Moj mož in moji trije otroci. Sploh vsak člo-

vek, ki ga srečam. A je še nekaj: opazujem starše z njih otroki. In pozornost mi vzbujajo, da imajo pogosto materialne stvari za veliko preveč važne. Zanje je važno, da sin naredi izpit ali da prinese domov dobro spričevalo. Sedaj vem, da ni važnejšega, kot otrokom pokazati, da jih imamo radi in jih spoštujemo.

VPRAŠANJE: Ali velja to tudi za druge ljudi?

GOSPA: Seveda. Človek reče v življenju toliko slabega in nelepega o drugih. Tudi jaz sem to počela. Danes mi je žal. Veliko bolj važno je, spoznati vrednost nekega človeka kot raniti ga.

VPRAŠANJE: Kaj je za Vas najbolj grozno, če mislite na svojo bližnjo smrt?

GOSPA: Nikakor ne tesnoba pred neznanim, temveč bolečina, zapustiti tiste, ki so mi bili zaupani in ki sem jih rada imela — svojega moža in svoje tri otroke. Kar najbolj obžalujem, je to, da sem premalo ljubila.

vanja. Če to očiščevanje ni končano na tem svetu, potem je naravno, da se nadaljuje v onstranstvu.

Mi, ki živimo, lahko vrhu tega pomagamo tistim, ki so mrtvi in še niso dosegli popolnega združenja. V tem je pomen naše molitve za mrtve. Lahko jim pomagamo, kakor lahko svetniki s svoje strani nam pomagajo.

To je ves smisel občestva svetnikov: globoko gledanje na edinstvo ljudi. Edinstvo po prostoru: vsi ljudje katerekoli barve, katerekoli kaste, kateregakoli družbenega razreda so poklicani k svetosti. Edini način, da „uspeš v življenju“, je, da si svet. Edinstvo po času: to se pravi — z mrtvimi, pa naj so v nebesih, to je v Bogu, ali pa v vica.

Izobčenje

Zunaj tega vesoljnega občestva svetnikov pa je pekel, to je, zavrnitev Boga, ki človeka izobči iz tega občestva.

Pekel je zavrnitev Boga. Ni kraj, ampak posledica človekove svobode. Bog noče ljudi osrečiti proti

njihovi volji. Treba je verjeti, da nekateri lahko Boga zavestno za vedno zavrnejo. Nedvomno je to zelo redko. Vendar pa je treba obdržati to možnost, ki edina utemeljuje človekovo svobodo.

Pogubljeni v peklju so dokončno vključeni v svojo zavrnitev. Ob koncu časov bodo tudi oni vstali, toda od Boga bodo ločeni. „Proč izpred mene, prekleti!“ pravi Jezus. Ločeni bodo tudi od ljudi in od občestva svetnikov. Za vedno „izobčeni“. Ni Bog tisti, ki jih izobči, Bog vedno kliče, marveč svoboda, ki odreče pokorščino in ki se s smrtjo ustali v svoji zavrnitvi. Pekla ne povzroči Bog s svojo kaznijo, ampak človek, ki zavrne ljubezen, ki zavrne Boga. Ko pa zavrneš ogenj ljubezni, te žge.

Na koncu časov bo zgodovina prešla v drugačno dimenzijo, v neke vrste četrto razsežnost, v Boga. Bog bo „vse v vsem“, pravi sv. Pavel, in s tem bo konec časov, kajti sedanjega odnosa prostor — čas dejansko ne bo več. Tedaj se bo vsak človek, ki je živel v skladu z božjo voljo, združil z Bogom, z dušo in telesom. Pričakujemo te popolne dovršitve in pri njej sodelujemo, ko gradimo svet v ljubezni in dobroti.

J. B.

Iz rumenega pekla

„Spet sem begunec skupaj s šestimi profesorji in šestdesetimi bogoslovci iz Hue, v južnem Vietnamu, tukaj v Da Nangu, v škofijskem malem semenišču, 120 km južno od Hue.

Kot veste, nam žalostni dogodki v Hue niso pustili več, da bi tam ostali. Mesto je do 95 odstotkov porušeno, naše bogoslovje do polovice.

Ne morete si predstavljati krutosti in divjanja komunistov. Slabši so, kot so bili nacisti med vojsko v Evropi. To je tudi razlog, zakaj ne moremo sprejeti, da bi z njimi živeli.

Celo vrsto žená, mož, deklet, starcev in otrok so pokopali žive, da so vso noč slišali stokanje revežev, stokanje, ki je prihajalo iz zemlje.

Čeprav sem že veliko doživel v času svojega ujetništva

v severnem Vietnamu, si nisem mogel predstavljati, da so ljudje zmožni takih ostudnosti.

Sedaj iščejo tisti, ki so ostali pri življenju, trupla svojih sorodnikov v teh jarkih, trupla, ki so bila pred tremi meseci zagrebena.

Mi sami smo izgubili štiri duhovnike in tri bogoslovce. Našli smo njih trupla. Sedaj beže ljudje od rdečih, celo tisti, ki so pred temi grozovitostmi z njimi simpatizirali.

Obupno je, gledati to čudovito lepo mesto z nenadomestljivimi spomeniki in biseri umetnosti tako opustošeno. Še vedno je čutiti grozni vonj po mrličih.

Ljudje se silno boje pogajanj, čeprav si iz vsega srca žele mir. A nočemo, da bi utihnilo orožje zato, da bi bili potem poslani v roke krvnikom.

*Da bi le prišel pravični mir!
In Bog daj, da bi se svet ne
pustil od komunizma preslepi-
ti in da bi nas ljudje — in
predvsem Evropa — ne kriti-
zirali, če se branimo v pra-
vični vojski. Z obsojanjem nam
povzročajo še več trpljenja.*

Tukaj v Da Nangu živi semenišče v zelo težkem položaju: nimamo knjig, ne zadostnih spalnic, ni vode, ni luči. Spimo na tleh, brez odej, brez rjuh, brez mreže proti komarjem, po štirje profesorji v majhni sobi. A se ne pritožujemo, kajti tisoči in tisoči nimajo niti strehe nad seboj.

Nimamo najmanjšega pojma, kaj nas bo še doletelo, a vsi smo nemirni ob pogajanjih v Parizu, ker ne moremo verjeti v poštenost Vietkongov.

Molite vsaj malo za moj narod, zame, da pride tudi za nas pravičen mir. A upanje je tako majhno. Računam z vašimi molitvami.

Abbé
Pierre Trinh Thien Thu
Box 138
Da Nang, Vietnam Süd

slovenske razglednice

Pred 50 leti je umrl Ivan Cankar.
Odlomki iz njegovih spisov so prave

Občinski svetnik

Prišel je človek, z urnimi koraki je prišel: postaven človek, rejen in moder. In me je pozdravil.

Po široko odprtih ustih sem ga spoznal.

In nato sva sedela za isto mizo in sva se lepo in prijazno pogovarjala. Zares je bil postaven človek in moder; in tudi rejen.

Tisti človek je bil nekoč moj sošolec. V lepih časih, ko smo se navduševali za domovino in narod. On se ni navduševal za domovino in narod. On se ni navduševal, zdaj se navdušuje. In pravi, da sem brezdomovinec in tako. To je tudi pravičnost in postava, da se navdušuje nekateri prej, drugi pozneje. Tisti, ki se navdušujejo prezgodaj, se sčasoma naveličajo in se jim slabo godi. Ampak tisti, ki se navdušujejo pozneje in ob pravem času — o, tistim, gospod, kaj bi govoril! Poglej ta podbradek in sodi!

Moj sošolec je bil, pisal sem mu šolske naloge. Zdi se mi, da je bil blagega srca, zakaj pri ljudeh take sorte ne ve človek nikoli, če so zlobni ali plemeniti. Na prostranem in dobro pognojenem polju blagodejne neumnosti raste toliko zlahčnih zelišč, da jih je težko soditi in izbirati, posebno če človek ni botanik. Meni ni storil ničesar hudega in tudi drugi, mislim, ga niso pustili do sebe.

Zdaj je rodoljub, Bog mu daj dobro! Beseda je že nekoliko obrabljena, pojem še ne. Pojem je rekel — zato ker bi se rad brez očitavanja redil na stroške estetičnega čuta.

Rodoljub je bil, zaslužen tudi. In ker ni bil za drugo rabo, so ga izvolili za občinskega svetnika. Kaj tam dela, ne vem. On tudi ne.

„Ni res!“

Mesec dni pred materino smrtjo sem bral Kreutzerjevo sonato. Sedel sem poleg postelje in sem bral. Mislil sem, da mati spi.

Nenadoma je mati izpregovorila:

„Povej, kaj bereš!“

„Nemško je ... ne morem tako povedati!“

„Beri mi!“

Nemški prevod je bil zelo slab in neroden; bral sem ga v slovenskem jeziku, kakor se mi je zdelo. Ko sem nehal, sem bil ves teman in zamišljen, moje srce je slutilo daljne daljave, najgloblja brezna izkušenih src.

Nenadoma je vztrepetal materin glas, da me je vsega izpreletelo.

„Ni res! Ni res! Tako ni, tako ne more biti!“
„To je le zgodba!“ sem odgovoril začuden in plah. „Morda se ni v resnici zgodilo ... pa bi se morda lahko zgodilo ...“

„Ni res! Ni res!“ je vzkliknila mati. „To je tista tuja učenost ... segla ti je v srce, Boga ti je ukradla ... Zdaj jo poznam, že zdavnaj sem jo poznala ... Bog se te usmili!“ ...

Tako je rekla mati mesec dni pred svojo smrtjo ...

Zdaj, o mati, slišim tvoje besede, zdaj jih razumem. In zdaj je edino, pregrenko hrepenenje v mojem srcu: da bi bil kakor ti, o, mati, cvet na polju! Zdaj razumem tvoj blede strah, o, mati, tvoj blede strah pred sovražno tujo učenostjo! —

Pravljica

Pred davnim, davnim časom se je zgodilo, da je imel slovenski umetnik denar. Šel je in si je kupil lepo novo suknjo, kupil si je tudi lepo srebrno uro in drugih prijetnih in potrebnih stvari nemalo. Nazadnje pa mu je ostalo še dvoje bankovcev.

Truden je bil od mnogih potov in od sreče, pa je sedel zvečer ob odprtem oknu, gledal je v zvezde in je sanjal ter je navsezadnje zaspal.

Tedaj pa se je prikazalo pod oknom dvoje črnih tatov, pogledala sta v izbo ter sta ročno in tiho splezala na okno.

Črna tatova sta vzela obadva bankovca, vzela sta nadalje tudi lepo novo suknjo in lepo srebrno uro in drugih prijetnih in potrebnih stvari nemalo. Nato sta šla.

Ko se je zjutraj umetnik predramil, ni bilo ne suknje, ne ure, ne bankovcev in tudi ne drugih prijetnih in potrebnih stvari. Takrat se je umetnik hudo razsrdil ter se je napolnil naravnost do posvetne pravice.

Posvetna pravica je do konca poslušala njegovo zgodbo, nato pa ga je zavrnila vsa užaljena:

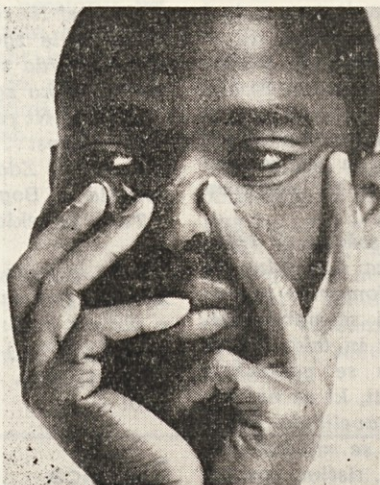
„Ali se ti je zmešalo ali pa si pijan, da nas Bog varuj takega! Kdaj je imel slovenski umetnik novo suknjo, srebrno uro, dvoje bankovcev in še drugih prijetnih in potrebnih stvari nemalo? Poberi se, oj človek, izpred mojih oči in nikdar se nikoli več ne povrni!“

Umetnik je povesil glavo.

„Sanjalo se mi je, le sanjalo!“ je pomislil. In je šel žalosten po svojih potih.

opombe ob rob

Povzeto po dr. K. V. Truhlarja
„Pokoncilskem katoliškem etosu“.

Delo in razvedrilo – daritev Bogu

Samopodarjanje mora prepajati vse oblike življenja. Če se kristjan v nesebični službi neprestano podarja sočloveku, je ta njegova služba hkrati bogočastje.

Tudi ostalo kristjanovo življenje, npr. njegovo urejeno razvedrilo, igra v tem razvedrilu, je v kristjanu daritveno dogajanje. Zadnji koncil pravi o laikih: „Vsa njihova dela, molitve in apostolske pobude, zakonsko in družinsko življenje, vsakdanje delo, duševno in telesno razvedrilo, če to izvršujejo v Duhu, pa tudi nadloge življenja, če jih prenašajo potrpežljivo, postanejo duhovne daritve, prijetne Bogu.“

Ze samo po sebi je torej krščansko delo in razvedrilo daritev, bogočastje. Še posebej naj pa kristjani v obhajanju evharistije na daritveno pateno ob Gospodovo telo položijo tudi svoje konkretno življenje, ves svoj svetni svet: zakonsko življenje, delo, razvedrilo.

Duhovništvo vernikov

Daritev vernikov je pravo duhovniško darovanje. Vsak kristjan je duhovnik. Vsi, ki so krščeni, so s prerojenjem posvečeni za sveto duhovništvo, da bi z vsemi dejanji krščanskega človeka darovali duhovne daritve in oznanjali mogočna dela božja. Zato morajo biti vsi Kristusovi učenci stanovitni v molitvi in družno hvaliti Boga ter dajati sebe v živo, sveto, Bogu prijetno daritev. Po vsem svetu morajo pričevati za Kristusa.

Seveda so duhovniki z razliko od laikov še na poseben način deležni Kristusovega duhovništva in so po tem posebnem deleženju usposobljeni za naloge, ki so le njim lastne, npr. predsedovati vernikom pri evharističnem slavju, spreminjati kruh in vino v Kristusovo telo in kri, odvezovati od grehov, itd. Čeprav se splošno duhovništvo vernikov in službeno duhovništvo med seboj razlikujeta po bistvu, sta vendarle obe naravnani drugo na drugo. Kajti eno in drugo je deležno edinega Kristusovega duhovništva.

To eno duhovništvo Kristusa ima eno poslanstvo. Kristus je apostolom in njihovim naslednikom poveril službo, da v njegovem imenu in z njegovo oblastjo učijo, posvečujejo in vodijo. Laiki izvršujejo apostolat s tem, da se trudijo za oznanjevanje evangelija in za posvečevanje ljudi, ter s tem, da časni red prekasijo in spolnijo z duhom evangelija.

Tudi zakonci so Bogu posvečeni

Vsaka obljuba, ki je človek ne izreče Bogu, temveč človeku, a slovesno pred Bogom, kakor je pri poroki slovesna obljuba zvestobe drugemu in spolnjevanja visokih zahtev, ki jih zakoncem nalaga krščansko zakonsko in družinsko življenje, — tudi vsaka taka obljuba je končno obljuba Bogu. To je končno posvetitev samega sebe Bogu, Njemu, ki nazadnje to obljubo in to jamstvo hoče. Njemu, pred katerim zakonca obljubo izrečeta in ki končno to obljubo sprejme.

Besedilo poročnega obreda kaže z vso jasnostjo,

kako Cerkev ta obred razume kot obljubo pred Bogom. Sklenitev rok pomeni, da poročenca pred Bogom sveto potrđita drug drugemu zvestobo do smrti. Ko duhovnik sklenjeni roki ovije s štolo, pravi: „Zvezo svetega zakona, ki sta jo tukaj vpričo Cerkve sklenila, naj Bog potrđi.“ Ko blagoslovi prstana, govori: „Blagoslovi, Gospod, ta prstana, ki ju v tvojem imenu blagoslavljam.“ In na koncu obreda moli: „Ozri se, prosimo, Gospod, na ta svoja služabnika in milostno spremljaj svojo ustanovo, ki si jo dal za množitev človeškega rodu: da se ta dva, ki sta sklenila po tvoji volji svetí zakon, s tvojo pomočjo ohranita.“

Zakonci so v moči prejetega zakramenta za vse dolžnosti svojega stanu okrepljeni in kakor posvečeni. Po prejemu zakramenta zakona niso nikoli brez moči tega zakona. Tudi če se drugu izneverijo, nosijo to sveto vez s seboj.

Prihodnje življenje

Med kristjani je povprečno pojmovanje prihodnjega življenja tako, da bo v njem zveličani „gledal Boga“. Da ga bo tudi ljubil, na to ljudje že manj mislijo. Še veliko manj na to, da bo živel tudi v zgibih svojega poveličanega telesa, svojih poveličanih čutov, svoje poveličane čustvenosti. Tako poprečno gledanje si zveličanega predstavlja bolj kot poedinca, veliko manj kot člana poveličane družbe. Prav tako ljudje poprečno komaj kaj mislijo na ljubezensko službo drugemu v prihodnjem življenju. Še veliko manj je v takem pojmovanju misli na poveličano novo veselje, ki bo poveličana družba vanj vstavljena, na ljubezen zveličanih do tega veselja, zaradi njegove povezanosti s prijateljem Bogom in prijatelji sozveličanimi.

Koncil vodi iz takega poprečnega pojmovanja prihodnjega življenja v širše, pravilnejše gledanje. Govori o novi zemlji in novem nebu, vse veselje mora biti preoblikovano, telo bo poveličano, ljubezen in njena dela bodo ostala, vse stvarstvo bo rešeno suženjstva ničevosti, tudi telo človeške družine bo poveličano.

Pokoncilski svetniki

Novi pokoncilski pogledi bodo vse bolj oblikovali tudi nov tip „svetnika“. To bo svetnik z zrelo človečnostjo, z globokim verskim izkustvom sredi modernega sveta, z razumevanjem za ta svet in z ljubeznijo do njega, s čutom za razpoznavanje znamenj časa, v skrbi za vse in v službi vsem, z ostrim čutom za pravičnost, v pristni zavesti lastne grešnosti in grešnosti Cerkve, v odprtem sodelovanju za rešitev vprašanj na kulturnem in političnem področju, z globoko ljubeznijo do lastne in tuje svobode.

To bo „svetnik“, ki bo strokovnjak v lastnem poklicu, mojster v graditvi prostega časa, odporen

proti razosebljanju sredi tehničnega dela in modernega razvedrila. To bo „svetnica“, ki bo dobra mati in gospodinja, zmožna vzgojiteljica, pametna delavka na različnih kulturnih področjih. To bo „svetnik“, ki bo ponižen brez ponarejanja, preprost in predvsem dober kakor papež Janez. Vse to bo pa v bodočem „svetniku“ v tisti prijemljivosti, ki izpričuje posebno, izredno notranjo silo in ki je ni mogoče drugače razložiti kakor le z izrednim posegom Boga v „svetnikovo“ notranjost.

Ko bodo taki svetniki postavljeni na oltar, nam bodo res blizu.

Laiki — preroki

Kristus je duhovnik, kralj, prerok. Učenci so deležni vseh teh treh služb, tudi preroške. Vsi učenci, tudi laiki, ustrezno njihovemu mestu in poslanstvu, ki ga imajo znotraj Cerkve.

Kristus je bil prerok s pričevanjem svojega življenja in z močjo besede. Tudi pri laikih obstoji preroška služba v pričevanju življenja in v moči besede. S čutom vere jih opremi Kristus in z milostjo besede. Laiki postavljajo učinkoviti oznanjevalci vere, če brez omahovanja z življenjem iz vere povezujejo izpovedovanje vere.

Taka evangelizacija je dolžnost laikov. Tudi tedaj, ko so zaposleni s časnimi skrbmi, morajo izvrševati dragoceno delo za evangelizacijo sveta. Ne samo tisti, ki morajo včasih po svojih močeh nadomestiti duhovnike pri nekaterih svetih opravilih. Ne samo tisti, ki sploh vse moči posvete apostolskemu delu. Dolžnost vseh je, da sodelujejo pri širjenju in rasti Kristusovega kraljestva na svetu. Zato se morajo truditi, da bodo globlje spoznali razodete resnice, in prositi Boga daru modrosti.

Za izvrševanje preroške službe so božjemu ljudstvu v celoti in njegovim posameznim članom, tudi laikom, podeljeni posebni darovi.

Misijonsko utelešenje

Milosti bi delali silo, če bi ji v vsakem človeku ali vsakem narodu hoteli dati v vsem prav isto obliko. Milost naj prejme lik, ki ustreza naravi, v katero je vcepljena. Le tako se bo mogla v tej naravi res zakoreniniti, se v njej „utelesiti“, bo mogla živeti in se razvijati.

Cerkev se mora vključiti v vse človeške skupnosti. Krščanska občina naj bo obogatena s kulturo lastnega naroda. Kateheza, liturgija in cerkvena zakonodaja naj bodo v skladu z duhom naroda. Misijonar naj zelo ceni dediščino, jezike in običaje tujega naroda, v katerega se vstavi. Dojame naj tudi najboljši notranje misli, ki so si jih narodi po svojih svetih izročilih izoblikovali o Bogu, svetu in človeku. Misijonar naj v poganstvu skritega Kristusa željno in spoštljivo odkriva.

Za dom in družino

VZGAJATI STVARNO!

Slavni ruski romanopisec Dostojevski pripoveduje v romanu *Idiot* o dekletu, ki ga je brezvestnež zapeljal, da je pobegnilo z njim iz rojstne vasi, in ga potem pustil na cedilu. Ko se bedna in ponižna vrne, jo vaščani prezirajo in preganjajo. Njeni najhujši sovražniki so otroci. Če se le pokaže na cesti, jo zmerjajo in obmetavajo s kamenjem. Gladujočo, zmrzujočo in za jetiko bolno revo nekoč spet zasleduje jata otrok. Tedaj jih ustavi „idiot“, junak romana, in jim pripoveduje zgodbo nesrečnice. Otroci spoznajo njeno zablodo in njeno trpljenje in odpre se jim okence v skrite koticke človeškega srca. Odslej lajšajo revi njeno usodo, prinašajo ji hrano in cvetlice ter ji na vse načine lepšajo zadnje dni njenega življenja — v začudenje in jezo odraslih...

Ta zgodba nam pove, da bo vzgojna beseda prepričala samo v zvezi s stvarnostjo. In srečanji in dogodkov nam življenje prinaša vsak dan. Ob njih razgibavamo z besedo v otroku čustvovanje, mu pomagamo, da se vživi v položaj trpečega, ga navdušimo za pravilno ravnanje.

OKOLJE VZGAJA

Okolje, v katerem otrok živi, je lahko že samo po sebi sončno ali temačno, rožnato, toplo, blago, pa tudi mrzlo, mrko, mrtvo. Zelena trata s potočkom, backi in rožami na eni strani, siva, mračna temačna cesta s truščem, sencami in spolzkostjo na drugi strani.

Največ pa pomenijo otroku ljudje, s katerimi pride skupaj. Poleg staršev morda sosed, ki pretepa, pijan in razgrajav, ponoči svojo ženo in otroke ter jih podi v dež in mraz, morda neznan napovedovavec v radiu, ki tako toplo pripoveduje pravljice,

VEDNO HOČE IMETI PRAV

Gospa E. L. iz D. piše: „Ko sem se poročila, sem vedela, da je moj mož, zgodaj osirotel, navajen, vse sam odločati. To je v začetku povzročalo v najinem zakonu težave. Počasi sva se le navadila drug na drugega. Vedno pa še moti najino skupno življenje moževa svojeglavost. Jaz lahko naredim, kar hočem, on bi vedno vse boljše naredil. Celó v moje gospodinjstvo se vtika. Zaradi ljubelega miru često nič ne rečem, a v meni se kuha. Kako bi mogla moža odvaditi te grozne lastnosti?“

Težko je po naravi svojeglavega človeka pripraviti do spoznanja, da tudi drugi ljudje niso sami neumneži. Često mora biti človek vesel, če mu uspe tujo svojeglavost vsaj malo zmanjšati. K temu cilju vodi več poti. Prva je pot pohlevnosti. A vsakomur ni dano, stalno samega sebe zatajevati. Poleg tega ste Vi to pot že ubrali — brez uspeha. Druga možnost bi bila, da pustite možu, naj govori, storite pa tisto, kar se Vam prav zdi. Pogosto pa pomaga krepak nastop, v katerem naj mož zve, da je zakon partnerstvo, ne pa vlada enih in dušenje drugih.

Z DOBROTO NE GRE?

Ko sem bila še bolniška sestra, so mi vedno priporočali ljubezen, dobroto in potrpljenje — pri mojih sedem- in osemletnih sinovih mi pa ta način ne uspe. Moj mož udari, jaz pa tega ne maram. Če je on doma, vlada red in prijetno ozračje. Kadar sem sama, gre pa vse narobe. — P. R., iz D.

Ljubezen, dobrota in potrpljenje so trije stebri pri vzgoji otrok. A še en steber manjka: doslednost. To ne pomeni, da morajo biti otroci vzgajani trdo. A prepovedanega ne smejo storiti. Vaša sinova dokazujeta, da se bolje počutita in da rajši ubogata pod trdnim vodstvom. Vadite se torej v doslednosti! Prepovejte le malo, tisto pa brez izjeme!

MOJI STARŠI SO PROTI

Gdč. M. F. iz S. piše: „Stara sem 22 let, zaljubljena in precej ubupana. Moram se ločiti od svojega fanta, ker ni toliko študirán kot jaz. Poznava se eno leto. Ne dvomim, da mi starši samo dobro hočejo, a tako težko mi je z njihovo zahtevo se sprijazniti, in solze imam tako na kratkem. Rada imam svojega fanta in vem, da me ima tudi on rad. Kako naj mu vse razložim? Na drugi strani je pa res, da si ga, če stvari mirno premislim, ne znam predstavljati v našem podjetju. Svetujte mi, prosim, kako naj oba čimprej pozabiva drug drugega.“

Težko je odločiti med ljubeznijo in pametjo. Eno je gotovo: sama zaljubljenost ne zadošča za zakon. Pri vsakem partnerstvu pride dan, ko se čustva, polna vzdihov, umirijo. To nikakor ni pomanjkanje ljubezni, ampak postava življenja. Tedaj se šele pokaže, ali je pri

obeh poleg „ljubezni“ tudi tovarištvo, skupni interesi, možna oskrba itd. Čeprav smo se danes na srečo oddaljili na splošno od pomislekov glede stanovskih razlik med bodočimi zakonci, ne gre pozabiti, da morejo prevelike razlike v omiki zasenčiti bodoči zakon. Prav v Vašem primeru bi se lahko kdaj zgodilo, da bi Vaš mož ne bil dorasel zahtevam podjetja. Zaradi tega seveda on ni manj vreden, saj je v svojem poklicu mož na mestu, a v zakonu in v poslovnem življenju bi lahko zaradi tega nastale težave. — Svojega prijateljstva ne bosta tako hitro pozabila, a prav trpljenje v mladih letih vodi do zrelosti.

VEM, DA CESTA NE VZGAJA, VENDAR ...

Gospod Z. K. iz S. piše: „Naše stanovanje je majhno, vrta nimamo, edini prostor, kamor lahko otroka gresta na zrak, je cesta. Res da jih ob nedeljah z ženo peljeva iz mesta na deželo, a med tednom je to praktično nemogoče. Otroka pa potrebujeta zraka, pa tudi družbe. Vem, da boste rekli, da je cesta slab vzgojitelj. Vendar pa: na cesti se nujno ne naučita samo slabega, marsikaj koristnega si tudi moreta pridobiti. Se Vam ne zdi?“

Cesta je prostor, ki služi s svojimi hišami, trgovinami, izložbami, gostišči, kioski, pločniki in drugim trgovini in prometu, v neki meri pa tudi razvedrilu in zabavi. V vzgoji ima cesta slab prizvok. Kdor izroča svojega otroka cesti, se zanj ne briga in ga brez omejevanja prepušča njenim tisočerm vtisom in vplivom. Ti seveda niso nujno samo slabi. Tudi življenje ceste nauči otroka marsikaj koristnega: prisebnosti v nevarnostih živahnega prometa, vljudnosti in obzirnosti. Prav gotovo se na njej obogati njegov predstavniki. Vendar pa vse to ne odtehta nevarnosti, ki jim je cesti izročen otrok neprestano izpostavljen. Številnih istočasnih vtisov ne more predelati ter postaja zaradi tega površen, hlasten, prenasičen, živčen. Neredko zaide v slabo družino. V najboljšem primeru pa se navadi pohajkovanja. Cesta začne privlačevati in ne izpusti zlepa otroka iz svojega območja. — Nevarnosti ceste se morajo starši zavedati in jih preprečevati s trdnim družinskim redom in pametnim nadzorstvom. In to bi Vam svetoval, v kolikor še tega ne vršite, v Vašem primeru.

NJEN PRVI PRIJATELJ

Gospa D. A. iz T. piše: „Naši trije otroci nam povzročajo res malo skrbi in naše družinsko življenje je mirno. Potrebujem pa navsveta glede naše 15-letne hčerke. Letos je drugo leto, kar se uči, je urejena in na splošno vzgojljiva. Pred kratkim je prišla domov s prijetnim 19-letnim fantom in mi ga je predstavila kot svojega prijatelja. Kaj naj storim? Prepovedala bi ji nerada, ker bi tako prišlo le do skrivanja. Bojim se pa, da se to prijateljstvo ne razvije v kaj več. Zvečer ne sme sama zdoma, a nedeljske popoldneve ima zase.“

Ta presenečenja z odrasčajočimi otroki ne ostanejo nobeni materi prihranjena. Morate se pa veseliti tega, da je med Vami in hčerko tako zaupljivo razmerje. Niso vsa dekleta te starosti pripravljena, prvega prijatelja materi predstaviti. V Vašem gledanju na to mlado ljubezen Vas jaz lahko samo potrdim. Treba je paziti, da ne bo dekleta razočarana, ker se je z vso odkritostjo in vsem zaupanjem zatekla k materi. Če bi sedaj Vi napak ravnali, bi mogli v njenem srcu marsikaj streti. Dovolite hčerki še naprej, da gre ob nedeljah popoldne zdoma; večernih sprehodov ji pa ne smete dovoliti. Navajajte jo s primernimi vprašanji, da bo pripovedovala, kako je bilo na sprehodu, ne silite pa vanjo, če hoče svoje majhne skrivnosti obdržati zase. Le če bi se začela izvijati, morate prijati vajeti bolj na kratko. Predvsem je treba držati ravnotežje med velikodušnostjo in dolžnostjo nadzorstva.

Prižgite v tem mesecu svečo tudi za vse tiste Slovence, žrtve nasilja, katerih grobovi so nepoznani ali nepriznani:

na Rabu, v Gonarsu, Dachauu, Mauthausenu... in v kočevskem Rogu, pod Toškim čelom, v Teharjih, pri Hrastniku...

morda neimenovani pisatelj, katerega spolzke knjige je dobil mla-doletnik v roke. Morda dimnikar, policaj, mož z brado, s katerim strašijo otroke, če niso pridni. Morda zdravnik, ki je surovo izdrl mlečni zob. Morda prehitri frizer, ki striže s strojčkom, ki „cuka“. Morda znanec ali neznanec...

Pa tudi živali ne stojijo povsem ob strani pri rasti otroka v osebnost. Ptiček preljubi, ki je poginil in padel mrtev s paličice na dno kletke. Morda je mesarjev bernardinec, sicer tako dobrodušen, da mu otroci skačejo po repu, oplazil našega malčka s šapo, hoteč se igrati z njim. Zdaj se bo bal psov vse življenje.

IDEALNA DRUŽINA?

Očka je majhen, blag možiček, vedno vever in dobre volje. V vsem je zelo prizadeven, vendar s svojim zaslužkom ne more preživljati družine. Le-ta se mu je razrasla, ker je bil glede otrok mnenja, da naj bo pač še eden, če že mora biti.

Včasih je prišel očka kasneje domov, vesel, s pomarančami v žepu. Zbudil je otroke in ženo, govoril, dokazoval, kako ima vse rad in se tako smešil pred otroki. Drugo jutro mu je bilo hudo in nekaj dni je bil zelo resen.

Vsa teža skrbi za družino je na materi. Plete, krpa, kroji, trikrat obrača in sestavlja oblačilca. Plete in šiva tudi druge, hodi drugam pomagat, da še ona kaj prispeva za družino.

Oče je izgubil vpliv na otroke, strnili so se okrog matere. Življenje družine je temno, sivo, neveselo. Vse se zdi, kakor da otrokom kljub predobri materi nekaj manjka.

Ali se ne bodo fantje navzeli nekakšne negotovosti, ker v družini ni moškega vzora? Ali ne bodo dekleta stopila na previsok klin na ženski lestvici, kadar bo

slo za njihov prav? Napačno ravnanje enega človeka ima lahko tako zelo usodne posledice...

OTROKOV STIK Z BOGOM

Otrok je zelo dostopen za prvi stik z Bogom: gleda, poljubi njegovo podobo, sklepa ročice in se nerodno pokriža. Pri tem seveda opazuje in posnema starše in brate. Globoke vtise dobi ob svetih zgodbah, ki so mu posebno ljube, saj so vendar za otrokovo radovednost prepolne žalostnih in veselih dogodkov. Večkrat so močnejše kakor pravljice. V njih mu Kristus odpre srce do revnih in trpečih.

ZA KUCHARICE

PONEDELJEK

Kosilo: juha iz zelene, opečene rezine salam ali mesnega doručka, mavta, sadje.

Večerja: rezanci z orehi, kompot.

TOREK

Kosilo: italijanska juha, ocvrti ribji fileti, peteršiljev krompir, solata, jabolčna čežana.

Večerja: pečena češpljeva kaša, mleko ali kava.

SREDA

Kosilo: svinjska obara, ajdovi žganci, mešana solata.

Večerja: vampi po primorsko, peteršiljev krompir, jabolčni sok.

ČETRTEK

Kosilo: govedina z zelenjavo, testenine z maslom, solata.

Večerja: kolerabni golaž, kuhana hrenovka, čaj z Himono.

PETEK

Kosilo: govedina s fižolom, pesa s hrenom, pečena jabolka.

Večerja: polenta z mlekom.

SOBOTA

Kosilo: cvetačna juha, narastek iz kislega zelja, kompot iz nekuhanih suhih sliv.

Večerja: kruhova omleta z mesom, solata.

NEDELJA

Kosilo: kostna juha z močnatimi žličniki, telečji zrezki z gobami, dušen riž, solata, skutina pogača.

Večerja: kruhki s surovim maslom in sirom, šipkov čaj.

Količine v receptih so za 4 do 5 oseb!

Mavta: pol kg fižola, lovorov list, 3 stroki česna, sol; kg krompirja, sol, 5 dkg surovega masla ali smetane, 5 dkg ocvirkov; kg kislega zelja, 8 dkg ocvirkov, žlica moke, sol.

Fižol skuhamo v slani vodi z lovorovim listom in česnom. Vode dodamo čimmanj, da je potem ni treba odlivati. V drugi posodi skuhamo na kocke zrezan krompir, v tretji pa kisló zelje. Kuhan fižol in ocedjen krompir strememo skupaj in zabelimo z maslom ali smetano in ocvirki. Nato oboje dobro zmečkamo. Zelje zabelimo in ga podmetemo, ker mora biti gostó. Damo ga na dno posode, najbolje sklede, nanj pa pire iz fižola in krompirja.

POČITEK

Spoznanje, da človek ne more nenehno delati, da mora v ritmičnih presledkih — vsak dan in vsak teden izpreči, je že prastaro. Ni slučajno, da najdejo celo državniki in znanstveniki vselej kaj časa za lov, ribolov, alpinistiko, tenis, golf, jadranje ali podobno. Tudi ni slučajno, da se ukvarjajo v prostem času z glasbo ali na primer s slikanjem. Treba je izpreči, posebno konec tedna, in se posvetiti tisti dejavnosti, ki človeka poživlja in mu ohranja stvariteljske sile.

Med tem ko je bil šport v preteklosti le ena od možnih dejavnosti v prostem času, smo danes, v dobi motorizacije in osiromašenja vsakdanjega gibanja vse bolj prepričani, da bi bil weekend slabo izkoriščen brez kopanja, brez izleta ali brez športne igre. Še pred desetletji so pripisovali poseben pomen imenitnemu nedeljskemu kosilu, danes pa se rajši pogovarjamo o tem, kje smo bili v nedeljo, kako smo hodili, koliko smo prehodili.

Sodobni človek vse bolj čuti, da mu je športna dejavnost resnično potrebna. Tudi znanost potrjuje, da pasivni počitek ni najboljše sredstvo proti utrujenosti velike možganske skorje, temveč aktivni počitek. Ruski fiziologi priporočajo duševnim delavcem telesne vaje po vsaki poldrugi uri ali po dveh urah dela.

Pri aktivnem počitku gre za spremembo okolja, spremembo dela, za aktivnost spočitih živčnih

centrov, pa tudi za boljše prekrvljenje vseh organov, celotnega tkiva. Nekateri se odločijo za sprehod, nekateri za gimnastične vaje. Najboljša rešitev pa bi bila v tem, da bi se odločili, posebno za konec tedna, za kaj takega, kar ima značaj igre oziroma športnega razvedrila. Zelo primerna oblika aktivnosti v prostem času je lov. Ker pa ne morejo biti vsi lovci, bi morali misliti na to, da bi omogočili tudi druge slične dejavnosti, na primer veliki golf.

Marmeladi, ki je prekislá, vmešamo malo jedilne sode.

PENEČA KOPEL

Peneče kopeli združujejo v sebi dodatke, ki jih pričakujemo od osvežilne kopeli. Olje prijetno svežega vonja, ki je kopeli dodano, kože ne poškoduje, obenem pa deluje kot odlično čistilno sredstvo.

Penečo kopel vlivajte v curek tople vode, medtem ko jo natakate, če želite, imeti res polno kad pene. Če pa pene ne marate, kar velja bolj za moške kot za ženske, pa vlijte penečo kopel v kad, ko voda miruje.

Po kopeli se počutite kot preprojeni, saj pospešuje krvni obtok in daje izredno prijetno počutje.

S SOSEDI

Zdraharji, opravljivci in opravljivke, pravdarji, ljubitelji nereda, vsi tisti, ki ne znajo pometati najprej pred svojim pragom — takšni in podobni tipi stanovavcev in sosedov so strup sesečine.

Če je potrebno, jim jasno povejmo, kaj mislimo o njih. Včasih bo zadostovalo, če se jim izognemo — seveda dostojanstveno. Spet drugič bo zalegla zadržana vljudnost, ki jih bo razorožila.

UGANKE

TETE

Pet sestra Jana, Ida, Marija, Sonja in Karla ima vsaka po dve hčerki. Dale so jim imena tet, ki so jih držale pri krstu. Ker je bila vsaka teta dvakrat botra, imata po dve nečakinji ime vsake tete, a v nobeni družini nima dvojica deklet enaki imeni kot v drugi.

Materi obeh Jan sta botri Idinih hčerk in materi obeh Marij sta botri Sonjinih hčerk. Nobena od Janinih hčerk se ne imenuje Ida.

Kako je ime obema Karlinima hčerkama?

KAKO SI JE POMAGAL?

Šofer je vozil na tovornjaku deset ton lesa za gradnjo. Nena doma je zapazil, da je ves tovor med vožnjo zdrknil za približno en meter nazaj. Nadaljevati pot s tako naloženim tovorom je bilo nemogoče, ker bi zgubil velik del desk in tramov, a da bi tovor spravil na prvotno mesto, bi moral tovornjak ustaviti, ves material razložiti in ga spet zložiti na avtomobil. Če bi to storil, bi zapravil mnogo časa in bi ne prišel pravočasno na cilj. Treba je

Takšnim ljudem je treba dati vedeti: če ste za mir po svetu, bodite za mir v hiši. Ta mir naj bo v znamenju prijateljstva, če pa to ne gre, pa vsaj v znamenju miroljubnega sožitja.

Spoštujemo hišni red!

Ne zganjajmo hrupa med 14. in 17. uro, ko imajo sosedi pravico malo zadremati. Še manj razgrajamo po deseti uri zvečer. In če vemo, da je pri sosedovih kdo bolan, bodimo mirnejši tudi čez dan.

Pljuvanje po stopnišču je še grše kot pljuvanje po cesti.

Ne drleskajte z vratil!

S sosedi bodimo prijazni, toda ne vtikajmo se v njihove osebne zadeve. In drugim sosedom ne pripovedujmo, kaj nam pri njih in drugih sosedih ni všeč. Če že hoče kdo zasukati pomenek na te napake, presukajmo pomenek na cene teletine in šolske težave in težavice naših najmanjših.

KATERO IGRAČO?

Deklicam od 5—11 leta je punčka najljubša igrača. Od 5—7 leta zato, ker se je z njo tako lepo igrati, ker je tako lepa, ker jo

bilo najti način, po katerem bi hitro spravil deske na prvotno mesto.

Sofer je nekaj trenutkov pomislil in našel sijajno rešitev. Kaj je storil?

(Rešitve prihodnjič)

REŠITVE IZ PREJSNJE STEVILKE:

JAHALNA TEKMA — Lastnik Fenomena je Dušan. Če imena označimo z njihovimi začetnicami, dobimo naslednjo razpredelnico:

Teki	Konjji					
	F	L	M	N	R	
1			A			
2				E		
3				C	E	
4		A	B			
5						

Sledi, da je pri 3. teku Mulata jahal D, pri 2. C in pri 5. E in da je Nerona jahal pri 4. teku D, pri 1. B in pri 5. A. Roba je pri 4. teku jahal C, pri 1. D, pri 2. A in pri 5. B. Sledi, da je Leva jahal pri 3. teku B, pri 2. D, pri 1. E in pri 5. C in da so jahali Fenomena po vrsti C, B, A, E in D, iz česar sledi, da je Fenomen Dušanov.

KAKO SI JE POMAGAL? — Tomaž je letalo usmeril tako, da je videl njegovo senco na zemlji. Tako je ugotovil, da so kolesa na mestu za pristanek in je mogel pristati.

POBIRAVEC ČIKOV — Iz devetih čikov je najprej zvil tri cigarete. Ko je te pokadil, so mu ostali trije čiki. Iz teh je zvil spet novo cigareto. Torej je vsega skupaj zvil štiri cigarete.

lahko dajo spati, jo hranijo, lahko pa jo tudi umijejo, če je umazana. Nekaterim deklicam je punčka v tej starosti zato všeč, ker jo lahko lepo oblečejo in celo počesejo. Deklicam od 9—10 let punčka ugaja zato, ker je podobna pravemu dojenčku. 11-letne deklice jo imajo zato najrajši, ker ji lahko same sešijejo najlepšo obleko.

Na drugem mestu je deklicam najljubša igrača žoga, na tretjem mestu pa igrače imitacije predmetov iz gospodinjstva: lončki, jedilni pribor, štedilnik, likalnik in drugi uporabni predmeti. Šele na četrtem mestu so knjige, in to šele od desetega leta dalje.

Na prvem mestu vzbujajo dečkom največ zanimanja tehnične igrače, s katerimi se lahko igrajo razne dinamične igre. Najprej avtomobil. Do potankosti že od četrtega leta dalje poznajo vse znamke avtomobilov. Sledijo avioni, helikopterji, rakete.

Druga najljubša igrača je žoga. Zanj so dečki navdušeni predvsem od 10. leta naprej. Na tretjem mestu so puške in druge podobne igrače. Na četrtem mestu konstruktorji, s katerimi lahko sami sestavljajo razne predmete.

KROMPIR V KONSERVAH

„Pfani-Purre“ je krompirjev preparat, iz katerega pripravimo v eni minuti 4 porcije zelo okusnega krompirjevega pireja. Druga, trajna conserva pa je krompir v solati s sesekljanim mesom, ki jo nudijo na trau kot kompleten obrok za družine. Avtomobiliste in restavracije. Tretja conserva je olupljen in kuhan krompir v dozah, ki ga hitro pogrejemo v vreli vodi, pripravimo kot solato ali opečemo v maščobi.

Ko je bil naš sinko star pet mesecev in pol, mu je bilo v postelji očitno dolgčas. Vzela sem majhno plastično banjo za kopanje, vanjo sem položila večkrat zganjeno odejo in blazino. Pri delu po hiši sem ga lahko imela vedno blizu sebe, se z njim zabavala in ga brez napora nesla v drugo sobo. Tako sva brez truda premostila čas do otroške stajice in nikdar ni čutil domotožja po materi. — H. J., R.

Govedina z zelenjavo: 40 dkg mehke govedine, 3 žlice olja, sol, čebula, 2 korena, pol zelene, peteršiljeva korenina, por, košček limone, 2 žlici drobtin, pol kozarca rdečega vina, žlička paradižnikove meze, poper.

Na koščke zrezano govedino pripravimo na vročem olju, osolimo, dodamo sesekljano čebulo, drobno zrezano korenje, na rezance zrezan por in košček limone; to potresemo z drobtinami, nakar zalijemo z vinom in vodo po potrebi in dušimo. Nazadnje primešamo paradižnikovo mezo in popoprano.

Govedina s fižolom: 40 dkg govedine, sol, poper, paprika, česen, žlička moke, 3 žlice olja, čebula; 30 dkg fižola, lovrov list, dl rdečega vina, zelen peteršilj, žlica paradižnikove meze. Govedino zrežemo na koščke, jo zmešamo s soljo, poprom, papriko, strtim česnom in moko. Na olju pripravimo sesekljano čebulo, nato pripravljeno meso, ga polijemo z vodo in dušimo. Posebej kuhamo z lovrovim listom prejšnji dan namočen fižol v isti vodi, kot smo ga namakali. Mehkega dodamo k zdušenemu mesu in še toliko vode od fižola, da je jed primerno gosta. Dodamo vino, sesekljan zelen peteršilj in paradižnikovo mezo.

Pesa s hrenom: pol kg rdeče pese 1 jabolko, drobna korenina hrena, sol, sladkor po okusu, ščepec kumine, žlička sesekljane čebule, zelen peteršilj, olje, limonin sok ali kis.

Peso dobro operemo, olupimo in drobno nastrgamo, prav tako jabolko in hren. Dodamo sol, sladkor, sesekljano kumino, čebulo in zelen peteršilj, olje in limonin sok ali kis. Vse dobro zmešamo, pokrijemo in pustimo nekaj minut, da se prepojijo.

Narastek iz kislega zelja: Tričetrt kg kislega zelja, 2 dkg masti, 5 dkg prekažene slanine, čebula, 25 dkg svinjskega mesa, česen, sol, 10 dkg riža, 2 dl kisle smetane. Kislo zelje zdušimo. Na kocke zrezano slanino in čebulo prepražimo, dodamo pripravljeno svinjsko meso, strt česen, osolimo in nekaj časa dušimo. Riž skuhamo v slani vodi. V namazano skledo za narastek damo plast dušene zelja, nato plast mesa in riža ter polijemo s smetano. Tako nadaljujemo: na vrhu naj bo kislo zelje, ki ga polijemo s kislo smetano. Narastek pečemo 20 minut v vroči pečici.

Kompot iz nekuhanih suhih sliv: 30 dkg suhih sliv, limonin sok, sladkor po okusu.

Slive dobro operemo in jih namakamo v vodi. Ko se napno, tedaj vodo, v kateri smo jih namakali, zavremo s sladkorjem in jo ponovno zlijemo s slive. Dodamo še limonin sok.

Telečji zrezki z gobami: 35 dkg telečje mesa, 5 dkg korenja, pol čebule, malo lovrovega lista, sol, poper, 2 dkg masti, žlička moke, osminsko mleka, malo limoninega soka, 2 dkg surovega masla, 5 dkg suhih gob.

Meso zrežemo na zrezke, mu dodamo zrezano korenje, čebulo, lovro, sol in poper in ga počasi dušimo na robu štedilnika. Raztopljeni masti dodamo moko, jo prepražimo, zalijemo in kuhamo 20 minut, nakar prilijemo mleko, gladko umešamo, prevremo in okisamo z limoninim sokom. Dobro oprane gobe zrežemo ali sesekljamo in jih dušimo na maslu. Zdušene dodamo mesni omaki.

kaj pravijo doma in po svetu

Z izvirni iz slovenskih revij in časopisov, ki izhajajo doma in po svetu, skušamo zasledovati dogajanje med Slovenci. Za utemeljenost komentarjev in mnenj ne odgovarjamo. Iz podane snovi naj si bralci sami ustvarijo sodbo o življenju slovenske družbe! — Op. ured.

Katoliški GLAS

NEIZPOLNJENI UPI SLOVENSKEGA NARODA

Med zadnjo vojno, zlasti še po kapitulaciji Italije, si je komunistična partija priborila vso oblast nad slovenskim ljudstvom. S kakšnimi sredstvi se je to zgodilo, vemo vsi in nas tu ne zanima. Dejstvo je pa, da je partija postala maja 1945 absoluten gospodar nad slovenskim ljudstvom in je to tudi ostala do danes. Oblast pa pomeni tudi odgovornost in sicer odgovornost do vladanih in odgovornost do zgodovine, ki bo nekoč nepristranski sodnik. Vladati pomeni namreč skrbeti za obči blagor ljudstva po programu, ki si ga vladajoča ekipa zastavi. Ali je KPS izpolnila program, ki si ga je v revoluciji zastavila in si z njim pridobila zaupanje velikega dela slovenskega, zlasti primorskega ljudstva?

Partija je med vojno razvila predvsem zastavo združenja vseh Slovencev. Takrat je bilo slovensko ozemlje razkosano kot še nikdar v zgodovini. Zato je nujno bil prvi cilj vsake narodne politike združenje vseh Slovencev v eni državi. OF, ki je takrat delala v imenu Partije, je ta cilj postavila na prvo mesto. Ali je Partija ta cilj dosegla? Leta 1946 in 1947 smo pristvovali, kako so se razvijali spori o mejah Slovenije. Slovenska in z njo jugoslovanska partija sta takrat zaigrali na napačno karto Sovjetske Rusije in s tem napravili morda za vedno sen o združenju vseh Slovencev v eni državi. Sovjeti so jugoslovanske in zlasti še slovenske koristi zabarantali za svoje interese kot vedno v zgodovini. Pri tem so jim pomagali tudi slovenski komunisti zlasti na Primorskem s svojo neumno in trmoglavo politikom do Angležev in Amerikancev. Komunistična partija nosi zato zgodovinsko odgovornost, da je ostalo izven meja Slovenije tako veliko število Slovencev.

Drugi cilj, za katerega se je OF med revolucijo borila, je bila svobodna in avtonomna Slovenija v okviru federativne ljudske republike Jugoslavije. Edvard Kocbek piše v svoji knjigi „Listina“, da je na kongresu v Jajcu konec novembra 1943, na katerem so položili temelje poveljni Jugoslaviji, Tito zagotovil slovenskim odposlancem, „da se bosta po vojni do kraja uveljavila načelo samoodločbe naroda in načelo federativne skupnosti jugoslovanskih narodov.“ (Str. 540).

To je bil tudi veliki cilj, zaradi katerega so se v ogromni večini borili Slovenci, ki so stopili v OF. Toda kaj je od tega cilja po vojni uresničila komunistična partija Slovenije? Od suverene republike Slovenije v federativni Jugoslaviji je ostalo le ime, sicer pa je tudi nova Jugoslavija centralistično urejena, podobno kot je bila nekdanja. Vse važnejše se odloča v Beogradu, ne samo v zunanji politiki, temveč prav tako v gospodarski in socialni politiki. Republika Slovenija je dejansko postala zopet le ena izmed pokrajin Jugoslavije, ki odloča o sami sebi le v najmanjši meri.

Ves ta razvoj na staro je potekel v poveljni Jugoslaviji brez kakih vidnih protestov slovenske partije in njenega vodstva, čeprav je suverena republika Slovenija v federativni republiki Jugoslaviji bil eden glavnih ciljev vse osvobodilne borbe. Tudi ta cilj je torej šel po gobe po krivdi slovenske partije. Nujna posledica takšne politike je padec narodne zavesti med Slovenci. O tem tožijo danes partijski sami in njih časopisje, ki so zaskrbljeni za sam obstoj slovenskega jezika in narodne kulture, da ne govorimo o gospodarskem izkoriščanju Slovenije na račun Beograda.

Ko torej te dni primorsko ljudstvo v Jugoslaviji slavi 25-letnico boja za narodno osvoboditev, zamajski Slovenci spominjamo KPS na odgovornost, ki si jo je prilastila pred slovenskim ljudstvom, a v tako majhni meri izpolnila. — Katoliški glas, Gorica, 12. septembra 1968, str. 1.

POSIPANJE S PEPELOM

Neki Dimitrij Rupel se je 25. avgusta v ljubljanskem „Nedeljskem dnevniku“ spoprijel z urednikom mladinske revije „Ognjišče“. Razburile so ga sledeče vrstice: Neki Dani toži uredniku, da nekateri ljudje njeega preganjajo, ker se družijo z duhovniki, ki da so zločinci, ker da so med vojno ubijali nedolžne ljudi. Urednik mu takole odgovarja: „Ti ni nikdar prišlo na misel, da so besede poceni in da je treba vprašati za dokaze: kdo, kje, kaj, kako? Vprašaj se, ali nimajo tisti, ki tako govorijo, „kako so duhovniki klali ljudi“, za bregom kakšnih drugih namenov. Vprašaj take ljudi za imena teh duhovnikov, za kraj in za priče, pa bo kmalu zmanjkalo teh zgodb.“

Dimitrij Rupel je nad odgovorom ogorčen. Pravi, da ga je groza logike, ki je v teh odgovorih prisotna. To je zanj pravo farizejstvo. Posuješ se s nepelom, prespiš moraste sanje in že si ves nov, ves drugačen za prihodnja dejanja. In kakšna naj bi bila ta prihodnja dejanja? Po piščevem mnenju se vedno bolj kažejo znamenja, da se v Sloveniji prebujajo „ecclesia militans“, vojskujoča se Cerkev, da se spet pojavlja bojeviti klerikalizem, tisti način mišljenja, ki je bil nekda pripravljen poteptati slovensko kulturo, svobodo in celo vero, da bi ohranil svoje politične pozicije. Danes se pa prav politične pozicije Cerkve krepijo iz dneva v dan. Posebno nastaja alasna logika, ki hoče na podlagi tradicionalne slovenske pobožnosti „deležiti“ na političnem življenju sedanje Slovenije. Zdi se, da imamo za tem nrisotnim in vidnim sovražnikom še skrito četo, neto kolono, potuhnjeno vojsko.

Dimitriju Ruplu je treba k njegovi bujni domišljii od srca čestitati. Vključil se je v „Klub preganjalcev čarovnic“, ki v Sloveniji kar dobro uspeva. — Katoliški glas, Gorica, 19. septembra 1968, str. 2.

ILUZIJE VRHOV POLITIČNE EMIGRACIJE

Nekateri prvaki slovenske politične emigracije so politično platformo za svojo akcijo skušali prilagoditi novim pogojem in odnosom (v Jugoslaviji, op. NL). Odpovedali so se sicer nasilnim akcijam, s svojo politično dejavnostjo pa nadaljujejo z diverzijo proti razvoju našega socialističnega samoupravnega sistema, da bi tako po drugi poti dosegli svoj cilj. Kako je mogoče drugače razumeti njihovo nenadno „zanimanje“ za procese nadaljnje demokratizacije našega družbenega življenja, njihovo nenadno „skrb“ za mesto in vlogo slovenskega naroda in njegove republike in jugoslovanski državni skupnosti in njihovo nenadno „željo“, da bi „sodelovali“ v razpravah o naših aktualnih družbenih problemih? Kajže, da se vđajajo prvaki slovenske politične emigracije novim iluzijam: da procesi v naši družbi prinašajo s seboj tudi možnosti za ponovno preučitev našega odnosa do emigrantskih političnih „vrhov“, pri čemer računajo na zapleten mednarodni položaj, ko se zopet uveljavlja politika sile in blokavske delitve sveta.

Tudi te iluzije emigrantskih političnih prvakov se bodo razbile ob življenjski realnosti dejstev. S takimi ljudmi in takimi organizacijami ni možen in dopusten nikakršen politični dialog. — Delo, Ljubljana, 5. septembra 1968, str. 3.

POLITIČNO
NEODVISNI

KLIC TRIGLAVA

LONDON, 3. SEPTEMBRA 1968.

LETO XIX. ŠTEV. 33.

GRE ZA SLOVENIJO — NE ZA „EMIGRACIJO“!

Pod zgrešenim naslovom „Iluzije vrhov politične emigracije“ je ljubljansko ‚Delo‘ z dnem 5. septembra objavilo daljši članek s podpisom (bl.), v katerem ta neznani, a očitno ekstremistični partijec še enkrat pogreva že tolikokrat pogreto in zato popolnoma neužitno propagando proti neimenovani slovenski „politični emigraciji“. V članku ni ničesar novega ali zanimivega, kar bi zaslužilo pozornost ali odgovor.

Vendar je na članek potrebno opozoriti in nanj odgovoriti iz treh razlogov. Prvič, ker je bil članek objavljen v pglavitnem ljubljanskem dnevniku; drugič, ker so ga objavili prav v času nasilne sovjetske likvidacije začete demokratičnega preporeda na Češkoslovaškem; in tretjič, ker članek potvarja problem demokratične evolucije v Sloveniji.

Češkoslovaška je v kratkih šestih mesecih po začetni spremembi svojega partijskega in državnega vodstva letošnjega januarja bila vpostavila osnovne pogoje za resnično demokratizacijo: svobodo javnega razpravljanja o vseh družbeno-političnih vprašanjih in pluralistične zametke politične enakopravnosti in neodvisnosti v omikanih medsebojnih odnosih.

V Jugoslaviji in Sloveniji pa ta bistvena pogoja za demokratizacijo še vedno nista uresničena, čeprav je

poteklo že skoraj dvajset let, odkar je tamošnji režim začel odstopati od prvotnega stalinističnega sistema totalne centralistične prisile, s katerim je nad Slovenijo zagospodovala monopolna komunistična partija.

Zdi se torej, da je v času, ko se začenja odločilna preizkušnja za Jugoslavijo, potrebno režimske izdajatelje, urednike in pisce ‚Dela‘ z vso jasnostjo opozoriti, da gre sedaj za vprašanje politične samostojnosti in demokratizacije Slovenije, ne za neke probleme ali ambicije slovenske „politične emigracije.“

Res je, da se Slovenci v svetu močno zanimajo za bodočnost Slovenije, iz katere so izšli. Res je, da si močno želijo, da bi Slovenija čimprej dosegla toliko odlaganu politično samostojnost in demokratično prenovitev. Res je tudi, da Slovenci v svetu to svoje naravno zanimanje in željo uveljavljajo s tem, da v okviru svoje svobode in svojih možnosti preučujejo načelne in praktične probleme slovenskega osamosvajanja in demokratizacije ter o njih publicistično razpravljajo. To delajo zato, ker Slovenci v Ljubljani in Mariboru in drugod po slovenski republiki o teh najbolj pomembnih in nujnih vprašanjih slovenske sedanosti in prihodnosti ne morejo svobodno razpravljati in odločevati, ker si razpravljanje in odločanje o osnovnih političnih vprašanjih še vedno monopolno lasti slovenska komunistična partija, ki pa je tudi sama podvržena nadzorstvu in prisili iz Beograda, ki tudi omogoča in podpihuje zaviralne pritiske od strani nereformirane manjšine stalinistov in sorodnih skrajnejšev v slovenski partiji.

Ko bi Slovenija imela tako svobodo javnega razpravljanja in političnega delovanja, kot sta ju pred nasilno sovjetsko zasedbo že bili dosegli Češka in Slovaška, bi na potvarjanja anonimnega skrajneža v ‚Delu‘ prepričevalno odgovorili Slovenci v Sloveniji sami, oziroma bi noben resen časopis v Ljubljani takih potvorb sploh ne bil objavil.

Dokler v Sloveniji ne bo prevladal svoboden pluralizem tiska, radiu, TV, zborovanj in organizacij, pa bodo Slovenci v svetu še naprej vztrajno razpravljali o problemih slovenske samostojnosti in demokratizacije in to v zavesti, da s tem pomagajo Sloveniji, iz katere so izšli in ki ji želijo najboljše. To bodo vršili z vidika slovenske stvarnosti in z močjo umskih argumentov ter tako, da bo njih razpravljanje dosegljivo tudi Slovincem in Sloveniji. To je naša skupna slovenska pravica in dolžnost. Za to delo ne potrebujemo nikakega „privoljenja“ partijskih skrajnejšev v Ljubljani ali njihovih nadzornikov v Beogradu. (lt.) — Klic Triglava, London, 3. oktobra 1968, str. 3.

NAŠI RAZGLEDI

STRIJANSTVENIK ZA POLITIČNO, GOSPODARSKO IN KULTURNO VRAŠČANJE

SKRB ZA MATERINŠČINO

V letošnji prvi številki Književnega glasnika Mohorjeve družbe je uredništvo objavilo pogovor z zdaj že pokojnim jezikoslovcem prof. Jakobom Šolarjem pod naslovom „Skrb za materinščino“. Zavoljo izvirnih profesorjevih pogledov na današnju slovenščino in zaradi tega, da bi z njimi seznanili širši krog

bralcev, ponatiskujemo v skrajšani obliki pogovor iz Književnega glasnika.

Kaj sodite o gibanju za zaščito slovenskega jezika, o kričečih primerih pačenja in maličenja slovenščine, o klicih na pomoč ogroženi slovenščini, o skrbi za lep knjižni jezik, pa o vseh poskusih za uveljavljanje in mikanje slovenščine?

Nekaj tega sem povedal že v eni zadnjih številčk Glasnika v člančiču. Ta burka je stara že tisoč let. Menim, da tiste temeljne misli še kar vse držijo in so nam tudi danes lahko izhodišče. Da so ljudje pri jeziku občutljivi, nam dokazuje živčna vojvoda, ki se je lani vnela okoli tega vprašanja v sosednjih republikah. Ob teh manifestacijah za zavarovanje pravic materinščine in narodne zavesti sploh se mi zdi, da so ti glasovi o našem jeziku sad budne zavednosti ob poledovanih svetinjah; to je pa znamenje zvestobe svojemu bistvu, po katerem smo to, kar smo. Kdor bi se z vsem tem lahkomišelnostjo igral in kupčeval, ta bi bil kaj malo Slovenec in Jugoslovan, zakaj mi smo to po slovenstvu, Hrvatje po hrvaštvu, Srbi po srbstvu itn. Zato se mi že samo povzdigovanje glasu za pravico slovenščine zdi močna priča, da otrok še živi, je še pri moči, da še terja svoj prostor na soncu in se ne bo dal tako lahko utišati. Seveda je pa tudi res, da otrok najbolj kriči takrat, kadar mu ni kaj prav, kadar mu česa manjka. Očitno je tudi danes v stiski; majhen je, pa ga pehajo na vse strani, zdaj jo dobi po glavi, zdaj po hrbtu, ta mu stopi na prste, oni ga porine v blato. V taki gneči je pritlikavcu hudo, pa se pomagati ne dá, saj velikonom tudi ni lahko. Celu prednost ima, lažje se skriva in zakloni kakor velikan.

Seveda živimo v času čudnih nasprotij tudi v jezikovnem pogledu. Tudi tu imamo dialektiko. Po eni strani vse sili v mednarodno združevanje in strnjevanje, po drugi se vse drobi na še manjše dele in hoče enakopravnost. Tudi veliki jeziki so danes postavljeni v senco drugih še večjih, drug drugega zasenčujejo — kaj šele jeziki malih narodov. Kar pomislite na nekaj tako ponosni francoski jezik, ki je bil nesporno priznan za svetovni diplomatski jezik, kako je danes potisnjen v stran od angleščine, kako pohlevno vlogo igrata v mednarodnih odnosih tako mogočna jezika, kakor sta bila nekoč španščina in portugalsščina, s svojimi milijoni pripadnikov in velikanskimi ozemlji zlasti v Južni Ameriki. In če pomislimo, da je angleščina v Indiji še zmeraj jezik sporazumevanja na velikanskem ozemlju tako različnih jezikov, da torej povezuje velikansko ozemlje v enoto, bomo razumeli, kako drugače težak bo jezikovni položaj na svetu, kadar se vsi ti domači jeziki v Aziji in Afriki osamosvoje in omikajo in nastopijo kot državni jeziki namesto jezika prejšnjih kolonizatorjev. Jeziki malih narodov torej dobivajo zmeraj večjo družbo, saj sem spadamo pravzaprav vsi balkanski narodi z Grki in Romuni in Madžari vred. Še nemščina v tem zboru velikih jezikov ne pomeni veliko. V mednarodnem merilu je jezikovno veliko le to, kar spregovori v ustih nad sto milijonov ljudi. Vsi Slovani skupaj bi imeli besedo v tem zboru, ko bi imeli enoten jezik, sama zase je tega zmožna le ruščina.

Če nam torej nekateri hočejo dopovedati, da je smešno vzdrževati tako malo obsežen jezik v naših časih, se moramo sklicevati na čisto drugačna prizadevanja v svetu. Noben mali narod se ne odpoveduje rad sam sebi in se vključi v kak veliki svetovni jezik, narobe: celo taki, ki so svoj jezik že skoraj izgubili, si ga spet oživljajo in utrjujejo. Angležem se je posrečilo npr. s političnim zatiranjem Ircev skoraj

pregnati tudi njihov jezik, tako je bilo 1911 na Irskem le 580.000 ljudi, ki so znali irsko (manj kot četrtnina irskega naroda), in le okoli 20.000 ljudi, ki so znali samo irsko, se pravi manj kot en odstotek. Vse drugo je prešlo v angleščino. Pa so imeli v srednjem veku zelo živo in pomembno slovstvo (Ossian, balade, sage, ki so šle v evropske literature). Šele v boju za samostojnost in zoper Angleže so začeli spet gojiti svoj jezik in renesanso svojega slovstva; vendar velikani literature (Shaw, Joyce, Yeats idr.) pišejo in so pisali še zmeraj angleško. Pri nas se Nemcem kljub političnemu pritisku nikoli ni posrečilo tako strašno oškodovati slovenščine; zdržala je pritisk, čeprav je bil izobraženi sloj Slovencev vključen v nemščino, da je po navadi drugi ali tretji rod govoril že le nemščino (prim. npr. Stritarja, Valjavca, pri Hrvatih Preradovića itn.). Kljub temu je Prešeren pel slovensko in tudi po tej poti dosegel svetovni sloves. Kljub vsemu pritisku je slovenščina zdržala, se izpopolnjevala in se dokopala do stopnje omikanega jezika. Ali bi ne bilo torej smešno in popolnoma nenaravno, da zdaj opustimo svoj jezik? Komu na ljubo? Vrhu tega, kdo naj to stori? Kdo more prevzeti tako nalogo za ves rod. To bi mogel le kak totalitavec, kakor je bil Hitler, da bi čez noč prepovedal ves tisk, ponemčil vse šole. Tak udarec smo med vojno čutili na Gorenjskem in po Štajerskem, na Koroškem pa poskušajo Nemci še zmeraj vzdrževati prepričanje o nepravilnosti takega majhnega jezika, kakor je slovenščina. Zato se jim zdi, da ne delajo nikomur krivice, če jo poskušajo kar najhitreje udušiti.

Ali se vam zdi, da je to sploh mogoče? Saj takega primera nimamo, da bi narod popustil svoj jezik. Posamezniki tudi ne pomenijo veliko ne pri uničevanju ne pri ustvarjanju jezika. Ali mislite, da je med slovenskimi izobraženci kaj ljudi, ki bi bili pripravljeni opustiti slovenščino na ljubo srbohrvaščini? Saj še v predvojni centralistični Jugoslaviji ni bila taka beseda jasno izrečena, čeprav je bilo dosti jasno čutiti tako voljo.

Med našim domačim izobraženstvom prav gotovo ne boste dobili ljudi, ki bi se danes ukvarjali s kako tako miselnostjo, vsaj javno ne, ker je ljudstvo preveč občutljivo v tej zadevi. Morda se na tihem komu kolca po velikem svetovnem jeziku, da bi razglašal svoje znanstvene in umetniške stvaritve vsemu svetu (seveda, če bi bilo nanje kaj odmeva?). Naši nemški sosedje pa prav nič ne skrivajo, še danes ne, svojega prezira za slovenščino, ne iz narodne sovražnosti, ampak zaradi majhnosti, češ da taki jeziki nimajo pravice do obstanka. Zato našega boja za slovenščino na Koroškem kar nič ne dovolijo primerjati njihovemu boju za pravice nemščine na južnem Tirolskem. Nekaj tega manjvrednostnega občutka se je držalo tudi nas pred 50 leti. Ko se je začela v Šentvidu samo slovenska gimnazija tudi v višjih razredih, je slovensko meščanstvo in izobraženstvo gledalo na tako šolo nekako pomilovalno in manjvredno; govorilo se je, da je slovenska, ker profesorji ne znajo nemščine, čeprav so bili prav tako izprašani na nemških univerzah na Dunaju in v Gradcu kakor ljubljanski. Nemško je veljalo za razred večjo kakovost kakor slovensko. Nekaj take mentalitete se nas še drži, zlasti pri tujkah. Nekateri ljudje bi radi dokazali svoje široko jezikovno znanje z vpletanjem romanskih in germanskih tujk v slovensko besedilo, da tako dobi mednarodni nadih. Seveda je tako izražanje vse prej kakor ogleдалo duhovne veličine, mnogo bolj napihnjene nečimrnosti. Kako hitro smo preraščali svojo narodno

majhnost in siromašno zmogljivost v oskrbovanju z domačimi knjigami, nam dokazujejo razvojne stopnje zadnjih sto let. Pred sto leti smo si z veliko težavo in počasi ustvarjali šolske knjige za nižje gimnazijske razrede (zemljepis, prirodopis, fizika, zgodovina itd.), da bi mogli na Dunaju dokazati, da se predmet lahko poučuje v slovenščini. Ko smo si jih do konca prejšnjega stoletja oskrbeli in so se razredi poslovenili, smo začeli skrbeti za višje razrede. Tu je bil pionir škof Jeglič, ki je 1905 odprl prvo slovensko gimnazijo in ji poskrbel tudi prve slovenske učne knjige za predmete, za katere jih še ni bilo. To je bil že trši oreh, saj je bilo treba skrbeti tudi za slovarje. Pa je vendar šlo, 1913 je bila prva slovenska matura s slovenskimi spričevali. In spet 60 let kasneje smo bili v cerkvi nenadoma postavljeni pred nalogo, da si oskrbimo slovenske liturgične tekste. Pred vojsko je bila misel na priročni slovenski misal skoraj nedosegljiva sanja, v zadnjih 20 letih smo dobili kar tri izdaje. Zdaj smo si morali oskrbeti celo potrebne obredne knjige z notami in v velikem formatu. Včasih bi se bilo to zdelo skoraj neizvedljivo, danes pa smo si to oskrbeli kakor drugi veliki narodi, še celo prej in bolje. Vidite, tako se razvijamo, vendar nenehno navzgor in zmoremo zmeraj več. Zato se mi zdi samo po sebi razumljivo, da nas v taki moči ne more nihče udušiti, preveč je življenjske sile pa tudi velike zavednosti.

Kako je mogoče, da nekateri izobraženci pišejo in govore tako slabo slovenščino? Dobivam rukopise od ljudi z dvema fakultetama ali z dvema akademskima naslovoma, pa bi s takim jezikovnim znanjem po mojem ne smel skozi maturo. Kako si razlagate tako pomanjkljivo jezikovno izobrazbo? Ali se ne dá proti temu nič napraviti?

Slovinci smo bili zmeraj v stiski. Že prvi urednik Bleiweis je bil jezikovno zelo šibak v začetku svojega urejanja Novic. Njegov jezikovni pomočnik je bil Fran Malavašič. Da se v nemških gimnazijah niso naučili dobrega slovenskega sloga in pisanja, je pač razumljivo. Hujše je, da nismo Slovenci prejeli iz avstrijske nemške gimnazije nikakršne tradicije in jezikovni vzgoji. Nemci v raju, Francozi, Angleži, Italijani itn. imajo vsi za to bolje preskrbljeno. Tam je skrb za spisovanje in vajo v dobrem izražanju — v govoru in pismu — v veliki časti. Pri nas pišejo dijaki v višjih razredih po dve do štiri naloge na leto. Kako naj se ob takih vajah nauče pisanja? Vsakih 14 dni imajo drugod take vaje. Navodilo za nalogo in vrsto pisanja, ki ga naloga terja, se skrbno podaja v posebnih urah in popravki so spet predmet zase. Aufsatzlehre, composition itn. je v višjih gimnazijskih razredih, se pravi pri nas v gimnaziji, osrednji jezikovni predmet in ima nalogo vzgajati čut za pravilno in dobro podajanje znane stvarine. Pri nas nimamo za to ne učnih priročnikov ne usposobljenih učiteljev, kaj šele tradicije, to bi morali šele začeti ustvarjati. Treba je pa priznati, da so danes časi za tako ustvarjanje kaj malo primerni. Drugod so si jo ustvarili v ugodnejših časih humanističnih gimnazij, ko je bilo mnogo več veselja za literarno delo. Danes je vse stehničirano in sprakticirano, tako da je komaj dobiti za tako šolanje primerno duhovno ubranost. Na jezikovno stran danes svet premalo pazi in je ne ceni kakor nekoč. Neskrbna je in skoraj prezirana v mnogih plasteh javnosti. Da to ni prav, je razumljivo. Kaj bi se pa dalo napraviti za odpravo te napačne današnje šole, je res težko reči. Šole so že tako prenatrpane z urami, nalogami, vajami. Vrh tega bi bilo treba tako šolanje temeljito pripraviti in iz-

obraziti najprej učne kadre za tako nalogo. Vse to presega okvir najinega pogovora, zato prepustimo ta razmišljanja poklicnim šolskim oblastem.

Kaj sodite o sodobnih prizadevanjih slavistov in jezikoslovcev za izboljšanje pouka in uporabe slovensčine? Ali se vam ne zdi, da se pravzaprav malo dela in še manj objavlja? Kaj sodite o različnih polemikah, ki se včasih tako neprijetno oglašijo v naši javnosti, npr. o „strokovnjakih“ in „ljubiteljih“ v jezikovnih vprašanjih? Včasih se zdi, da bi tudi vas radi izbežali, da spregovorite.

Premalo poznam vaša prizadevanja, da bi mogel pravično soditi celotno delo mlajšega rodu. V šoli ne delam več, drugod tudi ne, zato se mi marsikaj izmakne. Seveda pa še zmeraj zasledujem vsaj poglavitne sadove njihovega dela, zlasti to, kar izide v tisku. V splošnem se le marsikaj naredi. Res je Slavistična revija preveč zastarala in umolknila, saj je že več let ni na spregled — slišim, da založba Obzorja v Mariboru namerava revijo obnoviti, kar je treba lepo pozdraviti. — Pa tega smo bili vajeni tudi pred vojno. Saj je časopis kar na lepem zgabil, ne da bi vedeli kdaj. Razprave so redko kdaj zagledale beli dan, nazadnje so izhajale vsaka posebej v brošurah. Nič velikega in pomembnega ni izhajalo redno. Jezik in slovstvo prinaša vendar marsikaj lepega in dobrega, treba je s priznanjem ugotoviti delo mladih. Rekel bi, da ga je več, kakor ga je bilo v našem času pred 30 do 40 leti. Seveda ni vse čisto zlato, pa to tudi tedaj ni bilo. Strokovnjakov in ljubiteljev pa jaz res ne bi ločil. Saj je bil Škrabec še „ljubitelj“, ko je 1870 napisal svojo znamenito razpravo O glasu in naglasu. Tudi Breznik je bil prej „ljubitelj“ kakor „strokovnjak“, saj je prišel na graško slavistiko že narejen slavist. Vemo, da je marsikaj ljubitelj mnogo pomembnejši kakor še tako šolan strokovnjak, ne glede na to, da jih je tudi med strokovnjaki z vsemi skušnjami bore malo, ki se res izkažejo, da stvar tudi razumejo in resnično znajo. Moram reči, da se mi to sklicevanje na diplomu zdi skoraj nerazumljivo, poniževalno in kakor odmev manjvrednosti. V teh časih tako zoprnih polemikah zazveni beseda, ki kaže majhnost in iskanje samega sebe. Resnično ne razumem, zakaj so se pred časom s tako silo zagnali zoper Gradišnika in njegovo rubriko v Delu. Naj rečejo „strokovnjaki“ kar hočejo, zelo veliko bravcev je rubriko z veseljem in pridom prebiral. Da komu ni bilo po volji, je pač razumljivo, ali v glavnem je obravnaval Gradišnik vendar vprašanja z živim jezikovnim čutom in pravilno čustveno ubranostjo. Da jim kdo lahko očita kako pomanjkljivost, kdo bi moral zaradi tega zavračati vse pisanje vprek. Mar strokovnjaki pišejo tako odlično, da bi bil očitek nemogoč?

Če se zdaj povrnemo k izhodišču pogovora, bi na kratko ponovili vprašanje: S kakšnimi odločnimi ukrepi bi povrnili materinščini veljavo, ki jo je po krivici izgubila?

Z nobenimi ukrepi se take stvari ne morejo urejati. Urejati jih more samo resnična ljubezen do materinščine in domače omike. Kako prebuditi in požlahtniti to, ni več zadeva jezikovnega razmišljanja, sega mnogo globlje, saj je slednjč tudi jezik duhovna vrednota, ki jo more prav negovati in vrednotiti samo, kdor je res omikanega duha. K temu pa mora pripomoči celotna vzgoja in celo vse časovno ozračje; to je pa danes duhovni omiki malo naklonjeno. Preveč je navzven obrnjeno, preveč stehničirano in v prakso obrnjeno. S tem pa, menim, lahko končava pogovor. — Naši razgledi, Ljubljana, 21. septembra 1968, str. 538.

V vasi Čeneboli, v občini Fojda, težko občutijo posledice letošnjega deževnega poletja. S pobočja gričev, ki se strmo dvigajo nad naseljem, je zgrmelo v dolino več skal, težkih po nekaj stotov. Tudi plaz je začel polzeti proti vasi, ker je deževje razmeščalo peščenjakova tla na vrhu. Oblasti so ukazale začasno izselitev prebivavcev petih najbolj ogroženih hiš, obenem pa storile potrebne korake, da bo vas obvarovana

dosegli prvo mesto. Manj sreče so imeli odbojkarji Olympije na športnem tednu v Padričah, kjer so igrali proti Sokolu iz Nabrežine in Boru iz Trsta, pa so obe tekmi izgubili.

Na povabilo števerjanskega prosvetnega društva F. B. Sedej je gostovala igralska skupina iz Češnjice v Bohinju. Igrali so zahtevno Millerjevo igro Vsi moji sinovi. To gostovanje spada v okvir stikov, ki jih prosvetno društvo iz Števerjana podvzelo s podobnimi društvi iz matične domo-

hišo v Repnu. Zunanost in notranost je lepo urejena, hiša je opremljena s pristnim starim pohištvom in drugimi predmeti. V nedeljo pa je bila „kraška ohcet“, na kateri sta si obljubila večno zvestobo Miranda Piščanc in Angel Krmec. Poroka je bila v repentabrski cerkvi, svatbeno kosilo pa v Kraški hiši. Na popoldanskem programu je nastopil domači pevski zbor, zbor s Proseka-Kontovela in folklorna skupina France Marolt iz Ljubljane, za ples pa je igral ansambel Slak.

KOROŠKA

V dneh od 4. do 8. septembra je povabil Klub slovenskih študentov na Dunaju na svoj peti počitniški seminar k Prangarju na Brnci. Tematika tega srečanja je bila Esteblišment in revolucija — Pregled družbene strukture. Ob koncu seminarja so študentje izdelali resolucijo, ki nakazuje študentske predloge glede kulturnega in narodno-političnega dela med koroškimi Slovenci.

Zveza slovenskih izobražencev je priredila skupen ogled Bergove galerije v Pliberku. Vodil je prof. dr. Werner Berg sam in razlagal tematiko svojih del, v katerih je skušal upodobiti koroškega Slovence, predvsem „trdega Podjunčana“ takšnega kot je, v veselju in žalosti, v življenju, ki ga obdaja.

V Celovcu je praznoval 60-letnico dr. France Cigan, profesor glasbe na slovenski gimnaziji ter vodja Mohorjevega dijaškega doma na Velikovški cesti. Poleg vzgojnega dela vodi dr. Cigan pevski zbor Gallus, ki je dobro znan tudi izven Koroške. Kot duhovnik seveda posebno ljubi cerkveno glasbo in petje. Poleg vsega tega dela pa že 20 let zbira po koroških vaseh narodne melodije, da jih tako reši pozabe.

Na rožnovensko nedeljo sta Dušnopastirski urad in Katoliški delovni odbor povabila koroške rojake na romanje h Gospe Sveti. Pred mašo je 20 slovenskih pevskih zborov, med njimi tudi zbor Gallus ter graški akademski zbor, priredilo koncert Marijinih pesmi.

V župniji Krčanje so praznovali 450-letnico župne cerkve. Za ta jubilej so prepovili oltarje ter postavili nov ljudski oltar. Novi oltar je blagoslovil prelat Aleš Zechner.

Slovenci ob meji . . .

hujših nesreč, ki bi jih mogli povzročiti usadi.

Po pobočjih pod Matajurjem, posebno v krajih okoli Podbonesca in tudi okrog Sovodenj, grozi novo naravno zlo, ki bo pobralo še tisto malo pridelkov, kar so jih pustile suša in poplave. V omenjenih krajih se je pojavilo namreč nenavadno veliko divjih prašičev. Zveri si upajo kar v vasi in rijejo po vrtovih med hišami. Ponekod so krdela divjih prašičev preorala vse njive in uničila ves pridelek. Nevarni pa so tudi ljudem, posebno otrokom.

GORIŠKA

Novo šolsko leto se je začelo 1. oktobra s šolsko mašo. Zelo razveselljivo je, da je letos porastlo število učencev slovenskih osnovnih šol pa tudi enotne srednje šole. Na žalost je drugače na višjih srednjih šolah, ker se mnogi vpisujejo na razne tehnične šole, ki jih pa za Slovence še vedno ni.

Letošnjega slovenskega romanja na Barbano se je udeležilo okoli tisoč goriških Slovencev, katerim se je pridružila še skupina iz Barkovelj pri Trstu. Ljudsko petje je spremljalo sveto daritev in mogočno odmevalo po baziliki.

Sredi septembra se je vršila v Ronkah 2. mladinska olimpiada, katere se je udeležilo tudi odbojgarsko moštvo goriške Olympije v kategoriji naraščajnikov, ki so

vine. Med odmori je nastopil ansambel števerjanskega društva Jana, ki je izvedel nekaj modernih in slovenskih pesmi.

V Doberdolu so imeli dan „Slovenske kulture“.

Ekumenski dan na Vejni je združil slovenske romarje z Goriškega in Tržaškega. Čudno, da so bili tudi tokrat zvočniki izven cerkve pokvarjeni, kar se rado dogaja pri slovenskih slovesnostih.

TRŽAŠKO

Na 38. obletnico usmrtnice bazoviških junakov Miloša, Valenčiča, Bidovca in Marušiča so predstavniki Slovenske skupnosti položili venec na njihov spomenik na bazoviškem strelišču. Se prej pa je bila v bazoviški cerkvi maša zadušnica.

Društvo slovenskih izobražencev je imelo občni zbor. Prof. M. Jevnikar je predstavljal dr. Brumna in njegovo knjigo „Iskanje“, ki je prejela nagrado „Vstajenje“ za leto 1967.

Ljubitelji Krasa so že pred meseci ustanovili zadrugo Naš Kras, ki si je nadela nalogo, da ohranja kraške tradicije. Kot enega važnih ciljev si je zadruga postavila za cilj, da kupi in obnovi v starem stilu staro kraško hišo, ki naj postane etnografski kraški muzej. V soboto, 21. septembra, so uradno odprli muzej Kraško

ARGENTINA

Na povabilo pripravljalega odbora za slovensko zavetišče dr. Gregorija Rožmana je bil 1. septembra ogled te slovenske dobrodelne ustanove. Po cerkvenem opravilu so si rojaki ogledali stavbe na kupljenem zemljišču v kraju San Justo.

V Carapachayu je igralska skupina tamkajšnjega slovenskega doma predstavila veseloigro Trije vaški svetniki.

Med prireditve, ki že prehajajo v tradicijo v slovenski skupnosti v Argentini, spada tudi vsakoletna mladinska tombola. Letošnja se je odigrala 8. septembra v Slomškovem domu v Ramos Mejia. Glavni dobiček je bila moderna oprema za dnevno sobo; čisti dobiček tombole pa so letos namenili nakupu telovadnih naprav za slovenske domove.

Prosvetna delavnost med našimi rojaki v Argentini je hvale vredna. Naj omenimo le nekaj važnejših prireditev v zadnjem času: 24. in 25. avgusta je bila v Slovenski hiši uprizorjena igra-tridejanka „Barka brez ribiča“; avtor je A. Casona, poslovenila jo je Marija Kutnar-Jeločnikova, režiral je Marijan Willenpart. 31. avgusta je bil v Slovenski hiši pevskoglasbeni festival SDO in SFZ. Slovenski šolski tečaj je 8. septembra priredil glasbeno-družabno popoldne. Posebno pozornost pa je vzbudila gledališka stvaritev pod imenom „Besede, besede, besede...“. Njen avtor je Nikolaj Jeločnik, ki jo je pojasnilno nazval „Koncert za igralca kot odrske variacije na témo: Ljubezen, radost, čast in smrt“. Delo je uprizoril Gledališki odsek Slovenske kulturne akcije za sklep slovenskega jubilejnega gledališkega leta.

Pod vodstvom slovenskega dirigenta Marijana Draga Šijanca je imel buenosaireški filharmonični orkester v gledališču Colon zelo uspel koncert. Drugi del koncerta je bil posvečen Čehom; izvajali so Smetanove skladbe Vltava, Iz čeških logov ter uverturo iz Pro-dane neveste.

AVSTRALIJA

Fara sv. Janeza je po dveh letih zopet imela prvo sv. obhajilo slovenskih otrok. Pri zadnji slovensosti so bili le trije otroci. Sedaj, ko se je začel organizirani pouk, pa je to drugače, saj je pre-jelo prvo sv. obhajilo 60 otrok.

Baragov dom v Melbournu je 16. septembra praznoval osemletnico obstoja. Brez dvoma je dom vršil veliko poslanstvo v teh letih. Ob-letnico so proslavili 28. septembra z domačim večerom.

Slovensko društvo v Melbourne-u je dvakrat uprizorilo konec julija znano Finžgarjevo dramo „Divji lovec“ v Melbourne-u. Igro je režiral J. Valenčič. Dramo so nato ponovili še dne 10. avgusta.

„Slovenska vest“ — se imenuje nov slovenski mesečnik, ki je začel izhajati v Avstraliji in hoče biti nekaj književni magazin za kulturo in družbena vprašanja. Uredniki so: H. Pribac, Jože Kapusin in Lev Detela (v Avstriji — za kulturo). V uvodu izjavljajo uredniki: „SLOVENSKA VEST“ ni konkurenca nobenemu slovenskemu listu v emigraciji ali domovini. Skromno bomo poskusili povedati čisto in glasno, kar morda v domovini ne smejo. Obsojamo pa vsako enostransko mišljenje, posebno na podlagi izkušenj v tujini, in seveda tudi vsak ekstremizem... Je pa le žerjavica novega duha povojno odrasle in misleče generacije, kar nas ni sram priznati, ampak smo na to ponosni. Ponosni, ker smo tudi mi, bodisi da živimo v domovini sami ali kjerkoli v svetu, ostali zvesti sinovi in hčere svojemu narodu — narodu brez -izmov!“

sprejeli z navdušenjem in mu pripravili lep sprejem.

ZDA

Stajerski klub v Clevelandu je priredil na Slovenski pristavi piknik, čigar čisti dobiček so namenili za gradnjo Slovenika v Rimu.

Petdesetletnico blagoslovitve slovenske cerkve sv. Roka v Lasalle so obhajali letos septembra. Cerkev je zgradil župnik Frančišek Saloven.

Na vsakoletnem sprevedu v Lorain, Ohio je letos sodeloval tudi Slovenski narodni dom. Rojak Edvard Kos je na lepo okrašenem vozu s svojimi otroci igral živahne polke in valčke v tako navdušenje gledalcev in sodnikov, da je bila Slovencem priznana prva nagrada.

Svojo pot po Ameriki je mariborski škof dr. Držečnik začel v New Yorku, kamor je prispel 23. avgusta. Od tod je potem obiskal glavne slovenske naselbine v Združenih državah in Kanadi. Zlasti naši stajerski in prekmurški rojaki so škofa povsod navdušeno sprejemali. Tri tedne je trajalo njegovo potovanje, med katerim je naslednik škofa Slomška spominjal naše rojake na Slomškov zglede in nauke. Višek škofovega obiska je bila proslava 75-letnice slovenske župnije Sv. Vida v Clevelandu.

... in po svetu

KANADA

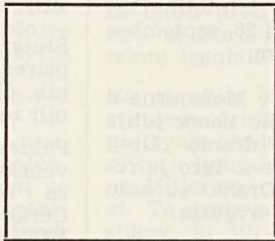
Vodstvo slovenske šole pri Mariji Pomagaj je v avgustu oskrbelo učiteljskim pripravnicam 14-dnevni učiteljski tečaj. Tečaj je obiskovalo 6 kandidatinj. Redni šolski pouk se je na slovenski šoli pričel 20. septembra. Vpisalo se je 146 gojencev in gojenk.

Mariborski škof dr. Maksimilijan Držečnik je na svojem potovanju po Ameriki obiskal tudi Slovence v Kanadi. Ker mu je bil čas zelo kratko odmerjen, je mogel obiskati le obe slovenski župniji v Torontu ter Slovence v Hamiltonu. Povsod so rojaki škofa

V Triglavskem parku v Milwaukeeju je priredila Zveza društev slovenskih protikomunističnih borcev Tabor proslavo 25-letnice smrti junakov v Grčaricah in na Turjaku.

Ob obisku ameriških Slovencev v Chicagu je mestni svet tega vele-mesta podelil mariborskemu škofu dr. Držečniku častno meščanstvo. Medaljo častnega meščanstva mu je izročil osebno čikaški župan Richard Daley. Najvišje odlikovanje, ki ga more mesto podeliti, je gotovo v ponos ne le škofu, ampak tudi vsem Slovincem, saj je to prvič, da je Slovenec postal častni meščan Chicaga.

otroci sonca

Geometer Poznik in starejša hči bogatega posestnika Koširja se imata rada, pa vendar ne moreta priti skupaj: Helena si namreč v svoji resnobi napačno razlaga Poznikovo veselost.

Naivni učitelj Sivec se zaljubi v mlajšo Koširjevo hčerko Slavico. Ta se dela, kot da ne opazi njegovih čustev, in se igra z njegovo preprostostjo in zagledanostjo.

Helenin zmešani stric Feliče nosi špirit blaznemu mlinarju Janetu: tega je strla ljubezen do Mežnarčeve Tine, ki je utonila ob mlinu, in ima privide.

Posebnost so Tonejčeve tri hčere, ki so siromašne in vsaka z neko telesno napako. V zgodbo posega tudi Poznikov prijatelj jetični bogoslovec Tine Jamc, ki ga končno pobere bolezen.

Nekega dne zagleda Poznik skozi okno pisarne, kako mlinar napade Slavico in jo hoče s seboj potegniti v naraslo vodo potoka. Poznik plane in s skrajnim naporom iztrga dekle blaznežu, jo reši, mlinarja pa v samoobrambi ubije. Heleni prekipeva srce od hvaležnosti, vendar jo še vedno mučijo dvomi zaradi Poznikovega značaja.

Stric Feliče zbolí in Koširjevi morajo poslati po zdravnika v sosedni trg. Brzjavna zveza je pretrgana, zato Helena prosi Poznika za pomoč. Poznik ji ugodí in pripelje zdravnika dr. Vurnika, a stricu ne more nič več pomagati. Med Poznikovo odsotnostjo najde Helena na polici Sivčev dnevnik. V njem Sivec razkriva svojo ljubezen do Slavice in Poznikovo do nje.

Naslednje jutro se Helena in Poznik najdeta na grobu dekletove matere in si razodeneta ljubezen.

„Helena,“ je rekel France, „dolgo sva se iskala.“
„Dolgo,“ se je bolno nasmehnila.

Čutil je še vedno rahlo bolelost njene duše, njenega dvoma bridkost. Zdelo se mu je, da je hotela reči drugače in ni mogla.

„Dolgo, a še se nisva popolnoma našla, France.“

Kaj je v njej? je mislil. Kaj ji leži kakor senca na duši? Kaj jo mori? Kaj kali mir srca njenega,

kraljici moji sladki? Helenček, ali mi ne moreš zaupati? Ali se me še vedno bojiš? Ali dvomiš? Ali ne leži vse moje razgrnjeno pred teboj, vse, dragica, kakor to moje gorjansko in robato obličje? Helenček, daj ti Bog, da boš videla in boš verjela!

Začel ji je namenoma govoriti o sebi, o svojih domačih, o župniku Matiju, kuratu Jožetu in vikarju Lojzetu.

„Glej,“ je menil, „takih kvartopircev ne najdeš na svetu. Vsakteri nosi s seboj svoje liste. V desnem žepu brevir, v leví igro. Zato jih imam rad, duše poštene. Vsak človek ima svojo slabost. Ti trije imajo hudiča kvart. In ta ni najhujši.“

„A ti,“ se je nasmehnila Helena, „katerega imaš pa ti?“

„Jaz?“ se je zasmel. „Mojih hudičev je legíjon. Pijem, kvartam in pojem podoknice. Pa že mora biti tako, Helenček. Podedoval sem najbrž.“

„Molči,“ je vzkliknila. „Nič nisi podedoval.“

„Bom pa priženil,“ se je pošalil.

„Ne,“ je rekla Helena, „France, govoriva resno!“

„Zakaj si žalostna?“ je vprašal tedaj živo in jo pridržal.

„Saj nisem, France.“

„Ne maraš me!“ je rekel.

„Ti —“

„Helena,“ je vprašal, „kdaj bo poroka?“ Za obe roki jo je držal in ji gledal v oči.

„Zakaj vprašaš?“

„Zato, ker težko čakam, pa zato, ker boš ti potem drugačna. Nič več žalostna!“

„Misliš?“ se je nasmehnila bolno.

Spodaj pod njima v ovinku se je zasmejala Slavica ...

Slavica je namreč rekla učitelju:

„Gospod Sivec, to že veste, da mi vaša Gloriosa ni nobena tajnost več.“

„Vem, gospodična! A ne zaničujte me!“

„Zakaj bi vas zaničevala?“ je odvrnila. „To je lepo in všeč mi je, da tako pesniško obožujete moje ime.“

„Vas in vaše ime,“ je jecljal presrečni učitelj.

Deklica je menila:

„Razumem, gospod učitelj. Eden tistih viteških romantikov ste. Imeli so svoje zakonske žene, a oboževali in opevali so druge, služili jim verno in zvesto do smrti.“

„Do smrti,“ je jeknil učitelj.

Deklica se je nasmehljala:

„Ampak, veste kaj, gospod učitelj! Jaz sem se zadnji čas zelo spremenila.“

„Neskončno ste ljubeznivi,“ je odvrnil učitelj.

„Morda,“ je rekla. „Ampak spremenila sem se. Ali nisem veliko bolj resna in manj vesela?“

„Seveda ste, seveda —“

„Da.“ je nadaljevala, „to je gotovo. Zrelejši sem. Tudi drug okus imam, in kar mi je še včeraj prijalo, mi danes ne več. In tako je tudi z mojo sodbo. Ne zamerite, gospod učitelj. Ampak, meni ne ugaja —, hočete li, da govorim odkritosrčno?“

„Prosim, prosim, gospodična!“

„Dobro. Rekla sem, da mi ne ugaja to vaše pisanje, namreč to pisanje o Gloriosi. To so sentimentalnosti, moj ljubi, ali ne čutite sami?“

„Čutim, gospodična,“ je odgovoril živo, „oprostite mi, moj Bog, ne hudujte se name!“

„Nič se ne hudujem,“ je govorila deklica veselo, „samo opozorila sem vas, če ne boste zamerili. Sicer vem, da sem vas užalila, gospod učitelj. Pa hočem vsaj malce popraviti. Gospod učitelj, vi ste Francetov prijatelj. On pa bo vzel Heleno. On je moj pobratim. Razume se, da me bo po poroki zane-marjal. Ali hočete biti vi moj pobratim poslej?“

„Hočem, gospodična, neskončno rad.“

„Dobro. Od zdaj si moj pobratim. Ti — a kako ti je že ime?“

„Benjamin!“

„Dobro! Benjamin! Reci mi: Slavica!“

„Slavica!“ je zašepetal; pa je vedel in je bil žalosten:

„Moja žena ne bo. Pobratimi in posestrime se ne ženijo!“

IX.

V sosednji vasi je bil sejem svete Lucije. Pol trga se je odpeljalo tja. Vožnja je bila prijetna. sneg je ležal do kolen, bilo je vedro nebo. Brez konca se je isknilo. Reka je bila počrnela med belimi bregovi, bele hiše in bajte so bile kakor umazane pod snežnimi strehami. Veselo so prhali konji v veseli popoldan. Kakor po jezeru so plule sani, brezglasno, kakor žalost, ki tone v mehke sen...

V prvih saneh so sedele Slavica, Helena in Veronika. Poznik je vodil konja. V drugih saneh je vozil sodnik Tonejec, v izposojenih seveda. Za „gracije“ jih je bil najel pri poštarju in vanje so sedli Alma, Avrelija in koncipient Povšič. V tretjih saneh so sedeli Mlakar, notar in učitelj. Mlakar in notar sta bila debela in sta popolnoma zaslanjala učitelja na sredi; zbadala sta ga, da bi moral herbarizirati še ledene rože.

„In sveče, ki visijo od streh.“

„In pa zimsko cvetje, ki žene tam spredaj v prvih saneh.“

Gospod Sivec se je bridkostno smehljaj. Mimo notarjevih in poštarjevih pleč je videl one pred seboj: Heleno, Veroniko in Slavico. Slavico! Neskončno mila je bila v beli kاپici. Izpod nje so ji vreli mehki lasje.

„Zlató, svetlo zlató,“ je mislil in čustvoval učitelj. „Nesó te konjiči, deset, dvajset sežnjev pred menoj. Bežiš in nikoli ne boš moja, roža vseh rož. Gloriosa, Gloriosa!“

Iz sanj in žalosti ga je dramil notar.

„Kako pa zadnjič na lovu? Sem slišal, da ste strahovito gremeli.“

„Veverico sem stresel z veje.“

„S palico?“ je zategnil poštar porogljivo.

„S puško,“ je odvrnil pohlevno učitelj.

„Ni hudič!“ se je začudil notar.

„Da,“ je odvrnil učitelj. „Imel sem srečo. Izbrai ste mi same naboje brez svinca. Pa sem peska nasul in je padla.“

Poštar in notar sta se začela smejati. Učitelju ni bilo do smeha in je rekel:

„Če se še spominjam, je bilo tedaj, ko je nekdo ustrelil glavarjevega psa.“

Poštar je godrnjaje udaril po konjih, Bradač se je hahljal:

„Razvijate se, gospod učitelj, silovito se razvijate.“

„Odkar zna francosko,“ je pripomnil strupeno poštar.

Okno v Rjavini v Julijskih Alpah. Pogled na Skrlatico, kraljico Julijcev.

za smeh

„Zaradi česa tako izgubljaš lase?“

„Zaradi skrbi.“

„Kakšne skrbi?“

„Ker izgubljam lase.“

Žena možu ponoči: „No, ali si ugasnil luč, ko si šel pogledat, če ni prižgana?“

Mož ženi: „Če boš tako nadaljevala z zapravljanjem, ne bova nikoli prihranila za ločitev.“

Napis v gostilni: Kdor pije, da bi pozabil, naj plača pijačo vnaprej!

„Stanko, govoril sem s tvojo učiteljico, pa pravi, da ji najbrž ne bo uspelo kaj prida narediti iz tebe.“

„Čudno, pa je videti tako bistra.“

Šef novi, prijetni tajnici: „Sijajno. Le pet napak ste naredili. Poskusiva sedaj z drugo besedo.“

Mož ženi: „Štiri znanke sem povabil na večerjo. Pripravi, kar je treba.“

Žena: „Kako naj pripravim: tako, da bodo še prišli, ali tako, da jih ne bo več?“

Mlad ameriški par sedi udobno v gondoli, ki drsi mirno po Velikem kanalu v Benetkah.

„Kje sva danes?“ vpraša ona. „Kateri dan je danes?“ vpraša on.

„4. julija.“
„Poglejmo,“ mrmra on in vzame iz žepa koledar. „29.... 30. junija... 1. julija..., 2..., 3..., 4... V Benetkah sva.“

Mojca, ki hodi v prvi razred, se muči s prvimi domačimi nalogami. Mama jo nadzoruje in opozori:

„Poglej, kako lepe kroge je naredila učiteljica! Kakšni so pa tvoji?“

A Mojca se ne da:
„Seveda dela učiteljica lepe kroge. Ona hodi že dolgo v prvi razred, jaz pa šele letos!“

V zaporu. „Zakaj sediš?“

„Iz gostilne sem šel v avto. Zakaj pa ti?“

„Z avtom sem šel v gostilno.“

„Čudovitega psa imam. Pomisli, na sto metrov me zavoha. Kaj praviš na to?“

„Pravim, da se pojdi okopat!“

„Tine, veš, da sem kupil posteljo, ki se sama postilja?“

„Eh, kaj to! Jaz imam puško, katere petelin nese jajca!“

„Zdi se mi, da sem vas že neke videl. Morda v Ljubljani?“

„Tam še nikdar nisem bil.“

„Potem pa je to moralo biti, kje drugje.“

„To pa je mogoče, ker tja večkrat zahajam.“

„Če bom moral pa tudi sam plačati za operacijo, mi odrežite samo en mandeljček!“

Učiteljica otroku:

„Zakaj pa nisi prinesel risbe?“

„Ne morem risati, ker se je očka v prst uredil.“

„Ste vi potegnili za zavoro?“

„Da. Rad bi vam doplačal vozovnico za mojega vnučka, ki je pravkar dopolnil štiri leta.“

„Otrok moje sestre tehta samo poldrugi kilogram, pa se bojimo, da ne bo ostal pri življenju.“

„Moj oče je ob rojstvu prav toliko tehtal.“

„Pa je ostal živ?“

Stara mačka razlaga mladim:
„Vidite, strah vlada svetu: miš se boji mačke, mačka se boji psa, pes se boji moža, mož se boji žene in žena se boji miške...“

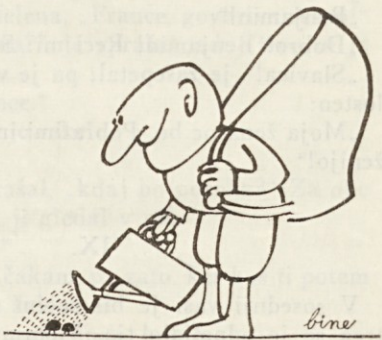
„Fonzelj, telefonira tvoj prijatelj Janez, s katerim si sinoči igral šah. Sprašuje, kaj ti je, ker te že štirinajst dni ni videl!“

„Jaz bi se poročil samo v primeru, če bi našel žensko, ki bi bila pravo nasprotje meni.“

„Kaj pa potem še čakaš? Poglej, koliko lepih in inteligentnih žensk je okoli tebe!“

„Vaš večni dolžnik bom, gospod doktor, če me ozdravite.“

„Žal, to ne gre. Zdravim samo proti takojšnjemu plačilu.“

„Najboljše, kar vam lahko svetujem: nehaite piti in zgodaj spat!“

„Gospod doktor, za začetek bom nehal hoditi zgodaj spat.“

„In kaj je bilo pri praktični vožnji najtežje?“

„Spraviti izpitno komisijo iz prevrnjenega avtomobila.“

„Ne pozabi, Polde, da se budilka zatika in glej, da jo boš ob petih sprožil, drugače bova zaspala!“

„K zdravniku grem vsake tri mesece, če sem bolan ali ne. Zdravnik mora tudi živeti! Ko dobim recept, grem v lekarno in kupim zdravila. Lekarnarji morajo tudi živeti! Doma vržem zdravila v smeti.“

„Zakaj?“

„Jaz moram vendar tudi živeti!“

„Ali vam v jetnišnici ne dajo civilne obleke, kadar greste na dopust?“

smeh od doma

Naše založbe so začele izdajati poleg knjig še gramofonske plošče. To je njihov prispevek k izobraževanju — nepismenih.

„Kako pa se je iztekla reelekcija v črnomaljski občini?“

„V petnajstih podjetjih bolj slabo, ker se je na razpis javil samo dosedanji direktor; v dveh podjetjih pa je dosegla svoj namen: javil se ni niti dosedanji direktor.“

Politiki najbrž sumijo, da nam je tudi brez njihovega pojasnjevanja marsikaj dovolj jasno!

Če bi politiki po TV do konca pojasnili stanje, bi pri gledavcih in poslušavcih vzbudili razburjenje, z olepšavanjem resničnega stanja pa povrhu še nezaupanje. V obeh primerih bi bili v nevarnosti — televizorji!

Ponavadi so za socializem najbolj vneti prav tisti, ki imajo najmanj od njega.

Delavsko samoupravljanje je neposredna pravica delavcev, pri katerih delavci samo upravljajo podjetja prek svojih predstavnikov (direktorjev in podobno).

Po svetu: Poročajo, da so delavci velike tovarne v Detroitu zagrozili s stavko, če bi peki podražili kruh.

Pri nas: Poročajo, da so delavci velike tovarne v Sloveniji zagrozili s prekinitvijo dela, če bi prišlo do spremembe cen kruha.

Glavno, da ni stavke — sprememba cen pa bo!

Dobro je, da tudi politiki pridejo v literarne žirije. Tako vsaj preberejo kako knjigo.

Američani premišljujejo, kako bi prišli na Mesec, Rusi, kako bi prišli z Meseca, mi pa premišljujemo, kako bi se prebili iz meseca v mesec.

Žena možu: „Kaj pa boš, če ne boš več direktor, ko nič ne znaš?!“

Za nepismenost so pri nas največ krivi polpismeni!

Zaman se je trudil, da bi postal direktor. Imel je preveč šol.

Ko je prišla rotacija, je moral oditi. Na drug stolček.

Humor je imel v krvi. Slamo pa v glavi.

Nekateri vodilni ljudje hočejo imeti tako temeljit pregled nad privatnim delom, da odpirajo delavnice kar na imena svojih družinskih članov.

Hej tovariši, mnogi ste že gospodje!

Kdo je prvi vzljubil korito — človek ali svinja?

Nihče ni tako neumen, da bi ne hotel biti pameten.

Pri nas nihče ne vprašuje: „Kam bi del?“ ampak samo: „Kje bi vzela?“

V tunelu je najlaže zagledati svetlo prihodnost.

„Kako pa kaj letos financirajte vaše šole?“

„Normalno. Sredstva niso zagotovljena.“

Po Pavlihi

U temni noči je nekaj zašumelo.

„Zakaj ne lajšaš?“ je vprašala mačka psa čuvaja.

„Pes, ki laja, ne grize,“ je odgovoril pes čuvaj.

Stonogi sta se pogovarjali. „Ueš, da se je moja sestra ločila?“

„Zakaj pa?“

„Zato, ker ji njen mož ni hotel kupiti najlonk.“

Prodajavec v trgovini je rekel kravi:

„Tale rdeča ruta odlično pristaja k vašemu obrazu.“

„Uem, a na žalost moj soprog ne mara rdeče barve,“ je odgovorila krava.

U živalskem vrtu so vpeljali samoupravljanje. Že naslednji dan so štirinožni samoupravljavci raztrgali svoje čuvaje.

Ribe so odločno zahtevale od oblasti, da jim dovoli svobodo govora. Oblast je dovolila.

MORTADELA — pokopališče starih konj.

PSIHATER — zdravnik, ki služi denar na račun tuje neumnosti in lastne umnosti.

RADIOAMATER — direktor tovarne, ki izdeluje radijske sprejemnike.

REBUS — kam so izginili milijoni?

REFERAT — zanesljivo uspešno sredstvo.

RUM — pijača, ki se da piti tudi brez čaja.

SENDVIČ — šunka v embalaži.

VIKEND — za marsikoga najbolj utrudljiv dan v tednu.

ŽANDAR — oseba iz priljubljene družabne igre „Ravbarji in žandarji“. Na žalost je ta igra pri nas izumrla, ker žandarjev ni več, ostali so samo ravbarji.

ŽELŪA — žival, ki ima zelo debelo kožo, debelejšo kot slon, skoraj tako debelo kot človek.

Žarko Petan

„Francosko? Ali je to res?“

„Berem za silo,“ se je udobrovoljil učitelj in se zopet sanjavo zagledal predse v sani s Heleno, Veroniko in Slavico. In spet je čustvoval o Slavici:

„Zlatolaska sladka! Bog ti daj najti sebi enakega! Nisem jaz zate. Samo sanjati sem vaje k tebi v svoji žalosti in hrepeneti k tebi v svoji samoti. Vonjiva pesmica moja! Posestrimstvo si mi ponudila. Dušica, do smrti ti bom ostal veren in te tikal, pa če bi kraljica postala in krono nosila na zlatih laseh. Veren, večno, tebi, Gloriosa!“

In še je mislil in je bil vesel:

„Nič ni na meni in neroden sem. Nimam dovtipa, le vsem sem za dovtip. Naj bom. Moja posestrima je Slavica in prijatelj mi je France.“

Veselo se mu je ogrelo srce za prijatelja.

„Tako, tako,“ je mislil. „Malo starejši bom, da mi lahko striček poreko, pa jim bom malčke pestoval in jim pripovedoval: Poslušajte, otroci! Je bil možiček, mevšetek so mu rekli. Pa je bila kraljična, Gloriosa so ji rekli, to se pravi po naše Zlatolaska, razumete...“

Rahlo se je okrenila Veronika v saneh pred njim. Videl je toplo ovalnost njenega lica in mehko žalost njenih oči. Ni mislil več na Poznika in njegove bodoče malčke. Govoril je besede francoskega pesnika:

„Je l'entend, qui m'appelle,
Qui m'appelle tout bas:
'Vien me chercher' dit-elle...“

Nekako novo čustvo je začelo postajati očitno učitelju. Sramoval se ga je. Bilo mu je še prenovno. Krivega se je čutil in je vzdihnil.

„Vzdihujete,“ je vprašal notar, „ali vas tiščiva?“

„Nikakor, gospoda,“ je vzkliknil učitelj, „sedim kot na tronu.“

„Skromna duša!“ je menil poštar porogljivo...

Kapela v fari pri Radencih

Koncipient Povšič je dvoril Almi. Bila je še mlada in se je veselo nasmihala in vse verjela. Voljno, prijetno ji je bilo. Prvokrat in prvi ji je dvoril. Sestra Avrelija je bila resna, molčeča in zamišljena:

„Čemu neki besede? Saj je ne bo vzel. Jemal bo bogato. Ne ona ne jaz nimava dote.“

Uboga Avrelija! Prezrela je bila po pameti za svoja leta. Gracija nesrečna, ki ji nihče nikoli ne bo ponudil jabolka...

Poznik je tlesnil z jezikom. Znal je, kakor gorski vozniki.

„Še enkrat, France,“ je zapela Slavica.

Poznik se je ozrl. Z zdravim nasmehom je pogledal po deklicah.

„Ali znam?“

Njegov glas je objel Heleno.

„Pa kako,“ se mu je nasmehnila.

„Zavriskaj,“ je zaklicala Slavica.

„Če bi onih zadaj ne bilo, takoj,“ je odvrnil.

Deklica je zažuborela:

„Ta naš France.“

Veronika se ji je nagnila k ušesu in zašepetala:

„Pomisli: zadnjič mi je prišel voščit, pa ni vedel, katera goduje. Toliko se meni za druge.“

„Povej še enkrat, pa Heleni,“ se je zasmejela Slavica. „Vesela ga bo.“

„Ne opravljaj, Slavček,“ se je ozrl geometer. Deklica je resno navedla:

„Pusti peti moj'ga slavčka,
kakor sem mu grlo ustvaril!“

V saneh je zapelo in se pomešalo v veseli zvok kraguljčkov. Sunkovito so potegnili konji, sani so zdrsnile navzgor proti luči in soncu in tisočermu veselju. Lahko so plule mimo cerkve svete Lucije, ki je priprošnjica nebeška za zdrave oči, za vesele...

*

Vstopili so v glasno krčmo, v majhno gosposko sobo za izredne goste, s tremi okroglimi mizami. Za eno je sedela gosposka družba, izlikan gospoddek z zalisci in dve gospodični. Helena je vstopila prva: obstala je kakor okamenela, tako da je ozirajoča se Slavica sunila vanjo in vzkliknila:

„No, kaj pa zijaš?“

Helena se je zavedela in stopila k prazni mizi. Tonejčeve, učitelj, koncipient in notar so vstopili drug za drugim. Poznik, poštar in Tonejec so spravljali konje in prišli pozneje. Pili so kuhano vino in prigrizovali potico, ki jo je postavil krčmar na mizo. S poštarjem sta se tikala in se zbesedila navidezno jezno zaradi nekakega koleslja.

„Krasno vreme, diven izletek,“ je rekel koncipient Heleni.

Prikimala je. Poznika še ni bilo. Tisti trenutek je vstopil. Helena je zbledela in se ozrla sunoma po sosedni mizi in nato na Poznika. Miren je stopil k stolu, ki je stal ob Heleni. Hladno je pogledal onega z zalisci. V Heleni je zadrželo. Tiho je vprašala:

„Ali se ne poznata?“

„S kom?“

„Z onim pri sosedni mizi.“

Pogledal je vstran in rekel mirno:

„Ne.“

Pil je, bil vesel in govoril s poštarjem, notarjem, učiteljem in Slavico. Potem se je obrnil k Heleni.

„Ali nisi vesela?“

„Sem,“ se je nasmehnila.

„Poslušaj, France,“ mu je rekel notar. „Naš gospod učitelj imenitno napreduje. Razvija se, ti rečem. S peskom je ubil veverico.“

Veselo so se smejali. Heleni pa je bilo tesno. Mislila je:

„Ta Bradač! Brez vsega vzroka pač ni žena ljubosumna nanj. Strašno pogleduje za ženskami.“

Obšlo jo je bridko staro čustvo, ki je bilo že skoraj, skoraj ugasnilo v njej.

„France, kako je s teboj? Ti veseli človek! Ti močni, ti lepi! Koliko deklet tikaš! Vse do tvoje. Še s prstom ti ni treba pomigniti...“

Sredi misli je zastala in poslušala. In čuj! Prav kakor pred dvema letoma je oni človek z zalisci govoril in pravil:

„Da, gospodični, živeli smo na Dunaju. Samo drobec bom povedal. Glejte, bil je tedaj gori neki Poznik — pardon, nomina sunt odiosa — stara hiša, Vam rečem. Nekega večera je prišel k meni: Ti, posodi mi petnajst čukov! Bila sva namreč prijatelja, nekaj časa sva celo skupaj stanovala —“

„France, poslušaj,“ je šepetnila v blaznem nemiru Helena. Začudil se je in začel poslušati.

„Dobro torej,“ je pripovedoval oni, „posodim Pozniku — pardon, nomina sunt odiosa — petnajst čukov, pa hajdi v klet. Rečem vam, kar sem tisto noč vse videl in doživel. Moj prijatelj, ime naj zamolčim, je bil krasen človek in dasi mi je odnesel one čuke, naj bo. Ampak prizori! Prvo sva luči ugašala. To se pravi, jaz sem moral stati na straži, on je lezel na svetilnike, potem sva vratarje budila, potem si je on pri cestnih —“

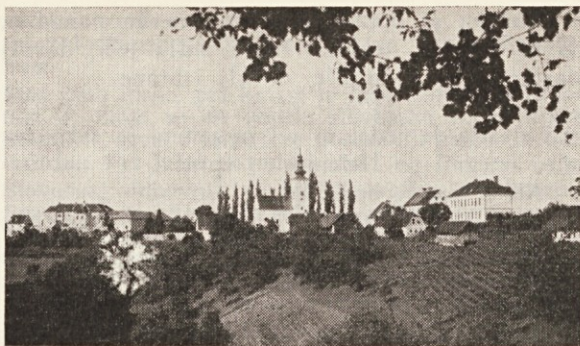
„France,“ je zaklicala polglasno, bolno Helena, „zdaj si slišal.“

Mirno se je dvignil geometer in stopil k onemu.

„Dovolite, kako vam je ime?“

„Moje ime je Jožko Mancè.“

„Gospod Jožko Mancè,“ je odgovoril široko

Negova blizu Radgone

vedro in veselo geometer, „oprostite! Sem mislil, da ste lažnivi Kljukec.“

„Gospod, to je razžaljenje. Vaše ime?“

„A kaj,“ se je zasmel Poznik, „moraš ga vendar vedeti. Saj sem tvoj dolžnik. Petnajst čukov sem ti dolžan, praviš. Kaj ni tako?“

„To je pomota, to je pomota,“ je klical oni in se dvignil. „Gospod! Oprostite! Obžalujem. Ampak, pomota.“

Poznik se je molče okrenil in sedel k Heleni.

„Plačam,“ je rekel hripavo človek z zalisci in se kmalu izgubil.

Geometer in njegova družba so ostali sami.

„Ti vedno kaj posebnega doživiš,“ se je zasmel Pozniku notar. Povšič se je skušal prezirljivo nasmehnuti. Slavica se je dvignila:

„Rečem vam, gospodje, takega kot je France, ga ni!“

Veseli od vina in zdravja in vedrega večera so se vračali. Peli so kraguljčki, pele so duše in srca. Kipela je kri, sončna, zdrava kri. Rezek mraz je rdečil obraze. Slavica je vzkliknila:

„Vriskajva, France, vriskajva!“

In ko se je le smehljaj in ni hotel vriskati, je začela peti prešerno, otroško razuzdano:

„Sem lepa in mlada,
bi rada moža!“ —

Učitelj Sivec jo je poslušal in oboževal in je v isti čas nagovoril Veroniko:

„Gospodična, nekaj za silo že berem francosko. Ob letu, če Bog da zdravje, se bova že kaj pogovorila.“

„To je lepo,“ je odgovorila deklica pohlevno. Helena je ležala mehko naslonjena v kožuho in se ni ganila. Poznik jo je bil položil v sani, jo skrbno zadelal in se ji nagnil do ust:

„Ali dobim kaj večerje pri tebi nočoj? Tako, kakor takrat, ko je zbolel ubogi striček?“

„Dobiš,“ je odvrnila.

Zdaj pa je premišljala, kaj mu bo ponudila, da bi mu bolj teknilo. In ni našla jedi, dovolj slastne zanj, ne pijače, dovolj izbrane...

S slastjo je jedel in pil in potem je roko čez mizo iztegnil po Helenini in vprašal:

„Ali se me še bojiš?“

„Ne več!“ je dahnila. Ljubko se je nasmejela in rekla:

„Izpovedati te pa vendar moram!“

„Le daj!“

„Gotovo si plezal na svetilnike!“

„Sem!“

„In vratarja si dražil in budil!“

„Tudi.“

„In denar si si izposojal.“

„Ne tajim!“

„Celo pri cestnih!“

„Pri kostanjarjih? Ne! Tako prekleto brez sramu nisem bil.“

„Ne razumeš me —“ je zaprosilo v njej. Strmel je nekaj časa vanjo. Nato je vzkliknil:

„Prekleto, ali je oni čenčač kaj drugega mislil?“

Tokrat šele je Helena verjela, vstala in ovila možu roke krog vratu. Jokala je silno, mu močila s solzami obraz in mu poljubljala oči. Tolažil jo je v zadregi in ljubezni.

„Lenček, no, Lenček! Slavica utegne priti. Lenček, umiri se!“

Umirila se je. On pa je vstal in rekel:

„Zdaj ti bom nekaj povedal, Helena. Zato da boš poslej mirna in da bom tudi jaz mir imel in ne boš ljubosumnosti stresala. Poslušaj!“

„Poslušam,“ je dahnila.

„Vprašal te bom, Helena,“ je rekel, „kako ti je pri srcu, ko se spomniš svoje rajne matere. Ali mi moreš povedati?“

„Morem,“ je odvrnila. „Jokala bi vselej iz strašnega usmiljenja do nje.“

„Ali misliš, da bi jaz o svoji materi ne mogel podobno čutiti?“ je vprašal.

„Vem,“ je odgovorila. „Saj sem brala.“

„Prav,“ je dejal. „Bom še vprašal. Ali ne čutiš prav podobnega sočutja tudi z drugimi materami, ki so v podobnem položaju, kot tvoja? Recimo, s takimi, ki so morda tvoji mami celo nekoliko podobne v glasu in vedenju?“

„Gotovo, France,“ je potrdila.

„Potem me lahko umeš, kaj hočem reči. Hočem reči, da moški, ki se mu je mati smilila, ne bo nikoli nobene ženske poniževal.“

„O, France,“ je vzkliknila deklica kakor ob čudnem razodetju. On jo je ujel za roko in govoril še dalje:

„To stoji. Zdaj pa čaj, da še podprem, kar sem povedal, in dokažem. Seveda, hočem, da verjemi!“

„Hočem, hočem,“ je dihtela.

„Tam v tistih hribih, kjer sem doma,“ je pripovedoval on, „se je zgodilo nekoč. Bil sem še otročji in moram šele zdaj spoznati zrelo, kako blizu sem bil tedaj stopil nekemu nesrečnemu dekliškemu bitju. Neka Marija, glej, jaz in moji trije mušketirji, gospod Lojze, Matija in Jože smo se na vrat na nos zagledali vanjo. Tisto dekle je bila že skoraj nevesta na oklicih. Pa se je potem vse razdrlo. Fant je vzel neko deklino, ki je bila za gostilno ob cesti pripravnejša. Ona sirota iz hribov je s tisto uro odmrta. Ko je umirala, mi je dokaj bolj zrelemu potožila, česar ni niti spovedniku. Veš, česa me je prosila? Naj ji obljubim, da je vsaj jaz ne bom pozabil in se je spominjal, ko bo v grobu. Da ne bo tako strašno sama. Tako in nič drugega.“

„Umem siroto!“ je dehnila Helena s solznim očesom.

„Jaz je dolgo nisem,“ je dejal geometer. „Nekoč pa se mi je le posvetilo. In veš, kdaj? Ko sem videl prvokrat tebe.“

„France,“ je zastokala deklica.

„Poslušaj vendar, kaj se mi je posvetilo,“ je dejal on. „Spoznal sem in se uveril, da je ženska sveta stvar. Eno samo išče na svetu. Našega moškega usmiljenja prosi. In kakor otrok je — zaupljiva, verna. Otroka ubija, kdor se z ženo igra.“

„Hvala, France,“ je stokala deklica v solzah in blaženem smehu.

„Mimo tega sem seveda pil, poredno kvantal in pel podoknice. Za to mi naloži pokoro,“ se je začel geometer razvijati spet v veselje in smeh.

„Satir!“

„Trapist!“

„V jarek se boš zvrnil.“

„Pokore sem prosil, ne pridige!“

„Dobiš jo. Vstani. Sem stopi!“

Opojna se je vzdignila, trudna v svoji zrelosti, koprneča v sreči in čisti ljubezni. In je zaprosila:

„Ustnice mi daj!“ —

*

Tam je košček svetá, da mu ne vem imena, dovolj lepega. Čudovit svet, poln sonca, rož, vonjev in pesmi, ki so kakor cvetje in imajo svoj vonj, kakor zemlja, kakor jutro, kakor spanec in grob. Nikjer ni zame lepše zemlje kakor tam. Nikjer ni duši pokoja tako sladkega, kakor tam. V sanjah svojih in v bednosti težkih ur poslušam šumenje daljnih vodâ in vidim napete v dolino lazove, zelene slapove v onemelo dno. Prisluskujem pojoči govoriči ljudi, ki so tam, poslušam pesem njihovih src. Ta srca! Ti ljudje! Nikoli se ne starajo. Večni otroci. Še v grob legajo s pesmijo in sanjo v očeh.

Otroci sonca...

Slovenci po Evropi

Anglija

28. septembra, na praznik sv. Venceslava, je bila v westminstrski katedrali koncelebrirana sv. maša za Čehoslovaško. Koncelebraciji je predsedoval londonski kardinal Heenan, skupaj z njim pa je somaševalo devet duhovnikov, ki so zastopali razne slovanske cerkvene občine v tujini. Med njimi sta bila tudi dva hrvaška duhovnika in slovenski župnik v Angliji. Prostorna katedrala je bila skoraj polna. V veliki večini so bili to čehoslovaški emigranti in begunci, ki so se zbrali k molitvi za svojo zasužnjeno domovino. Kardinal Heenan je v začetku homilije prebral telegram češkega kardinala Berana iz Rima, v katerem se zahvaljuje londonskemu kardinalu za sočutje in pomoč. Kardinal Heenan je nato primerjal tragedijo čeških katoličanov z usodo njihovega zavetnika sv. kralja Venceslava. Kakor je njega preganjal njegov lastni brat, tako so bili tudi katoličani na Češkem in Slovaškem najprej preganjani od svojih lastnih bratov, sedaj pa še od nekdanjih vladnih zaveznikov.

Avstrija

GORNJA AVSTRIJA

Na rožnovensko nedeljo je linški škof dr. Zauner povabil vse katoliške Hrvate in Slovence na Pöstlingberg nad Linzem. Zanje je maševal in pridigal. Ker premnogi ne razumejo nemščine, sta hrvaški in slovenski duhovnik na kratko povedala, kaj jim je škof povedal. Opozoril jih je, naj ne slede slabemu zgledu mnogih avstrijskih delavcev, ki so

versko brezbržni. Obenem se jim je zahvalil za zgled krščanskega življenja, ki ga dajejo domačinom.

Med peto mašo, pri kateri je igral slovenski organist g. Zoré, so se vrstile slovenske in hrvatske pesmi, le prva, s katero so pozdravili škofa, je bila latinska. Pel jo je slovenski zbor.

Slovenski duhovnik ni bil zadovoljen z udeležbo. Res je, da je bila maša šele ob šestih zvečer, kar je bilo za nekatere malo pozno. Lani je bilo samo Slovencev okrog 180, letos pa najmanj polovico manj. Sumi, da so mnogi rajši zavili na sejem v Urfahr: temu so dali prednost pred škofovim vabilom na romanje.

Res škoda, da slovenski verniki niso pokazali svoje pričujočnosti pred škofom v večjem številu. Vsem pa, ki so sledili škofovemu vabilu in prišli k Mariji na Pöstlingberg, iskrena hvala.

SALZBURŠKA

Na praznik Žalostne Matere božje, 15. septembra, so poromali Slovenci iz Salzburške in Gornje Avstrije k Mariji Pomagaj v Schleedorf. Prišli so od Steyerja, Braunaua pa do Schwarzacha, nekateri z vlakom, drugi s privatnimi avtomobili, iz Linza s posebnim avtobusom. Okrog 150 se jih je nabralo pred brezjansko Marijo.

Maševal je slovenski izseljenski duhovnik, pridigal tamkajšnji župnik g. Babnik, ki je opozoril vse, naj se v tujini zbirajo okrog Marije, ki je mati nas vseh, doma in na tujem.

Popoldne so bile najprej pete litanije pri Marijinem oltarju, ki je bil lepo okrašen s cvetjem in svečami. Ljudje so peli na vse grlo in dali duška svoji ljubezni do Marije in slovenske verske pesmi. Pred litanijami je imel kratek nagovor vitez božjega groba in profesor veronauka na salzburški akademski gimnaziji dr. Rupnik. Poudaril je, da je tam, kjer je Marija, tudi Jezus.

Po litanijah so se romarji zbrali na gričku nad vasjo, kjer so zakurili ogenj in pekli ražnjiče. Salzburške Slovenke so pa poskrbele, da je bilo tudi dovolj razne pijače. Ražnjiče je preskrbel in izvrstno pripravil g. Zver iz Salzburga. Tudi harmonika je bila, da so se ljudje lahko malo zavrteli. Za zaključek zabave so nam prekmurski rojaki iz Halleina in Salzburga zapeli nekaj umetnih pesmi.

Naša pokojna: ga. Likar, umrla 21. septembra v Wolverhamptonu (Anglija) in g. Anton Kolenc iz Turnišča, umrl 24. septembra v Croisilles (Francija).

Vaščani so spraševali romarje, zakaj so prišli prav k njim. Pa so romarji odgovarjali, da zaradi brezjanske Marije, ki je v stranskem oltarju v cerkvi. Tujci so se čudili, kako je to mogoče, da se v tej vasi blizu Mattsee govori slovensko, saj je bil tisti dan glavni jezik na vasi v resnici slovenski. G. župniku so vsi romarji hvaležni za povabilo in pravijo, da bodo še porimali v Schleedorf.

Francija

PARIZ

Sveta maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v kapeli Montcheuil, 35 rue de Sèvres, Paris 6°, métro: Sèvres-Babylone.

Slovenska pisarna (7 rue Gutenberg, pritličje — levo, Paris 15°, métro: Charles-Michels, telefon 250-89-93) je odprta vsak torek in vsak četrtek popoldne.

Pri *krstu* so postali otroci božji: Natalija Vadnjal, hči Jožeta in Katarine, roj. Žitko — Brigita Krnel, hči Rafaela in Irme, roj. Vogrinec — Filip Hanžek, sin Alojzija in Elizabete, roj. Slosu — v Versaillesu pa Borislav Smrtnik, sin Naceta in Ane, roj. Žalík. Vsi se veselimo s starši in želimo otrokom in staršem vse najboljše.

Poročila sta se Jože Mevlja iz Št. Petra na Krasu (Pivka) in Marija Haložan z Račkega vrha pri Kapeli. Obilo sreče!

Nedeljska šola za slovenske otroke je vsako drugo in četrto nedeljo v mesecu ob treh popoldne v prostorih na 23 rue Oudinot, Paris 7°.

Sestri Štefaniji je konec septembra v Novem mestu umrl brat Jože. Izrekamo ji iskreno sožalje.

6. oktobra je Društvo Slovencev priredilo *izlet v Reims*. Bilo nas je skoraj 50. Ob za izlet idealnem vremenu, ko ni bilo ne prevroče, pa tudi deževalo ni, kar je za letošnje že dosti (mimogrede povemo, da smo vreme po navodilih Pratique 1969, stran 48, že vnaprej s 100-procentno gotovostjo ugotovili!), zlasti pa ob najboljšem razpoloženju smo se vozili preko Meaux po dolini Marne, kjer smo si v Dormansu ogledali spominsko kapelo v prvi svetovni vojni padlih vojakov, katerih smo se spomnili v molitvi. V Reimsu smo se najprej ustavili v Malem

Ob krstu Aleksandra Milenkovič-Plevnik v Parizu

semenišču, kjer so nas že čakali nekateri Slovenci iz Reimsa in okolice in kjer smo imeli mašo, nato pa kosilo. Ker je kosilo vsak prinesel s sabo, je vsakdo predvsem škilil k sosedu, kaj je ta prinesel, pa je zato marsikdo doživel presenečenje, da si je med tem sosed „sposodil“ njegovo kosilo. Konec koncev smo se vsi dobro najedli, sosedovo kosilo je še bolj teknilo, kakor tudi potica, ki nam jo je prinesla gospa Šeruga iz Romigny.

Ko smo tako poskrbeli za dušo in telo, smo si ogledali baziliko in grob svetega Remigija, čigar praznik so v Reimsu ta dan praznovali, nato pa krasno katedralo, ki je v francoski zgodovini igrala veliko vlogo. Ko smo si ogledali vse nad zemljo, smo šli pod zemljo, v šampanjsko klet, kjer smo z največjim zanimanjem odkrili, kako delajo šampanjec. Ko smo zagledali bogato zalogo, je skoraj enoglasno prišlo iz vseh ust: „Tukaj nam bi bilo dobro biti...“ Navdušenje nad šampanjcem se je nemalo poglelo, ko smo zvedeli za ceno, pa tudi ura je tekla in ni nič rekla in mahnili smo jo nazaj v Pariz preko Soissons. Šampanjska klet je pripomogla, da je bilo razpoloženje pri povratku še bolj živo in pot krajša kot zjutraj, čeprav je po kilometrih skoraj daljša in čeprav smo zaradi prenapolnjenih cest za 30 km potrebovali skoraj toliko kot za vso ostalo pot.

NANTES

21. septembra sta se v cerkvi sv. Nikolaja poročila Marjan Butinar in Margerita Konestabo, oba doma iz Pregarij na Primorskem. Želimo jima obilo sreče na njihni življenjski poti.

PAS-DE-CALAIS

V septembrskih dneh se s šolskim poukom začneta tudi *verouk* za mladino. Z romanjem v Dadizel smo začeli letošnje veroučno leto. 26. septembra se je zbralo lepo število otrok s starši vred, da poromajo in se obenem razvedre v sosednji Belgiji. Na žalost nas je spremljalo deževno vreme. Peto mašo s kratko razlago je opravil g. Stanko Kavalari. Otroci so na bližnjem igrišču kljub slabemu vremenu našli veliko zabave. Odrasli so imeli precej opravkov v cvetličarnah in trgovinah. Ker je tudi na meji šlo vse lepo, smo se zadovoljni vrnili domov.

Za prvo obletnico poroke Huberta Pečnik in njegove soproge Françoise je bil 8. septembra v Mericourtu *krščen* njen sin Paskal.

24. septembra je v Croisilles *umrl* po krajšem bolehanju Anton Kolenc, prekmurski rojak iz Turnišča, v starosti 56 let. Kot 18-leten je prišel v Francijo, kjer si je s teškim delom na polju služil kruh. Skrbni oče zapušča ženo s 5, deloma nedoraslimi otroki. Pogreb je pokazal, kako je bil dobri in tihi pokojnik res priljubljen, ne le med rojaki, ampak tudi med domačini. Naj se spočije v Gospodu, v čigar dobroto in pravico je v življenju tako trdno veroval!

IZ VZHODNE LOTARINGIJE

Iz naše pisarne:

Zadnji čas so morali rojaki, ki so prihajali v mojo pisarno, precej dolgo čakati: ženi in neveste so prihajali v uradnih in neuradnih urah. Po vseh kolonijah — tako mi pravijo domači duhovniki — se kar drenjajo mladi ljudje, ki se žele pred zimo poročiti. Škofija Metz organizira tako kot druge škofije po različnih krajih posebne dneve s ce-

lodnevnim poukom za ženin in neveste. V Merlebachu pride kar 30 do 40 parov v Hospice Ste. Elisabeth, kjer v dvorani predavajo zdravniki in duhovniki. Opoldne je treba plačati kosilo, drugih stroškov nimajo.

Naštejmo naše poroke:

V cerkvi v Merlebachu je stopila pred oltar Vera Lovšin z domačinom Rolandom Helleringerjem, oba stanujoča v Farébersviller Cité. 24. avgusta sta si pred Bogom obljubila zvestobo.

30. avgusta sta v cerkvi Hochwald sklenila zakon Regina Kovačević in Jean Gonthier Schowing, oba navdušena športna tekača.

22. septembra sta si z veseljem podala roke v kapeli v Merlebachu Ante Burič in Dragica Matek, ženin je iz Farébersviller Cité, nevesta pa iz Folschviller Cité.

5. oktobra sta v cerkvi Behren Cité z veseljem potrdila svojo voljo za zakon Ivan Ivošević in Jeanne Szuczka. Ivanu so starši že umrli, Ivanka (Jeanne) pa je imela pri sebi še očeta in mater.

Vsem tem in drugim neprijavljenim ne želimo mrzle zime, ampak dolgo, dolgo pomlad!

Porokam slede krsti:

Emil Perkon je razveselil očeta Avgusta in mater Nevenko, pa je bil zaradi bolj slabega zdravja krščen 7. septembra kar v bolnici Hochwald.

6. oktobra sta bila oče Erik Hren in mati Margot Kleer navzoča pri krstu svojega močnega sinka Erika v župni cerkvi v Merlebachu.

Vsem želimo zdravja in božjega blagoslova.

Po teh veselih podatkih prehajamo zopet v žalost, ko je *smrt* neusmiljeno posegala v naše vrste:

Ivan Cindrič, sin Nikolaja in Rozalije, ki sta tako lepo skrbela zanj, svojega popolnoma hromega sina, se je v zgodnji mladosti poslovil od svojih ljubih staršev. Zadelga ga je kap in pokopan je bil konec avgusta v Farébersviller.

7. septembra je naš daleč naokrog znani rojak Alojzij Bervar iz Creutzwalda, občina Ham sous Varsberg, previden s svetimi zakramenti, vzel slovo od žene in sina in odšel iz te doline solz v drugo življenje, o katerem tako lepo govori naš Odrešenik v svojih govorih. Bil je dober prijatelj slovenskih duhovnikov in je bil večkrat pripravljen prevažati s svojim avtom duhovnike in bolnike v cerkev.

11. septembra je komaj 45 let stara umrla v Merlebachu naša rojakinja Rozalija Sotošek, poročena Karas. Ni bila prav dolgo bolna, zato je bilo še težje slovo od moža in dveh mladih otrok, Lilijane in Luka.

17. septembra je zapustil svoje drage Alojzij Koželj iz Cité Bois-Richard. 71-letni starček je bil pokopan v omenjenem kraju.

23. septembra se je Karel Kern, mož žene Edith, rojene Koncilja, smrtno ponesrečil v rudniku. Strupeni plin mu je vzel življenje, staremu komaj 40 let. Z njim sta iste smrti umrla še dva rudarja, ko sta mu hitela na pomoč. Pogreb je z bridkostjo napolnil poleg dragih domačih vse rudarje.

28. septembra je umrla mati-vdova Ana Bračun iz Cité Jeanne d'Arc, stara 83 let. Že večkrat je tožila, da ne bo več dolgo živela. Zelo rada je obiskovala slovensko službo božjo, ni se bala dolge poti v Lourdes, polna poguma je še sledila vsem procesijam, pogosto je prejemale sv. ohajilo, kjer je dobila največjo tolažbo v trpljenju. Pokopana je bila v

Pri Sobočanovih v Charente

Cité Jeanne d'Arc. Tri društva z zastavami so bila navzoča, podpisani pa se je dobri, verni slovenski materi zahvalili za njeno veliko dobrotljivost in navdušenje za službo božjo v materinskem jeziku.

6. oktobra: Kot strela je udarila med rojake, ki so v nedeljo prihiteli k slovenski službi božji novica, da sta zopet dva Slovence mrtva: Jožef Lavrin, rojen 4. 1. 1904 v Vinici pri Črnomlju in Kristel Leskovšek, rojen 25. 12. 1910 v Zagorju. Oba sta bila upokojena rudarja, oba prevedena s svetimi zakramenti. Pokopana sta bila v Merlebachu. Oba je zadelo kap.

Vsem imenovanim našim rajnim želimo usmiljenje pri Bogu. Brez dvoma so ga dosegli tisti, ki so na zemlji poznali in priznali Boga. Vsem sorodnikom naših dragih rajnih globoko sožalje! Ko bodo na Vernih duš dan nove vrste naših rojakov hitelo k novim grobovom, nikar ne točite pri njih samo solza, svoje molitve položite na oltar grobov, tako bo v Vaše srce prišel mir, Vaši dragi pa bodo prej dosegli večni mir.

Svete maše:

V novembru bomo še posebno radi prihiteli k sv. maši, k tej veliki daritvi za ubogo človeštvo. Razen rednih sv. maš bodo izredne:

Na praznik Vseh svetih: Cité des Chênes ob 16. uri.

Hubert Pečnik in Françoise Orzeszyska na dan svoje poroke

Na dan Vernih duš: Creutzwald-Neuland ob 9. uri.
V nedeljo, 3. nov.: Farébersviller Cité ob 16. uri.

V nedeljo, 10. nov.: Behren Cité Sud ob 16. uri.

Vedno pred sv. mašo eno uro prej spoved. Po sveti maši nimam časa, noč je blizu, v vseh kolonijah sem pa 2 uri pred mašo: pridite pravočasno, pa se lahko vse pomenimo!

300 pratik za leto 1969 je razdeljenih. Ako bi jo še želeli, jih zopet naročimo.

Naša pisarna je morda kdaj vzrok *kritiziranja*: en človek, pa toliko prostora! Takemu odgovorite: Nobena hiša v vsej koloniji ni tako polna ljudi, kot jih ima hiša naše misije. Avtomobili se kar vrstijo, v čakalnici je velikokrat več oseb, ki čakajo, da pridejo na vrsto. Ako je vsako leto do 3000 prejetih in poslanih dopisov, potem ta hiša ni prazna. Če boste imeli željo urediti kako zadevo, pridite, rad Vam pomaga in Vam vse dobro želi — Vaš Stanko iz Merlebacha.

OB LUKSEMBURGU

AUMETZ: Ne moremo, da ne bi tudi v „Naši luči“ omenili *smrti* Jožeta Goriška. Prijatelji in znanci so ga klicali kar kratko Joško. Star je bil 33 let. Bil je rahlega zdravja že od mladosti; ledvice so mu nagajale. Zdravil se je zadnje mesece po bolnicah, toda zadnje dni pred smrtjo je bolezen tako hitro napredovala, da smo bili zaskrbljeni. Njegova smrt nas je hudo zadela. Zakramente je mogel, hvala Bogu, prejeti še pri polni zavesti. — Čeprav že v Franciji rojen, se je rad udeleževal slovenskih prireditiv. Bil je pri pevskem zboru, tudi pri cerkvenem. Tega slovenskega duha so mu, kakor tudi njegovim bratom in sestram vcepili starši, ki so bili stoočstotno zavedni Slovenci. Goriškova družina je tudi med domačini dobro poznana in cenjena, še posebej zato, ker imajo sinovi odgovorna mesta pri delu in pri športu. Koliko je imel Joško prijateljev in kako je bil v časih pri ljudeh, je pokazal njegov pogreb. Pokojni je bil pokopan z mašo na tukajšnjem pokopališču 22. septembra. Naj počiva v miru! Bratom, tudi onemu, ki je redovnik v Ameriki, in sestri, naše iskreno sožalje.

ALGRANGE: Javljamo, da se je gospodična Martina Bremec 14. septembra v kapeli sv. Antona poročila z domačinom Andrejem Bidingerjem. Čestitamo in želimo sreče!

STE. MARIE AUX CHENES: 5. oktobra smo bili v naši cerkvi priče slovenske poroke. Kaj takega se pri nas že dolgo ni dogodilo. In sicer sta se poročila Ivan Rogl in Marija Plevnjak, doma iz Prebolda pri Celju, oba še mlada. Želimo jima na novi življenjski poti vsa srečo!

V glavni bolnišnici v Nancy se nahaja slovenska bolnica iz S. Marie. Je to dobra, pridna hčerka ugledne, požrtvovalne Gornikove družine, ki nam vedno pomaga pri širjenju naših katoliških časopisov in pri organiziranju vsakoletnega romanja k Mariji Pomagaj v Habsterdick. Omenjena gospa Ivanka, poročena Jamec, boleha na krvi. Upajmo, da se bo kmalu vrnila k možu in svojima dvema hčerkami, ki jo tako željno pričakujejo.

TUCQUEGNIEUX-MARINE: Počitnice so pri kraju. Vse se je vrnilo na svoja dela, kar priča zlasti mladina, ki drvi v šole, nabirat si umskih zakladov. Julija in avgusta smo se raztepli križem krajem: v gore, k morju, v mesta, v domovino itd. Vsak

ve mnogo povedati, kako je bilo, ta ali oni te celo povabi na kozarček domačega brinjevčka, da si „privežeš dušo“ in spodiš bacile iz črevesja.

Vsekakor pa nam bo ostalo najbolj v spominu romanje Slovencev v Lurd. Neka romarica iz domovine mi je rekla: „Zdi se mi, kakor bi ne prišla v tujino, ampak v eno najlepših slovenskih mest, katera še nisem poznala.“ Najprivlačnejši kraj je votlina, kjer je Bernardka videla Marijo. Bivši naš izseljenki duhovnik mons. Zupančič je večkrat rekel: „Naj še toliko govorimo o Njej, preveč ne bo nikoli.“ Ko stopim včasih v kakšno katoliško kapelo, v kateri ni Marijine podobe, se vselej spominim pesnikovih besed: Kako je hiša strašno prazna, odkar več Matere ni v njej. — Izrek „Po Mariji k Jezusu“ je veljal, velja in bo veljal vedno.

NICA

Bog ne daj, da bi kdo mislil, da je konec z nami. Četudi se redko oglasimo z lepe sončne obale južne Francije, vzlic temu so dogodki, so — in treba jih je svetu sporočiti.

Začnimo pri našem *izletu* na Marijin praznik, 15. avgusta. Lepa družba se nas je zbrala in navsezgodaj smo jo mahnili v hribe. Saint Martin de Visoubie je bila naša „tarča“. To je kakšnih sto kilometrov iz Nice. Svežina smrek in zelene planote južnih izrastkov Alp nam je zelo ugajala in žal je lahko tistim, ki niso bili z nami. Četudi kakšnega „prekucnemo“, nič zato, saj smo ljudje in nam korajža za skupnost tudi vnaprej ne bo ponehala.

Nasprotno, *vinško trgatve* imamo pred očmi, toda o tisti bo treba drugič kaj povedati, kajti ko se bomo mi vrteli, se bo „Naša luč“ že tudi vrtela v tiskarskih strojih naše drage Mohorjeve v Celovcu. Sedaj smo se kar odločili, da prirejamo naše stvari v veliki farni dvorani Svetega Barthelemy-a, kjer nam gredo po našem patru ti njegovi sobratje stalno na roko. Dve stvari imamo letos še v mislih: vinško trgatve oktobra in miklavževanje osmega decembra, prav tako v dvorani Svetega Jerneja. S tem naj bi računali vsi starši naših otrok. O tem boste še predhodno natančneje obveščeni.

Poleg tega je treba še omeniti, kako si nekateri naši postavljajo svoje *domove*. To je vsekakor razveseljivo. Ferjančičev Vinko, recimo, pa Čelikov „Ligi“ — vsak s svojo ženo in družino. Oba sta že tako daleč,

Priči, g. Bizjak in veselo razpoložena ga. Zora Vidičeva, sta prvi nazdravili novemu paru v Nici.

da je hiša pod streho. S kakšno „mujo“ preureja enako svojo hišo Petričev Tone, tako da njegova žena kar gleda ter si misli, hočeš nočeš, moj mož je pa le priden! Kadičeva, Milan in Cirila, sta zgradila svojo stvar „ultra moderno“, tako da se njunemu domu ni treba prav nič „priklanjati“ pred drugimi hišami na Azurni obali. Ostali, ki niso še na tem, da bi gradili, pa tekmujejo, kdo bo imel lepše stanovanje.

Da ne pozabimo, seveda: Arhov Mirko in njegova Tončka — ali veste, da *sta se vzela*? Ko so na občini in v cerkvi vse lepo opravili, je šla vesela družba v smeri proti Kontam. Leta in leta doma že, to je v Kranju, sta se Mirko in Tončka rada videla, sedaj ko se je uresničilo, je pa Mirko vriskal s svojo družinsko knjižico! Joj, kako jima privoščimo vse dobro — ne samo knjižico — tudi veliko, veliko družino. 24. avgusta letos se je zgodil ta veseli dogodek. Bog z Vama!

Nemčija

PORURJE

KATOLIŠKI SHOD V ESSENU — Ob priliki katoliškega shoda v Essenu so se tudi Slovenci zbrali, da s svojo navzočnostjo pokažejo zanimanje za življenjski razvoj v Cerkvi in izpričajo svojo vero v duhovno moč Cerkve **SREDI TEGA SVETA**. Morda se ni nikdar poprej tako jasno pokazala aktivna vloga in odgovornost vseh katoličanov v Cerkvi, kot ravno na tem katoliškem shodu. Verniki so pokazali, da so dozoreli udje živega telesa Cerkve.

Maše, ki jo je daroval za Slovence vrhovni direktor slovenskih dušnih pastirjev v zdomstvu mons. Ignacij Kunstelj, se je udeležilo lepo število rojakov. Po evangeliju je g. Kunstelj razvil nekaj praktičnih misli, ki zadevajo slovenske izseljence. Med drugim je omenil besede slovenske matere svojemu sinu pred odhodom v tujino: „Sin moj, v tujini na Boga ne pozabi!“ Pri tem se je lahko vsakdo vprašal, v koliki meri je izpolnil to materino naročilo.

Po maši so se rojaki zbrali v bližnjem Kolpinghausu, kjer so nastopili Slovenci iz Holandije s folklorno plesno skupino in pevskim zborom „Zvon“. Zvečer pa sta se slovenski folklorni plesni skupini iz Holandije in Oberhausena udeležili veselega večera na Gruga-stadionu v Essenu, kjer je številna množica lahko občudovala tudi lepoto slovenskih narodnih noš.

ROMANJE V KEVELAER — 22. septembra smo Slovenci iz Westfalije poromali v Kevelaer. Romanja se je udeležilo lepo število rojakov, ki so prišli iz najrazličnejših krajev, da se zahvalijo Ma-

Pred nedavnim sta stopila pred oltar v Oberhausen-Sterkrade Jurgelj Friderik iz Lipnega dola in Požlep Olga iz Tevč. — Ob obisku Slovencev v Westfaliji je pozdravil msgr. Ignacij Kunstelj tudi za Slovence zaslužnega upokojenega nemškega župnika Avgusta Hegenkötterja v Twistedenu pri Kevelaerju — Slovenska dekleta so zapela nekaj narodnih vračajoč se z romanja v Kevelaer. — Naši najmlajši v narodnih nošah po maši ob srečanju Slovencev na Katoliškem shodu v Altenessenu.

teri božji za vse prejete dobrote in jo poprosijo še nadaljnjega blagoslova.

VINSKA TRGATEV — 6. oktobra smo imeli v Oberhausen-Sterkrade vsakoletno veselico, vinsko trgatv. Udeležba je bila številna, dasi so nekateri naredili precej kilometrov, da so se je udeležili. Časi, ko so na veselice prihajali le fantje in dekleta, so za nami. Lahko rečemo, da med našimi rojaki prevladujejo družine, predvsem z majhnimi otroki, ki tudi iz tega vzroka ne morejo, čeprav bi radi, na veselico. Navzoči so imeli dovolj priložnosti za pošteno zabavo. Da je bilo razpoloženje res veselo, dokazuje odkritosrčna izjava nekaterih rojakov: „Tako pa že dolgo nisem bil vesel!“ In to je tisto, česar človek potrebuje: veselo razpoloženje. Manj težav bi bilo po družinah, zdravje bi se znatno zboljšalo, če bi se vsak skušal čim večkrat pošteno razvedriti in bi to srečo posredoval tudi svojemu bližnjemu.

ESSEN — SCHWELM

Pretekli mesec sem imel krst pri Semeničevih v Schwelmu pri Wuppertalu. Krstili smo mesec dni starega Marijana, mati je Prekmurka, oče Primorec, botrovala pa sta kar dva brata in sicer živahni in zgovorni Benjamin in tihi, skromni Alojzij. Trije bratje, trije vipavski fantje, vedno veseli, vedno dobre volje, še prav posebej, če pride župnik na obisk.

Ko smo v cerkvi vse lepo po predpisih opravili in malega sinka priporočili v božje in Marijino varstvo, smo se vrnili srečni, že nekoliko lačni, pa vendar zadovoljni domov, na stanovanje, kjer nas je že čakala dobro dišeča praznična juha, odlično pripravljena rižota z mesom, dobro, pristno, primorsko rdeče vino. Kot nalašč je stala na mizi tudi steklenica s tremi rdečimi srci, radenska voda, in kdo bolj kot jaz bi se je razveselil, saj sem od doma tako rekoč njen najbližji sosed. Ko smo vse te dobrote od doma pokusili in zaužili, sem jaz takole začel: „Draga Zinka, dragi bratje, kdo more biti danes v Schwelmu bolj vesel, srečen in zadovoljen, kot Vi, ko praznujemo krstni dan Vašega prvorojenca...“

Pri teh besedah me je prekinil najstarejši brat Marijan. Kot stena bel je bil njegov obraz. Začel mi

Ob tej sliki peterih rakev preberite poročilo o treh Semeničevih bratih iz Schwelma pri Wuppertalu.

je takole pripovedovati: „Da, to je res sreča, toda sedaj poslušajte o naši družinski nesreči, ki se nam je pripetila na našem domu pred enim mesecem. Naš 34-letni brat, ki je doma na našem posestvu v Orehovici pri Vipavi, je šel pred mesecem, bilo je sredi avgusta, v bližnji gozd gobe nabirat. Prišel jih je polno košaro. Ko sta doma z mojim 72-letnim očetom, ki je že star nabiravec gob, ugotovila, da so gobe užitne, jih je bratova 32-letna žena zvečer spekla, sprazila in so jih pojedli moj oče, moj brat, njegova žena, kakor tudi njuna dva otroka, eden star dve, drugi tri leta. Ko so se zjutraj prebudili, je bilo najprej slabo bratu, potem očetu, bratovi ženi in nazadnje obema otrokoma. Drugega za drugim so odpeljali v bolnico v Novo Gorico, od tam pa še isto noč naprej v Ljubljano, toda tudi tam zanje ni bilo rešitve. Ze naslednji dan so vsi, drug za drugim umrli, kajti gobe so bile strupene. Pet žrtev v eni sami družini en sam dan, če to ni nesreča, kaj je še?“

Ko je Marijan končal pripovedovanje, so bili vsi trije bratje blede kot kamen, v očeh pa so se nam vsem iskriale solze... Ko sem še zastavil vprašanje: „Kje je bila pa mama ta dan, ko so ostali jedli usodne gobe?“ mi je najmlajši brat Benjamin odgovoril: „Mama je bila pa ravno ta dan v sosednji vasi na obisku pri hčerki.“

Ko so ti trije bratje dobili telegram, naj pridejo na očetov pogreb, se je na dolgo pot odpravil le najmlajši brat Benjamin. Toda dvakrat žalostno je moralo biti njegovo srce, kajti ob prihodu domov so bili že vsi pokopani.

Kljub strašni nesreči smemo, kot to tudi dostikrat storimo, reči: „Sreča v veliki nesreči“. Semeničevim v Orehovici pri Vipavi je ostala živa vsaj mama. Vsem trem, mladim Semeničevim fantom, bratom v Schwelmu in njihovim dragim sorodnikom v domovini, predvsem pa ljubi, ubogi mami naše iskreno in globoko sožalje. V tolažbo v teh dneh naj jim bodo naše molitve in to, da vsi mislimo nanje in sočustvujemo z njimi. Na dan Vseh svetnikov in na vernih duš dan bomo v Essenu v naši slovenski kapeli opravili za vse njihove pokojne sv. mašo.

Nam drugim pa naj veljajo besede svetega pisma: „Čujte torej, ker ne veste, katero uro pride vaš Gospod. To pa vedite, da bi hišni gospodar, ko bi vedel, ob kateri uri pride tat, čul in bi ne pustil spodkopati svoje hiše. Zato bodite vi pripravljeni: zakaj ob uri ko ne mislite, bo prišel Sin človekov.“

BADEN

V Neckarelzu je bila krščena Erika Marija Štefko, prvorojenka Franca in Katarine Cver. Bog daj zdravja in srečo!

HESSEN

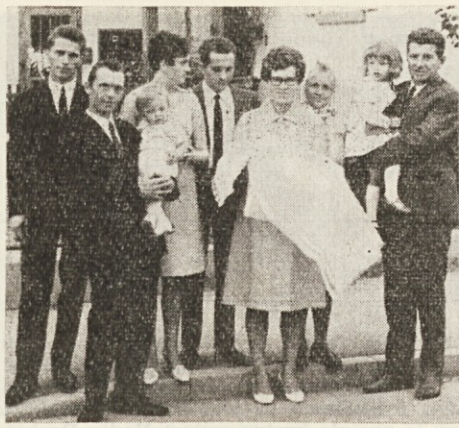
V župni cerkvi sv. Leonarda v Frankfurtu sta 27. septembra stopila pred oltar Anica Kozar, doma iz Maribora, ter Jože Fic iz Suhe pri Škofji Loki.

V Griesheimu pri Darmstadt u pa sta si 5. oktobra obljubila večno zvestobo Elizabeta Zagoršek in Štefan Bagari.

Obema paroma želimo obilo sreče!

POSARJE

28. septembra sta v Oberbexbachu sklenila cerkveno poroko Darinka Vražič in Alojzij Kristan, oba doma od Šmarja pri Jelšah. Bog jima daj srečo in blagoslov!

Pri krstu pri Vrablovi družini v Schütterwaldu na Badenskem v Nemčiji so bili navzoči kar trije Cirili: sinko, oče in župnik. Redko se slovanski apostol Ciril v Nemčiji na ta način slavi.

WÜRTTEMBERG

Krsti: 22. septembra je bil v župni cerkvi sv. Jožefa krščen Marijan Jaus, prvorojenec Evalda in Marijane, roj. Krajnc, iz znane Krajnčeve družine. Kranjčec Zvonimir in Anica iz Aalena sta dobila hčerke. Pri krstu sta ji dala ime Ingrid Ivanka. V Hürbenu sta prinesla h krstu hčerke Andrejo Bajec Mihael in Franciška, v Hessentalu pa Deut-schmann France in Berta sinka Georga. — Tople čestitke!

Poroke: Nekateri mladi pari z Württemberškega se želijo poročiti doma, da se morejo udeležiti poročnega slavlja tudi starši in sorodniki. To pot poročamo o štirih takih parih: 10. avgusta sta se na Brezjah poročila Vinko Arko iz Ribnice in Fanika Jakob iz Starega trga pri Slovenjem Gradcu. Iz Ravensburga sta se šla poročiti v Črensove Boris Cvetko, po rodu iz Ljubljane, in Sidonija Balazič iz Črensovec, in pa Alojz Mihalič iz Laz pri Loškem potoku z Marijo Roškar iz Koblarjev, ki sta se poročila na Brezjah. Ivan Gerjevič iz Arnovega sela in Anica Pirc iz Krškega, ki sta na delu v Aalenu, sta šla pred oltar v ljubljanski stolnici. V lepi romarski cerkvi v Beuronu sta dala potrditi svoj zakon Boris Ferenčak iz Skopice in Ivana Kokalj iz Leš. Vsem novoporočencem naše iskrene čestitke!

Pri sv. maši v Sindelfingenu, 22. septembra, smo imeli v naši sredi mons. Ignacija Kunstlja, *generalnega direktorja* slovenskega izseljenskega dušnega pastirstva. V srce so nam segle njegove prijateljske besede, v katerih je bilo čutiti njegovo ljubezen do naših rojakov, raztresenih po svetu, ki jih on obiskuje, da jim vliva poguma in zaupanja v božjo pomoč in jih vzpodbuja k zvestobi do Boga in do Cerkve in k pridni udeležbi pri slovenskih božjih službah.

Življenje si je vzela: Vse, ki smo poznali Franceta Judeža iz Denkendorfa pri Stuttgartu, je kot strela z neba zadela vest, da si je ta mladi, 37 let stari mož, vzela življenje. France je bil rojen v Gaberju pri Trzišču. Zadnjih deset let je živel v Nemčiji, kjer se je pred letom in pol poročil. Kaj je bilo vzrok, da je segel po življenju, čigar edini gospodar je le Bog? Ne moremo si misliti, da je storil ta usod-

ni korak pri zdravi zavesti in razsodnosti. Zato pre-pustimo vsako sodbo Bogu! — Mladi soprogi Johani izrekamo naše globoko sožalje!

Romanje v Deggingen: Letos smo šli že drugič na skupno zahvalno romanje k Ave Mariji v Deggingen. Za romanje smo si izbrali rožnovensko nedeljo, ko so tudi po nemških cerkvah praznovali zahvalno nedeljo. V samotno romarsko cerkvo je prišlo lepo število rojakov, da počasti Mater božjo in se zahvali Bogu za vse prejeto dobro v preteklem letu. Sv. mašo in pridigo je imel msgr. Ignacij Kunstelj, ki je prišel k nam na obisk iz Rima. V spomin na to lepo srečanje je podaril vsem udeležencem romanja podobice brezjanske Matere božje.

Vinska trgatve: Vinske trgatve v mestni dvorani v Wernau se je udeležilo okrog 700 rojakov. Bilo je veselo in razgibano ob trganju grozdja, ob domačih klobasah, veselih vižah in bogatem srečolovu. Če bi imelo leto več jeseni, bi praznovali gotovo tudi večkrat vinsko trgatve, tako lepo je bilo na tem sreča-nju.

BAVARSKA

Maše: Poleg slovenske maše, ki je vsako nedeljo v Münchnu, so slovenske maše po dvakrat na mesec v Augsburgu, Ingolstadtu in Waldkraiburgu, v več-jih presledkih pa so bile zadnji čas v Freilassingu in Pfronten-Steinachu. Zlasti ponekod je udeležba kar zadovoljiva.

Obiski: P. Sodja je obiskal v oktobru naše rojake v sledečih krajih: Freilassing, Berchtesgaden, Bischofswiesen, Ramsau, Sillersdorf, Piding, Laufen, Traunreut in v nekaterih manjših krajih v okolici teh. Povsod se je z našimi ljudmi pogovoril o njih problemih.

Debatna ura z naslovom: Ali se je res papež zmot-il? je privabila lepo skupino rojakov, ki se zani-majo za verska in moralna vprašanja. Je pa tudi bilo vredno priti k razgovoru, saj smo se na domač način pomenili o perečih vprašanjih. Prepričani smo, da bo zanimanje za te ure iz meseca v mesec rastlo.

Fantovski večer je skušal postaviti zadnje svetovne dogodke v resnično luč. Navzočnost msgr. Kunstlja

France Satler iz Gornjih Ivanjcev in Jožica Hamler iz Črešnjevcev se rada spominjata, kako je bilo na poročni dan v Schwäbisch Gmündu v Nemčiji, kate-rega prvo obletnico sta praznovala v oktobru.

Pri krstu Jožeta Turka, prvorojenca g. Jožeta in ge. Marjete, roj. Geč, v Freilassingu na Bavarskem.

je naredila večer še bolj zanimiv in privlačen, saj nam je govoril o doživetjih s potovanj po svetu.

Obisk: Slovensko mašo v Münchnu je opravil 27. septembra ob somaševanju drugih dveh slovenskih duhovnikov msgr. Kunstelj. Pri pridigi je z zgledi iz življenja pokazal na prvo krščansko zapoved, zapoved ljubezni. Po maši se je pogovoril z našimi ljudmi. Na njegov obisk bo ostal med nami v najlepšem spominu.

Dekliški razgovor je to pot zbral lepo skupino naših deklet. Pogovarjale so se o pismu dekleta, ki ne more verovati v večnost, in o treh drugih primerih iz življenja s področja krščanske ljubezni. Pogovor je bil poučen in zanimiv.

Toti teater: Prvič se je v Münchnu zgodilo, da smo bili navzoči pri slovenski odrski prireditvi. Bil je to vesel večer, pri katerem je imel levji delež akademik Markež iz Gradca, ki je ves večer vodil, povezoval razne točke med seboj in tudi samostojno večkrat nastopil. Vseh sodelavcev ni mogoče naštevati, saj jih je bila cela vrsta. Navdušili so nas prizori Spomenik, Hipnotizer, Pred sodnikom, Metavec nožev, Pogreb, Pri frizerju, pa nič manj godba in petje in smešne pripovedi v verzih in v nevezani besedi. Vsem, ki so nastopili, čestitamo!

Krst: V Ayingu je bila krščena Katarina, hčerka Štefana Forijan in Katarine, roj. Ferenčak. A to ni bil čisto navaden krst, ampak krst po prekmurško. Se pravi: krst je bil že navaden, saj drugačen bití ne more, a po krstu je bilo vse tako slovesno, da je treba to posebej omeniti. Vse se je razvijalo v vaški gostilni, kjer je dobila tudi krščenska posebno mesto na veliki blazini ob mizi. Pa je spala. Ostali so se razporedili okrog največje mize v kotu. Na njej je stala prižgana sveča iz romarske cerkve Altötting, okrog nje pa rože in seveda posodje. Pogledi dveh krepkih pivcev piva in drugih domačinov in gostov iz Münchna so stalno zahajali na našo

mizo, kjer se je začelo s torto in kavo, končalo pa s piščancem, pivom in vinom, pa bilo vse prepleteno z domačim razgovorom. Oče male Katarine je sicer moral po vsem seči globoko v žep, a v Prekmurju je krst za družino velik dogodek in stroški so že predvideni. — Staršem čestitamo za punčko, njej pa želimo vso srečo v življenju.

Svedska

Krsti: Göteborg. 13. julija je postala po sv. krstu božji otrok Viktorija Julija Vazzaz. Njeni starši, g. Ivan in ga. Vera, so doma iz Maribora. Botra sta bila g. in ga. Pratnemer iz Maribora. — Malmö. 21. septembra je prejela krstno milost Nadja Barbiš. Oče, g. Marjan, je doma iz Podtabora, mati, ga. Maksimiljana, roj. Ogrizek, pa iz Orehka. Botra sta bila g. in ga. Ogrizek iz Postojne. — Krščencem in staršem čestitamo in želimo mnogo božje milosti.

Poroka: Växjö. 27. julija sta se v katoliški cerkvi v Växjö poročila g. Darko Kogoj in gdč. Valentina Mikuš. — Iskreno čestitamo!

Romanje v Oskarström. Prvo nedeljo v septembru je bilo, kot vsako leto, romanje k cerkvi rožnovenske Matere božje v Oskarström. Zbrali so se v velikem številu katoličani iz vse južne Svedske (Malmö, Hälsingborg, Halmstad, Göteborg, Borås, Jönköping, Växjö in Kalmar) ter iz Danske. Najprej je bila procesija skozi gozdove z molitvijo rožnega venca in petjem. Nato je bila pred cerkviyo pontifikalna sv. maša, ki jo je daroval papeški delegat za Skandinavijo nadškof Bruno Heim, ki je tudi pridigal. Popoldne se je vršila zaključna pobožnost. — Vsako leto se tudi Slovenci veselimo tega romanja. Prvič zato, ker tako skupno, zbrani od vseh koncev, častimo Mater božjo, drugič pa zato, ker je to edina priložnost v letu, da se zberemo znanci iz najoddaljenjših krajev te obširne dežele, se po domače pogovorimo in obujamo spomine.

Maše v novembru: Druga nedelja (10. 11.): ob 11. uri v Värnamo, dvorana NTO; ob 18. uri v Jönköpingu, katoliška kapela. Tretja nedelja (17. 11.): ob 12.15 uri v Norrköpingu, katoliška cerkev, Skolg; ob 17. uri v Linköpingu, katoliška kapela, Teaterg. 14. Četrta nedelja (24. 11.): ob 12.15 uri v Landskroni, katoliška kapela; ob 18. uri v Malmö, katoliška cerkev. Prva nedelja v decembru (1. 12.): ob 12.15 uri v Stockholmu, St. Erikskyrkan, Folkungag. 46.

Petje v cerkvi. Že dalj časa imamo lepo slovensko petje pri naših mašah v Malmö, v Landskroni in v Göteborgu. Za to se moramo zahvaliti požrtvovalnim pevkam in pevcem, ki pridejo prej na vaje, da se pripravijo za petje, in vsem, ki pojejo. Posebna zahvala gre v Landskroni g. Budji, ki je bil že doma mnogo let organist in tudi tukaj vsakokrat lepo pripravi petje, in njegovi družini. Saj so vsi skupaj že cel pevski zbor.

Kako lepo poživi petje liturgično opravilo. Celotni tujci, zlasti člani slovanskih narodnosti, pridejo k našim mašam, da slišijo slovensko petje. To je lepo in tolažilno.

Ali ne bi bilo mogoče, da bi tudi drugje, kjer so slovenske maše, kaj zapeli, tudi če nas je malo? Tisti, ki imate posluh in veselje do petja, pridite prihodnjič pol ure pred mašo, da bomo izbrali pesmi in

Videti je, da je mala Vazzazova Viktorija iz Göteborga na Švedskem zadovoljna in srečna, da je postala ud Kristusove Cerkve.

se vadili. Cerkveno petje je Bogu zelo ljuba molitev, pa tudi sredstvo apostolata je. Gotovo bo še kdo prišel k maši, če bo vedel, da se slovensko poje. Torej: Malo korajže in velikodušnosti, pa bo šlo povsod!

Švica

Res je, kar je večkrat slišati, da je Slovenija druga Švica, oz. da ima vse pogoje za kaj takega. To velja najprej za naravne lepote in znamenitosti, saj naša ožja domovina res sorazmerno prav nič ne zaostaja za to deželo svetovnega turističnega pomena in slovesa. Pred Švico ima še to prednost, da ima morje in čudoviti podzemski kraški svet, ki mu ga zlepa ni para.

Tudi po značaju in lastnostih slovenskega človeka je naša domovina druga Švica. Švicar je znan po temeljitosti, varčnosti, delavnosti, snažnosti, premišljenosti in tudi vernosti in naš človek mu je v tem zelo blizu. Prav to je eden glavnih vzrokov, da Švicarji, bodisi posamezniki ali pa podjetja in razne ustanove, tako radi zaposlujejo našega človeka in ga tudi kot delovno moč zelo cenijo. V vseh dejavnostih že danes najdeš Slovenca v Švici: na univerzitetnih stolicah in znanstvenih inštitutih kot profesorje, kot strokovnjake in inženirje po tovarnah, kot škofovega vikarja, kot zdravnike ter srednje in nižje zdravstvene delavce po bolnišnicah in drugih zdravstvenih ustanovah in na vseh stopnjah dejavnosti v gostinstvu in hotelirstvu ter v privatnih podjetjih in zasebnih gospodinjstvih. Povsod tu se naš človek hitro uveljavi in dobi priznanje.

Na ta način tudi tuji svet posredno spoznava tudi narod, iz katerega te delovne moči prihajajo. Tudi to je za naš narod važen „kapital“, naložen sicer v majhni deželi, ki pa je obenem v določenem pomenu svetovna sila. Saj tu se stekajo različni tokovi mednarodnega delovanja in silnic, pa bodisi v gospodarsko-finančnem, državno-političnem, socialno-skrbstenem oz. dobrodelnem pogledu. In tukajšnji

naš človek si prav v dotiku s tem svetom — velikim in malim — razširja zavedno in podzavestno svoje obzorje in bogati življenjske izkušnje, poleg tega, da si tu tudi služi svoj vsakdanji kruh. A v tem je tudi nevarnost, da se ne bi začel preveč odtujevati svojemu narodu.

Prav na tem področju pa postaja Švica za našega človeka tudi druga Slovenija, zlasti odkar se je začelo tudi delo na slovenskem kulturnem, družabnem in verskem področju. Sicer se še orje ledina in zastavljajo prve brazde, a začetek je tu in uspeh prav gotovo ne bo izostal, če se bo začeto delo smiselno in požrtvovalno nadaljevalo.

Eden glavnih temeljev tega dela je gotovo porajanje slovenske farne skupnosti za celotno Švico. To se je predvsem začelo sedaj s prihodom prvega slovenskega stalnega duhovnika za Švico p. Fidelisa Kranerja, kapucina iz Gorice. Sicer je bilo dosedanje delo nekaj slovenskih laikov za naše ljudi v tem pogledu v zvezi s Hrvatsko katoliško misijo pod vodstvom požrtvovalnega in do Slovencev res bratovskega čutečega p. Ljuba Krasiča lepo in tudi uspešno, a vendarle je bilo samo nekaj nadomestek.

Prvi uspehi samostojnega dela naše farne skupnosti se kažejo v tem, da se slovenske maše v Zürichu na prve nedelje v mesecu udeležuje že okoli sto ljudi in se to število vedno večja. Ze to je za začetek zelo razveseljivo in zadovoljujoče.

Ko bo zamišljeno delo popolnoma steklo, bodo imeli naši ljudje vsako nedeljo, zdaj na enem, drugič na drugem kraju, možnost biti pri domači maši in imeti stalen stik s slovenskim duhovnikom ter se udeleževati slovenskih kulturnih in družabnih prireditev, kjer se bo vsakdo počutil kot doma med domačimi. Potem tujina ne bo več samo tujina, ampak tudi košček domovine.

slovenske radijske oddaje

KÖLN — Ob torkih, četrtek in sobotah od 16,20 do 16,50 (na kratkih valovih 41 in 31 m). Na sporedu so dnevne svetovne novice, politične razlage, razgovori, zanimivosti iz kulturnega in gospodarskega življenja. Poleg tega imajo Slovenci v Nemčiji možnost, da preko kölnskega radia pošiljajo domačim voščila, pozdrave in glasbo po želji. Dopise pošljite na naslov: DEUTSCHE WELLE, 5 Köln, Brüderstr. 1 (Südosteuropa-Redaktion).

VATIKAN — V nedeljah ob 11,45 (valovi 25,67 — 31,10 — 196 m), v ponedeljkih ob 21,30 (valova 48,47 — 196 m), v četrtek ob 18,45 (valovi 31,10 — 41,21 — 48,47 — 196 m), v petkih ob 21,30 (na valovih kot v ponedeljkih), v sobotah ob 18,45 (na valovih kot v četrtek).

Radio LONDON BBC — oddaja vsak dan ob 19. uri na valovih 49, 41, 31, 25 m; ob nedeljah ob 16,30 na valovih 41, 31, 25 m.

WASHINGTON — Glas Amerike: vsak dan zjutraj ob 6 (valovi 31 — 41 — 49 m).

... STANOVANJA

V spalnici: vsake tri tedne preoblečemo postelje, enkrat tedensko pobrišemo okenske police, po potrebi očistimo okna, vsak teden dvakrat odstranimo prah na centralnem grelcu, operemo zavese, v stanovanjih s centralnim gretjem večkrat kot v ostalih, tri do štirikrat letno prezračimo posteljne vložke, prekrtamo odeje, namažemo tla in umijemo vrata.

V dnevni sobi: tla vsaj enkrat mesečno očistimo s silikonskim čistilom, trdovratne madeže zdrgnemo z žico, osvežimo tapecirano pohištvo, vrnemo sijaj lesu, enkrat tedensko posesamo preprogo, vsak dan jo pometemo z metlico, od časa do časa obrišemo z vlažno ožeto krpo steklo na slikah in oljnate slike ter svetilna telesa, umijemo umazane cvetlične lončke, operemo zavese in ocedimo vrata.

V otroški sobi: nas čakajo enaka opravila kot v drugih sobah.

V kuhinji: enkrat tedensko odvajamo hladilnik in ga umijemo znotraj in zunaj, se lotimo štedilnika, pomijemo tla, mesečno očistimo kuhinjsko pohištvo, obrišemo ploščice, pospravimo in osvežimo police, operemo šipe, odstranimo umazanijo ob ključkah, na daljše presledke umijemo vsa vrata.

V kopalnici in stranišču: vsak teden umijemo oljni oplask ali ploščice, posebno še ob umivalniku in kadi, posvetlimo ogledalo in obrišemo toaletno mizico ali stekleno ploščo pod ogledalom, očistimo ščetke in glavnike v salmijakovi raztopini, razkužimo gobe in umivalne krpe, pobrišemo tla; v stranišču umijemo školjko znotraj in zunaj, če opazimo rumenkasto oblogo kamna, jo čimprej odstranimo, pomijemo tla.

... POHIŠTVA

Pohištvo je izpostavljeno spremembam temperature in začne pogosto, zlasti dokler je še novo, pokati. Razpoke popravljamo s preprostim sredstvom. Čebelni vosk gnetemo med prsti tako dolgo, dokler se ne omehča. Zatem namažemo razpoke in podrgnemo z glatkim lesom, nato pa še

gladimo z volneno krpo tako dolgo, dokler pohištvo ne dobi bleška. Če je pohištvo črne ali rjave barve, dodamo vosku nekaj ustrežne barve.

Pohištvo moramo čimvečkrat očistiti prahu. Enkrat na leto pa ga moramo temeljito prečistiti. Najboljša je mešanica dve tretjini petroleja in tretjina terpentina. V tekočino namakamo krpico in z njo lahko drgnemo po pohištvu, da se lepo sveti. V trgovinah pa dobimo že tudi zelo dobra pršila s čistilom.

Barvano pohištvo čistimo z vodo, ki ji dodamo nekoliko salmijaka z mlačno milnico, potem s čisto vodo, nato pa še s suho, čisto krpo.

Lakiranega pohištva ne smemo čistiti s toplo vodo, ker lak popoka. Najbolje ga očistimo tako, da krpo namočimo v olje in z njo predmete lahko prevlečemo. Lakirano pohištvo čistimo tudi s šelakom, raztopljenim v vinskem cvetu. Nato ga zdrgnemo še s platneno krpo.

Pisma bravcev

10 LET BO MINILO

Oktober meseca bo minilo 10 let, odkar g. Stanko Kavalari deluje med nami slovenskimi izseljenci v severni Franciji. Deset let, težko obloženih s skrbjo in delom, in to vse za nas. Bog naj obilo poplača dobrega pastirja njegove črede. — P. S., N.

NAVDUŠENJE IN ZAHVALA

„Našo luč“ sprejemam redno in vedno že z velikim veseljem pričakujem prihod poštarja. Nad novo obliko sem navdušena in z zanimanjem čitam skoraj vsak odstavek. Čeprav sem že nekaj let v Nemčiji in še nisem dopolnila 19. leto, sem ostala slovenski besedi in katoliški veri zvesta.

Zato se Vam vsem, ki skrbite za izdajo „Naše luči“, toplo zahvaljujem, saj je ta časopis za mene resnična luč v življenju na tujem. Prepričana sem, da tudi drugi rojaki najdejo dosti tolažbe in toplote ob čitanju slovenske materne besede. — S. K., W.

JESENSKO SREČANJE

V nedeljo, 29. septembra 1968. smo bili Slovenci v Nancy-ju srečni, ko smo po dolgem času imeli v svoji sredi našega dušnega pastirja g. Dejaka. Kar leto število se nas je zbralo, saj so se skoro vsi odzvali vabilu. Z veseljem lahko ugotovljamo, da med nami še ni zamrl verski in nacionalni čut, čeprav živimo vsak zase v svojem delu razkropljeni drug od drugega, kot da bi jesenski veter raztresel listje naokoli.

Ob 4. uri pop. smo imeli v prijazni kapelici sv. maša za tukrajne, ki so umrli v zadnjem času. Po maši smo pa še malo pokramljali v bližnji gostilni o svojih problemih in težavah.

Skoda, da se tako ne moremo zbrati večkrat in da med nami, žal, ni nikake kulturne povezanosti. Vsi čutimo to potrebo in si jo tudi iz srca želimo. — H. Z., N.

„MODA“ NA RAČUN ZDRAVJA!

Čuti se že bližajoča jesen! Stari slovenski pregovor: „Mala maša že za suknjo vpraša“ še drži! Le večina mladih ljudi se tega ne zaveda, saj ne ločijo več zime od poletja.

Tako je vedno več boleznih (prehlad, revma i. pd.), kar je dobra podlaga za razvoj dolgotrajnih ter težko ozdravljivih boleznih. Zato se ni treba čuditi, če so bolnišnice vedno bolj polne mladih ljudi, predvsem žensk.

Večina živali, ki so veliko bolj odporne kakor človek proti zunanjim vremenskim spremembam, avtomatsko menjava svoja oblačila (zimsko in letna), le človek, ki je od Vsemogočnega umsko najbolj obdarjen, tega večkrat ne pojmuje pravilno, ker stremi le za zunanjo privlačnostjo na račun lastnega zdravja. Žal večkrat vidimo to tudi pri starejših osebah.

Večina modno mislečih ljudi se pozimi enako oblači kot poleti (letno spodnje perilo, letne nogavice, minikrila itd.). Kam to vodi? Odgovor je preprost in jasen: „V izgubo zdravja!“ Kakšen bo prihodnji rod? Ali je možno od bolnih mater pričakovati zdrav naščaj?

Če se večina mladih ljudi tega

ne zaveda, kaj pa starši? Njih prva naloga je, da o tem in podobnem poučijo svoje otroke, saj dekler morajo zanje skrbeti, so tudi soodgovorni za vsa njihova dejanja pred Bogom in ljudmi. V drugi vrsti pa šola, ki naj bi s pravnimi nasveti poučila mladi-
no.

Saj načelno ni nihče proti modi, le da jo je treba prilagoditi tako, da ne gre na račun ljubega zdravja, saj je splošno znano, da je zdravje največje bogastvo tega sveta.

O tem in podobnem bi bilo umestno, da se včasih kdo oglasi v „Naši luči“. Saj zdravstvenih nasvetov ni nikoli preveč. W. K., D.

Pogovor z bravci

Od prvega dne je imela naša Martina nad posteljo obesek. Opazovala ga je ure dolgo. Kadar sem šla od njene posteljice, sem obešek zamajala in Martina ni nič opazila, da sem šla od nje. Nikdar ni jokala za meno. — E. E., D.

Morda ne veste pred godom ali o Miklavžu, kaj bi darovali? Jaz si vse leto vpisujem želje v poseben notes. Pri ogledovanju izložb ali pri listanju kataloga ved-

no slišim želje, ki si jih tedaj zapišem. Tako imam za god ali za Miklavža popoln seznam želj in obdarovanec je dvakrat srečen zaradi primerne daru. — H. D., L.

Vsak večer so bile pri naši pol- drugo leto stari hčerki velike težave, kadar sem jo nesla v posteljo, dokler nisem našla tega sredstva: vsak večer se poslovim zelo na široko tudi od medvedka, ki ga ima hčerka izredno rada, božam ga in ga hvalim, ker je tako ljubezniv, da bo takoj zaspal. Na našo hčerko naredi to močan vtis — in hitro zaspi. Ona vendar ne bi hotela zaostajati za pridnim medvedkom. — S. G., D.

novosti

NOVI KNJIŽNI DAR DRUŽBE SV. MOHORJA V CELOVCU:

KOLEDAR ZA LETO 1969 — ali boljše rečeno — koledarska knjiga ima poleg običajnega koledarskega dela izbor člankov, koristnih bravcem za poduk in razvedrilo. Nekaj strani je posvečenih bolj načelnim razmišljanjem, nekaj pa raznim spominom in važnejšim obletnicam. Seveda prinaša Koledar tudi več leposlovnih prispevkov in zgodovinskih člankov. Koroška in vse pokrajine zamejskih Slovencev ter vsi izseljenci bodo našli v Koledarju nekaj svojega. — Kdor vzame vsaj to knjigo, ga smatramo za uda Družbe sv. Mohorja. Zato je v ceni Koledarja vračunana tudi udnina. Za vse žive in rajne ude se bere v Celovcu vsako nedeljo ena sv. maša.

VEČERNICE — povest — Letošnja povest so že 22. večernice naše Družbe. Mohorjeva Družba v Celju nam je v ta namen posredovala zelo aktualno povest: Lojze Kozar, *Pajkova mreža*. Pisatelj Kozar je Pajkovo mrežo pisal več let in upodobil kmečkega dekleta, ki gre iz Prekmurja služiti v Francijo. Tam zaide v hudo npravno stisko, iz katere jo reši slovenski izseljenski duhovnik. Veronika se vrne domov, se poroči in začne novo življenje. Povest je dragocena zlasti zaradi bogastva misli in življenjskih izkušenj.

DOGODOVŠČINE V PRAGOZDU — Za mlade in stare je zanimiva pustolovska mladinska povest Mirka Kunčiča. Povest je prosto pripravljena po

zanimivih opisih Misionskega pragozda Saše Stareta. Jezik je namenoma poljuden in lahko razumljiv. Knjiga je ilustrirana, in nas vodi v romantičen in eksotičen svet, kot so južnoameriški pragozdovi.

QUO VADIS, II. del, roman v slikah — Prvi del tega romana znamenitega poljskega pisatelja Sienkiewiczza je izšel lani. Letos nudimo mohorjanom 2. del. Kot je že znano, so slike umetnina ubitega slovenskega risarja Jožeta Beraneka. Slovenci skoraj nimamo romanov v slikah. Zato je tem bolj pomembno, da rešimo tiste, ki jih imamo. To knjigo bodo povsod ljudje radi kupovali, saj živimo v dobi slikovne civilizacije in v dobi televizije.

Izšla je tudi DRUŽINSKA PRATIKA za leto 1969 v običajni obliki. Naročite jo, dokler je še v zalogi.

LETO SVETNIKOV je naslov novi slovenski publikaciji, ki bo prinesla v štirih zajetnih knjigah v teku štirih let opise življenja in delovanja svetnikov za vse dneve v letu. Pravkar je izšel prvi del za svetniške godove v januarju, februarju in marcu; izdajo je pripravil uredniški odbor z dr. Maksom Miklavčičem in Jožetom Dolencem na čelu. Knjiga obsega — kot bodo obsegale ostale tri — misli iz spisov ali govorov posameznih svetnikov in zapis cerkva ali slik po Sloveniji za vsakim življenjepisom. Knjiga je bogato ilustrirana z barvnimi reprodukcijami in črno-belim risbami. V sedanjem času pripravljene življenjepisi svetnikov za vse leto bodo globoko versko branje za vsako krščansko družino. — Stane 140.— šilingov. Naročila sprejema Družba sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt.

naša lučka

Krizanteme

Živela je lepa deklica, ki ji je bilo ime Krizantema. Bilo je je sam smeh, sama dobrotu. In kako je ljubila svojo mamo.

Toda kmalu je ugasnil smehljaj na njenem lepem obrazu. Drobno so gledale njene oči. Mama ji je zbolela. Odslej je Krizantema noč in dan bedela pri njeni postelji in ji stregla.

Nič ni pomagalo. Nekega dne je mama umrla. Takrat je deklica obupno zajokala. Hotela je priklicati mamo k življenju. Ali mamine oči se niso več odprle, njena dobra mama se ni več nasmejala, ni več dvignila roke, da bi ji pogladila mehke laske.

In potem so deklico odvedli iz sobe. Mamo pa so zakopali.

Vso dolgo noč je Krizantema prejojala. Drugo jutro je šla na mamin grob. Bil je pust in prazen, niti cvetke ni bilo na njem. Da bi imela vsaj malo cvetlico, da bi z njo okrasila gomilo!

Šla je Krizantema v vrtove, na polja, v gozdove. Stikala je med grmovjem, med drevjem, med travo. Vse zaman. Bila je hladna jesen. Sive megle so se vlačile nad pokrajino. Suho listje je padalo z vej na nizko travo, vso ožgano od mrzlih vetrov.

Krizantema se je vrnila na pokopališče. Pokleknila je na grob in v obupu govorila:

„O, mama, mamica moja! Niti cvetke nimam, da bi jo položila sem k tebi. O, da bi vsaj sama lahko postala cvetlica in bi krasila tvoj grob!“

Zgrudila se je na vlažno zemljo in je zajokala.

Ce bi . . .

*Če bi bil vsemogočen (kot nisem),
bi napisal veliko veliko pisem:
vsem staršem,
da bi v muzeje šibe poslali,
vsem tetam,
vsem stricem,
da ne bi bezali po spričevalih,
vsem vzgojiteljem
in učiteljem,
da ne bi strogo, prestrogo redovali,
vsem slaščičarnam
in vsem mlekarnam,
da bi en dan, samo en dan v letu
vsem lačnim in žejnim dajali
zastonj
vsega, kar sladkega je na tem svetu,
in končno vsem cicibanom,
pametnim in telebanom,
da bi jim voščil iskreno in brez zadreg
za ta dan
pošten dober tek!*

Tone Pavček

Začelo je pršeti, kot da se nebo samo solzi. In glej — iz lepega obrazka deklice, iz njenih mehkih laskov in njene pisane obleke so pognale čudovite cvetke, ki so krasile vso mamino gomilo. Tako so se porodile iz same tople ljubezni krizanteme, te lepe jesenske rože.

Japonska pravljica

Laži

To je bilo tistega leta, ko je imel pes teleta, ali je bilo še leto prej.

Pa je stala konec vasi hiša. Da se ne zlažem, tako je bila velika, kaj tako velika, še dosti večja, kakor samega presvetlega kralja pasji hlev. Bela je bila kakor ciganova srajca, streha ji je kazala rebra, pred hišo pa je bilo smeti, da se je do kolen vanje pogrezal, kdor je hotel k pragu.

Notri je živela baba, ta baba je imela hčer, pa že tako imenitno, da ji ni bilo para v vsej deželi in še v druge pol.

Ta hči je bila čudno bogata. Imela je veliko skrinjo, ta skrinja je bila zvrhano prazna same klene, žolte pšenice. In je imela poleg tri peharje fižolovih luščin, kolovrat brez koles, dva škafa brez obročev in ušes in tri slamnate motike in povrh še šest petic starega denarja. Tako je bila bogata!

Ali bila je tudi pridna. Kadar je kuhala, se je gibčno sukala, da so lonci in sklode kar plesale okoli nje po ognjišču in po tleh in je bila kuhinja po vseh koteh polna črepinj in kaše.

In ni bila le bogata in pridna, tudi zala je bila. Kakor pravi pesem:

„Ima lica rdeča ko purmanov vrat,
ima usta postrani kakor kapo soldat.“

Zobe je imela kakor koza roge, konec nosu pa ji je sedela bradavica, o, bradavica, debela kakor lešnik, in se ošabno šopirila svetu na ogled.

Pa bolj kakor na bogastvo, na pridnost in na lepoto je bila ponosna na svoj jezik: nabrušen je bil kakor britev, dolg kakor kravji rep in noben jezični dohtar mu ni bil kos.

Snubci so prihajali kar v procesijah, pa to ni bilo čuda. Toda nobeden ji ni bil všeč, vsak sleherni se ji je zdel premalo zgovoren in preveč okoren in dala je razbojnati:

„Drugemu ne grem za ženo kakor tistemu, ki se bo znal tako meniti z mano, da mu porečem: Lažeš!“

Živeli so tam blizu trije bratje, izmed njih sta starejša dva štela mlajšega za bedaka. Čuli so o deklini in kaj je dala razbojnati, pa sta starejša dva preudarjala med sabo:

„Fanta sva od fare, glavo imava na pravem koncu, jezik nama teče kakor mlin, ni vrabec, da se enemu izmed naju ne posreči in dobiva v hišo bogato doto, pridne roke in žensko lepoto — kar poskusiva!“

Tako sta se menila, mlajši pa ju je poslušal in ni rekel nič.

Pa bi morali peljati neki dan tri voze gnoja mimo hiše, kjer je bila deklina.

Prvi voz je peljal najstarejši, privozil je mimo, pa je deklina stala v durih. Mela si je oči, ker je šele vstala, zehala je in je premišljevala, ali naj se umije ali ne.

Brat počí z bičem „pikapikapikapok“, oslini jezik in vpraša:

„Kaj pa kaj delate pri vas?“

Deklina je odgovorila:

„Nemara bomo pleli zelje,“ in je globoko in široko zehnila.

Pa je zmanjkalo bratu štrene, ni vedel, kaj bi še govoril in kako bi napeljal deklino, da bi rekla: „Lažeš!“ Popravlil si je klobuk, z rokavom si je potegnul čez nos, pognal konja „hihot!“ in peljal naprej. Jezilo ga je, da ni nič opravil, in je udaril po konju, da se je splašil v dir in se je ves gnoj stresel po cesti.

Kmalu za njim je pripokal srednji brat. Deklina je slonela v durih in preudarjala, ali bi sedla na prag ali bi šla v hišo.

Srednji brat se oblizne in jo ogovori:

„Kaj pa kaj delate pri vas?“

Deklini se je najprej zehnilo, da ji je sonce posijalo v golt, potem pa je rekla:

„Nemara bomo pleli zelje.“

Na, pa je bil tudi drugi s svojo jezičnostjo pri kraju, popraskal se je za ušesi in jezen usekal po konju, da se je splašil v dir in je kolo zadelo ob odrič in se strlo in se je zvrnil voz.

Privozi mimo še tretji, najmlajši. Deklina je sedela na pragu, ogledovala si je palec desne noge in ugibala, ali je bolj lačna ali je bolj lena. Pa se spomni najmlajši pogovora bratov in ji reče:

„Kaj pa kaj delate pri vas?“

Deklina pravi:

„Nemara bomo pleli zelje.“

On nato: „Mudni ste. Naše je že davno šlo v glave in smo jih posekali tudi že in spravili.“

Njej se je hotelo zehnuti, pa se je zavzela nad fantovo zgovornostjo, da je nehala sredi zeha, in je rekla:

„To je dobro.“

On: „Ni dobro. Take je obrodilo glave, da nismo imeli dovoljnih kadi, kamor bi ga narezali.“

Ona: „To je zlo.“

On: „Ne posebno. Smo premišljali in smo si izmislili: eno glavo smo obdržali, vse druge smo prodali, za denar pa kupili sto oralov hrastovega gozda. Najeli smo devetsto devetindevetdeset sodarjev, k vsakemu sodarju dva pomočnika, k vsakemu pomočniku dva vajenca, ti so posekali gozd na doge in napravili kad, tri dni hoda široko, pol dne hoda visoko. Noter smo narezali edino glavo, ki je nismo prodali, pa je bila kad polna do vrha in še je ostalo zelja za dva škafa in pet žlic.“

„Pa to je zelo dobro!“ je rekla hči in ni trenila z očesom. „Preskrbljeni ste za zimo.“

Reče on: „Ni bilo dobro. Koliko smo trpeli, da smo le kamenja navallili na sode! Vozili smo skale mesec dni, na sto vozeh, s sto konji. In sto ljudi je ohromelo pri delu.“

„To je zlo,“ veli ona.

„Ni zlo,“ reče on. „Ko smo kopali kamen, smo zadeli ob slano vodo, našli smo sol.“

„To je dobro,“ ona.

On: „Sol pač. Ali kad je bila slaba. Vse zelje v kadi je splastnelo in se izpridilo.“

„To je slabo!“

On: „Ni tako slabo. Zvalili smo kad na njivo, iztresli gnilo zelje in z njim zagnojili njivo.“

„Pa je dobro,“ veli ona.

„Ni,“ on. „Ko smo zelje strosili, vidimo, da nismo zagnojili svoje njive, ampak sosedovo.“

Ona: „To je zlo.“

On: „Zakaj? Starejši brat in jaz sva prišla njivo vsak pri svojem kraju kakor plahta pa sva stresla zelje na našo njivo.“

„Pa to je dobro,“ de ona.

„Ni posebno dobro,“ veli on. „Od gnilega zelja se je zamradil zrak in iz sto hiš so se morali izseliti ljudje.“

*Bogec,
daj
mi,
da
bom
pridna!*

Ona: „To je zlo.“

On: „Kaj bo zlo! Ko se je zelje shlapelo in se je zemlja ognojila, so na njivi pognali hrasti, taki hrasti, da deset mož ni objelo enega.“

Ona: „To je dobro.“

On: „Pa ni. Hrastje je bilo vse do zadnjega votlo.“

Ona: „To je slabo.“

On: „Pa ni. Ker je bilo polno medu.“

Ona: „To je dobro.“

On: „Ni. Medved je prišel in je ves med požrl.“

Ona: „To je slabo.“

On: „Kaj še. Medveda smo ujeli in ga deli v stiskalo, pa je prilezel iz njega med in ga je bilo devetsto kadi.“

Ona: „To je dobro.“

On: „Pa ni. Ponoči se je prikradel tat in nam vsega polizal.“

Ona: „To je slabo.“

On: „Ni. Smo zalotili tatu in ga spoznali. Po bradavici smo ga spoznali na nosu. Prav tako ima, kakor jo imaš ti.“

„Lažeš!“ je zavreščala deklina in razkačena skočila pokonci. „Lažeš, jaz nimam bradavice na nosu!“

Fant v smeh in ji je rekel:

„Ali te imam! „Lažeš“ si rekla.“

Deklino je bilo sram in se je vdala.

„Ujel si me! Ti boš moj mož in nobeden drug.“

Fant pa je odgovoril:

„Lažeš! Maram zate!“

Pognal je konja „hihot!“ in peljal naprej za bratoma.

Fran Milčinski

REŠITEV uganke iz prejšnje številke: Najprej morata veslati čez reko oba otroka, potem se eden od obeh vrne, čez reko se sedaj pelje eden od obeh mož, potem se vrne drugi otrok, za tem se spet peljeta oba otroka čez reko, eden od njih se vrne, potem se pelje čez drugi mož, vrne se drugi otrok in končno se oba otroka peljeta ponovno čez.

novice od doma

ADLEŠIČI — Prvega oktobra je bil tu pokopan bivši ljubljanski župan dr. Jure Adlešič. Advokat po poklicu je bil kot kandidat Slovenske ljudske stranke izvoljen za župana slovenske prestolice. Po vojski se je umaknil v Meran, od koder se je pred nekaj leti vrnil kot starček v Slovenijo. Dočakal je 85 let.

BANOVC — Zavod za zdravstvo, je podrobno analiziral termalno vodo v Banovcih pri Veržeju. Ugotovili so, da je voda visoko mineralizirana. Sedanji bazen, v katerem ima voda 45 stopinj, bodo prihodnje leto razširili, zgradili pa tudi naprave, ki bodo omogočile zdravljenje številnejšim turistom.

BLED — Na Bledu nimajo sreče z labodi. Potem, ko so julija prvič po vojni spustili na jezero mlad par, je eden kmalu poginil, drugega pa so nato odnesli na Brdo. Te dni je turistično društvo dobilo pismo vnetega ljubitelja Bleda iz Švice, ki je Blejcem podaril laboda. V njem obljublja par starejših labodov ter enega mlajšega za par tistemu, ki je sedaj v „gosteh“ na Brdu.

BLED — Na Bledu so slovesno odprli umetniško galerijo „Vila Bled“. V notranjih prostorih „Vile Bled“ je bila odprta razstava sodobne slovenske umetnosti, ki predstavlja izbor slikarstva, grafike in kiparstva.

BOVEC — V letošnjem letu je bilo v Bovcu na počitnicah okrog 1000 izletnikov z Nizozemskega.

BRNIK — Letošnje poletje je bil na letališču precej manjši promet kot lani. V juliju in avgustu se je na mednarodnih progah s 454 letali prepeljalo 20.300 potnikov. Lani je v teh dveh mesecih priletelo v Slovenijo in odpotovalo iz nje 47.900 potnikov.

CELJE — Z novim šolskim letom je začela delati vzgojna posveto-

valnica. Sprva bo delala v skromnejšem obsegu in v utesnjenih prostorih centra za socialno delo, kasneje pa upajo, da bodo uredili to pomanjkljivost.

CELJE — Še pred kratkim je bila med proizvajavci štedilnikov tudi tovarna EMO Celje in sicer z obratom TOBI v Bistrici pri Limbušu. Sedaj so proizvodnjo štedilnikov zaradi prehude konkurence opustili in v tem obratu izdelujejo druge izdelke, ki so bolj iskani na trgu.

CELJE — V devetih mesecih je celjska tovarna EMO izvozila posode in drugih izdelkov v skupni vrednosti 1.060.000 dolarjev. Ta izvoz se vrednostno ujema z začrtanim v tem času, vprašanje pa je, ali bo do konca leta dosegla v izvozu 1.426.000 dolarjev, kot ima to v načrtu.

DRAVOGRAD — Letos se je zaradi slabega vremena kopalno v tukajšnjem kopalnišču le nekaj nad 2000 kopalcev, kar je najslabša sezona doslej.

GORNJA RADGONA — Sredi septembra so odprli 6. tradicionalni pomurski sejem, na katerem so sodelovali razstavljavci iz Jugoslavije, Avstrije in Zapadne Nemčije. Zaradi slabega vremena je bil obisk sejma podpoprtečen.

GORNJA RADGONA — Po dograditvi glavnega vodovodnega voda med Radgono in Radenci so začeli v Gornji Radgoni z urejanjem detajlnega vodovodnega omrežja. Dela bodo končana do 15. decembra letos. S tem bo okrog 80 odstotkov gospodinjestev v Gornji Radgoni preskrbljenih z zdravim pitno vodo, še večji pomen pa bo imel novi vodovod za radgonsko gospodarstvo, ki je imelo doslej zaradi pomanjkanja vode velike težave. Začeli so tudi gradnjo nove carinarice. Veljala bo okoli 160 milijonov starih dinarjev.

GORNJA RADGONA — 12. oktobra je v gornjeradgonskem domu kulture nastopila znana folklorna skupina iz Ljubljane France Marolt. Za ta folklorni nastop je bilo med občani veliko zanimanje.

HOTIZA — Pred kratkim so začeli regulirati Muro. Dela izvaja vodna skupnost Drava—Mura. Vrednost del ocenjujejo na milijon dinarjev, financira pa jih vodni sklad Slovenije.

JAVORNIŠKI ROVT — Oblasti so letos zaprle vaško šolo, ki so jo vaščani tega gorskega naselja zgradili leta 1925 s pomočjo občine Jesenice. Že lansko zimo so morali imeti pouk v vaški gostilni, ker je bilo šolsko poslopje neuporabno. Starši so v skrbeh, kaj bo sedaj z otroki.

JESENICE — Iz železarne so avgusta poslali svojim kupcem 29.700 ton izdelkov, kar je doslej največja količina. Celotna proizvodnja pa je v tem mesecu znašala 30.350 ton, kar je za 7 odstotkov več, kot so načrtovali. Do konca leta imajo naročil še za 83.000 ton izdelkov.

KOBILJE — Letošnji pridelek vina je bil zelo slab. Mraz je uničil v nekaterih krajih tudi do 80 odstotkov pridelka. Tukaj mraz večkrat opustoši vinograde.

KOČEVJE — Kočevsko podjetje „Trikon“ bo letos prvič presešlo milijardo starih dinarjev v bruto proizvodnji, s čimer bo za približno 30 odstotkov presešlo vrednost lanske proizvodnje. Zlasti s svojo konfekcijo in pleteninami se to podjetje vse bolj uveljavlja na domačem in tujem trgu.

KOPER — Na delu v tujini je bilo v prvi polovici letošnjega leta s koprškega področja 541 ljudi. Največ jih je na delu v Italiji, kjer jih je bilo 228, v Zahodni Nemčiji jih je bilo 130, v Švici 84, v Avstriji 46, na Švedskem 15, v ostalih državah pa po manj kot deset. Od teh je bilo 52 ljudi z visoko in srednjo izobrazbo, 225 kvalificiranih in raznih poklicih, 224 pa nekvalificiranih.

KRANJ — Na Gorenjskem so reke in potoki v zadnjih letih svoje struge skoraj povsem napolnili s prodom, zato ob vsaki večji vodi nastajajo povodnji, ki povzročajo precejšnjo škodo. Iz republiškega sklada so dobili letos le 3,4 milijone Ndin za vsa vodno-gospodarska dela. To ne zadošča za načrtno urejanje voda. Še zlasti nevarno je v gorskem svetu, ki je na Gorenjskem prepreden s hudoourniki.

KRANJ — Na občinski seji so razpravljali o težavah letališča na Brniku. Promet na letališču pada, v Pulju pa raste. Vožnja z avtom iz Brnika do Jadrana traja precej, zato tujci rajši pristajajo na puljskem letališču. Neizkoriščene so možnosti v tovornem letalskem prometu. Slovenska podjet-

ja se doslej poslužujejo zagrebškega letališča. Šele pred nedavnim je „Elan“ prvič poslal svoje smuči z letalom z Brnika. Temu podjetju bi lahko v prihodnje sledila druga.

KRANJ — Septembra se je vršil v Kranju drugi mednarodni festival športnih in turističnih filmov. Prvo nagrado, skulpturo „zlato Triglav“, je prejel francoski film „Versailles“, „srebrni Triglav“ je pripadel amerškemu filmu o košarki pod naslovom „Finale“, „bronasti Triglav“ pa francoskemu filmu o kolesarskih dirkah „Vive le Tour“. Podeljene so bile tudi nagrade za najboljšo režijo, glasbo in sliko.

SV. LENART V SLOVENSKIH GORICAH — Gradijo veliko poslovno stanovanjsko zgradbo, v kateri bo 24 družinskih in sam-

skih stanovanj. Prtilčje je namenjeno za razne trgovine. Med drugimi bo tu našlo prostor podjetje Tobak, mariborska Povrtnica ter mesnica in gostišče.

LESCE — V tovarni verig so delavci štrajkali in zahtevali odstop direktorja. Tovarniški direktor je bil prisiljen odstopiti.

LJUBLJANA — Kar 177 razstavljavcev iz 20 držav Evrope, Amerike, Azije in Avstralije se je udeležilo v oktobru na ljubljanskem gospodarskem razstavišču 15. mednarodne razstave „Sodobna elektronika“. Slovensko elektroniko je častno zastopalo kranjsko podjetje „Iskra“. Posebno vrednost so razstavi dala številna mednarodna posvetovanja in predavanja, ki se jih je udeležilo preko tisoč domačih in tujih znanstvenikov.

LJUBLJANA — V Sloveniji se zelo pritožujejo nad delovanjem letalske družbe JAT. Očitajo ji netočnost, neresnost in zapostavljanje slovenskih potreb. V dnevniku „Delo“ so se pritoževali tudi razni slovenski izseljenci nad nerednim poslovanjem JAT-a.

LJUBLJANA — Do srede septembra se je v Sloveniji pripetilo 5259 prometnih nesreč, ki so terjale 292 smrtnih žrtev. Razen tega je bilo še 2512 huje in 3375 laže ranjenih. Gmotna škoda na vozilih presega številko 23.369.900 dinarjev.

LJUBLJANA — Predsednik zvezne republike Avstrije je bil ob svojem uradnem obisku Jugoslavije v oktobru tudi v Ljubljani. Ogledal si je novozgrajeni predel Šiške, potem je bil na magistratu, v narodni in univerzi-

PREVEDE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece. Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zмени s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani.

razno

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 30 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 1 avstrijski šiling. (2 bfr, 0,20 NF, 0,15 DM ali enako vrednost v drugi valuti). Uredništvo posreduje le naslov oglaševavca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševavca, naj pošlje v pismu v denarju ali v znakmah pristojbino za dvoje pisem v tujino. Če tega ne stori, ne dobi odgovora. Pisem uredništvo oglaševavcem ne posreduje.

JANKOVIČ, 17 rue Belgrade, 54 Tucquegnieux, Francija, je zaprišežen prevajavec in piše tudi razne prošnje. Pišite mu!

**SLOVENSKI IN SRBOHRVATSKI EKSPRES-
PREVODI**, sodno overovljeni: sodni prevajavec in tolmač Milena GRATZA, 8 München 27, Kufsteinerstr. 2/III., tel. 48 69 01.

PREVAJALSKA PISARNA V NEMČIJI. Slovenke in srbohrvaške dokumente prevaja, piše prošnje in organizira tečaje nemškega jezika dipl. filolog

JOSEPH ARECH, 8 München 50, Pfeilschiftersr. 21, tel. 54 13 702.

Slovensko-hrvatski sodnijsko-občinski **TOLMAČ** prevaja vse vrste dokumentov in razne listine v nemščino in obratno hitro in zanesljivo. **MARTIN SAPOTNIK**, 413 Moers-Meerbeck, Luisen Str. 23, Rhld.

Sodnijsko pooblaščen **PREVAJAVEC** za slovenski in srbohrvatski jezik **MILAN ZAGORC** prevaja vse vrste dokumentov in listin. 4000 Düsseldorf-Gerresheim, Nymphenburgstr. 27, tel. 69 31 43.

SLOVENEK, star 33 let, v službi v Belgiji, želi spoznati slovensko dekle zaradi ženitve. Slika zaželena. Naslov posreduje uredništvo „Naše luči“ pod zgoraj navedenimi pogoji pod št. 89.

SLOVENKA, vesele narave, stara 25 let, zaposlena v Zahodni Nemčiji, želi spoznati veselega fanta, starega do 30 let, ne alkoholika. Naslov posreduje uredništvo „Naše luči“ pod zgoraj navedenimi pogoji pod št. 90.

24-letni Slovenec, živeč na Švedskem, si želi dopisovati s slovenskimi dekleti od 18 do 22 let, ki so na začasnem ali stalnem bivanju v inozemstvu. V poštev pridejo tudi dekleta iz domovine. Resni nameni niso izključeni. 91.

VIPAVC JOŽE, 7 Stuttgart-S., Nemčija, Export-Import podjetje, na Böblingerstraße 164 (tel. 60-43-62), vam solidno postreže in vam nudi kmetijske stroje, kosilnice, traktorje od najlažjih do najtežjih, škropilnice znamk „Irus“, „Schanzlin“ in drugih, gasilne brizgalne, radijske in televizijske aparate, magnetofone, kino- in fotografske aparate, pralne stroje, hladilnike in gospodinjске stroje vseh vrst, šivalne stroje vseh znamk in petilne stroje svetovno priznane znamke „Kayser“ (netto DM 490.—), elektr. strojčke za popravilo nogavic „Kolibri“ (DM 280.—), motorne žage, stroje za predelovanje lesa, betonske mešalce z električnim, bencinskim ali dizlovim motorjem ter pošilja na zaželene naslove in v vse države. Generalno zastopstvo za šivalne stroje Pfaff.

zitetni knjižnici, končno pa v slovenski skupščini.

LJUBLJANA — S koncertno izvedbo opere Matije Bravničarja „Hlapec Jernej in njegova pravica“ je začela Slovenska filharmonija novo sezono. Pred začetkom koncerta so odprli razstavo dokumentov iz zgodovine slovenske filharmonije in tako počastili 60-letnico obstoja tega našega najpomembnejšega glasbenega ansambla.

LJUBLJANA — V Ljubljani so se vršili šestdnevni mednarodni razgovori o problemih življenja podeželske mladine in družin v mestno okolje. To so problemi, s katerimi se morajo soočiti vse moderne industrijske države, kjer se vrši beg v mesta.

LJUBLJANA — Združeno železniško transportno podjetje v Ljubljani bo nabavilo v ZRN šest celotnih motornih vlakov, da bi tako moderniziralo promet na nekaterih najbolj prometnih progah v domačem in inozemskem potniškem prometu. Novi vlaki, med katerimi bo prvi začel voziti prihodnje leto, bodo vozili od Ljubljane do Beograda približno šest ur. Za nabavo novih motornih kompozicij v vrednosti 3 milijonov dolarjev in raznih elektronskih računskih naprav v vrednosti 600.000 dolarjev je Kreditna banka in hranilnica Ljubljana odobrila ljubljanskemu železniškemu podjetju jamstvo.

LJUBLJANA — Namenu so izročili nov samski dom na Taboru, ki je prva in največja zgradba te vrste v Sloveniji. V novem samskem domu, ki ima 12 nadstropij, je 263 garsonjer, samostojna restavracija, trgovina in brivski salon. Vsaka garsonjera ima 2 ležišči, lastne sanitarije, toplo in mrzlo vodo, najnujnejšo vgrajeno in premično opremo ter telefon. V domu bo lahko stanovalo 400 do 500 ljudi. Stroški gradnje in opreme znašajo skoraj 13 milijonov dinarjev.

LJUTOMER — Cestno podjetje Maribor je uredilo Miklošičev trg in stranske ulice.

LOKAVCI — Pred kratkim so odprli novo asfaltno cesto od Lokavca do Križevca pri Ljutomeru. Cesto so gradili ob pomoči nekaterih delovnih organizacij sami občani.

MARIBOR — Od srede septembra pa do srede oktobra je bila v prostorih pokrajinskega muzeja razstava baročnih tiskov. Razstavljeni so bili bakrorezi posvetne in nabožne vsebine iz 17. in 18. stoletja. Razstava je bila likovno dopolnilo baročnim glasbenim večerom v viteški dvorani.

MARIBOR — Na glavnem trgu v Mariboru so začeli obnavljati kužno znamenje, ki je bilo potrebno temeljite obnove.

MARIBOR — V mariborski umetnostni galeriji so odprli spominsko razstavo stvaritev arhitekta Jožeta Plečnika. Razstavljeni so bila njegova dela iz dunajskega, praškega in ljubljanskega obdobja.

MARIBOR — Mariborska založba Obzorja je izdala obširen zbornik sestavkov in razprav pod naslovom „Svet med Muro in Dravo“. Zbornik je izšel ob 100-letnici prvega slovenskega tabora v Ljutomeru. V njem je objavljenih 28 znanstvenih prispevkov.

MARIBOR — Na razstavišču mariborskega tedna so pripravili prireditve „vesela jesen“, ki jo je od 14. do 22. septembra obiskalo več kot 150.000 ljudi iz Maribora, Raven in drugih krajev severovzhodne Slovenije.

MARIBOR — Mariborska Hidromontaža je dobila v hudi mednarodni konkurenci montažna dela na hidroelektrarni Tarbela Dam na reki Indu, okoli 60 km od pakistanskega glavnega mesta Ravalpindija.

MARIBOR — Z nastankom velike mariborske občine je nastalo vprašanje, kdo bo vzdrževal krajevne ceste. Občinskih cest je 196 km in te mora vzdrževati občina. Tudi za krajevne ceste je dajala doslej občina polovico, polovico pa občani s samoprispevkom, po načelu „dinar za dinar“, čeprav je vzdrževanje krajevnih cest stvar občanov. Število krajevnih cest se je sedaj tako pomnožilo, da občina ne more več plačevati polovice, krajevne skupnosti pa tudi ne. Vprašanje je tem hujše, ker nekatere „krajevne ceste“ zaradi velikega prometa niso več samo krajevnega značaja.

MARIBOR — V mariborski okolici je bilo letos veliko sadja; vse

drevje po Dravski dolini, pohorskih hribov in večjem delu Slovenskih goric se je šibilo pod težo sadja. Mnogi sadjarji so kljub temu zaskrbljeni, ker ne vedo, kam s pridelkom. Na mariborskem trgu so prodajali zgodnja jabolka in hruške tudi po pol dinarja kilogram. Mnogi so lani stiskali do 15 tisoč litrov sadjevca in ga imajo še vedno v zalogi. Vprašujejo se, kaj bodo letos napravili z neprodanim sadjem.

MARIBOR — Sestal se je svet za vzgojo in izobraževanje mariborske občinske skupščine in obravnaval gnotni položaj šolstva v mariborski občini. Ugotovili so, da je mariborska občinska skupščina izpolnila svojo obveznost o gnotnem položaju vzgoje in izobraževanja, kljub temu pa stanje v šolstvu mariborske občine ni zadovoljivo, ker je težko ali skoraj nemogoče v enem letu nadomestiti tisto, kar so na področju šolstva v desetih letih zamudili. Menili so, da bo treba pri dodeljevanju denarja posameznim šolam upoštevati tudi njihova lastna sredstva.

MURSKA SOBOTA — Sredi septembra so tu proslavili 60-letnico pisatelja Miška Kranjca, ki se je rodil v Polani. Nadarjenemu mladcu je pomagal študirati župnik Klekl. Kot dijak je bil Kranjec član katoliškega telovadnega društva „dijaški Orel“, v času študija na univerzi pa je pripadal katoliški levici. Kasneje je prestopil v komunistični tabor.

MURSKA SOBOTA — Po podatkih sveta za šolstvo pri soboški občini ima na srednjih šolah v tej občini od 84 prosvetnih delavcev 27 višjo izobrazbo, 37 predavateljev pa visoko izobrazbo. Tako pomanjkljiva izobrazba po oceni sveta za šolstvo ni najbolj ugodna.

MURSKA SOBOTA — Po zadnjih podatkih imajo v soboški občini 178 družbenih in blizu 430 zasebnih traktorjev. V družbenem sektorju pride na traktor 17 hektarjev obdelovalne zemlje, na zasebnem pa še vedno okoli 100 hektarjev.

MURSKA SOBOTA — V Murški Soboti, kjer je po desetletnem delovanju prenehalo delovati učiteljsišče, so se na sklepi slovesnosti zbrali številni bivši dijaki in predavatelji tega zavoda, zunanji sodelavci in drugi ugledni

gostje. Soboško učiteljske je vzgajilo v desetih letih 443 učiteljev.

NEGOVA — Krajevna skupnost in prebivavci Negove opravljajo zadnja dela pri graditvi prepotrebne vodovoda. Vsa dela na 400 metrov dolgem vodu so opravili meščani sami. Denar za cevi so zbrali s krajevnim samopripevkom, svoj delež pa je prispevala tudi krajevna skupnost. Na novi vodovod bodo priključili osnovno šolo, zdravstveno postajo in krajevni urad.

NOVA GORICA — Sredi septembra so tu proslavili 25-letnico ljudske vstaje proti italijanskemu fašizmu. Po poročilih se je proslave udeležilo okrog stotisoč ljudi iz vseh krajev države. Ni pa bilo zraven tisočev primorskih rojakov, ki so razočarani nad razmerami pobegnili preko meje in sedaj žive največ v Avstraliji, deloma pa v Franciji, Kanadi, Združenih državah in v državah Južne Amerike. Mnogi izmed teh so pri vstaji pred 25 leti sodelovali v veri, da gre za vstajo, ki bo rodila resnično svobodo in enakopravnost. Zraven tudi ni bilo tistih, ki jih je kroglja obmejnih stražnikov na begu iz Slovenije zadela in katerih število pozna samo Bog.

NOVO MESTO — Novomeška tovarna zdravil „Krka“ je še lani imela manj kot 10 milijard starih dinarjev prometa, letos pa računajo že na približno 15 milijard starih dinarjev bruto proizvodnje. Za prihodnje leto načrtujejo v tovarni že okrog 22 milijard starih dinarjev bruto proizvodnje, s čimer bi se ta organizacija uvrstila v jugoslovanski zadevni industriji na tretje mesto.

ORMOŽ — V tovarni „Jože Kerencič“ v Ormožu izdelujejo politrške steklenice iz plastične mase za olje, kis in vino. Tovarna šteje začetek obratovanja novega stroja za enega pomembnih uspehov in korak dalje v proizvodnji plastične embalaže.

PREVALJE — Na prvi dan pouka so tu odprli sodobno telovadnico, ki je opremljena z najsodobnejšim telovadnim orodjem. V telovadnici bodo lahko igrali tudi košarko in odbojko.

PTUJ — Ob Ormoški cesti v Ptujju je zasebnik pred kratkim

odprl eno najsodobnejših pralnic avtomobilov v tem kraju, ki ga je veljala z opremo vred 150 tisoč Ndin. Tu so všteti tudi stroški opreme za mazanje avtomobilov.

RADOVLJICA — Predstavnik podjetja „Istrabenz“ se zanimajo za postavitev nove bencinske črpalke, ki bi jo zgradili blizu Lesc. Težave pa so zaradi lokacije, ker še ni povsem jasno, kje bo šla nova gorenjska magistrala proti severu.

RADOVLJICA — V Radovljici je bilo od 4. do 6. oktobra strokovno posvetovanje slovenskih knjižničarjev, ki ga je priredilo društvo knjižničarjev Slovenije. V okviru tega posvetovanja je bil 5. oktobra literarni večer, ki ga je priredila radovljiška delavska univerza.

RAVNE NA KOROŠKEM — Izročili so svojemu namenu novo avtobusno postajo, ki je ena najlepših v Sloveniji. Ob otvoritvi se je predsednik občine zahvalil vsem, ki so prispevali svoj delež pri graditvi postaje. V njej je trgovsko podjetje Merx uredilo sodoben bife, Ljubljana Transport pa je opremil turistično pisarno.

ROGAŠKA SLATINA — Konfekcija „Oblačila“ je začela delati v novem sodobnem obratu. Podjetje je nastalo iz male krojaške delavnice v letu 1947. Danes zaposluje 160 delavcev.

SEŽANA — Po statističnih podatkih, ki jih zbira občina Sežana, je letos obiskalo Škocjanske jame 17.182 obiskovalcev. Lani jih je bilo 15.240. Največ obiskovalcev je bilo v mesecu juniju, ko je obiskalo jame 5.579 domačin in 1.390 tujih gostov.

SLATINA RADENCI — V zdravilišču Radenska Slatina, kjer razpolagajo s 250 ležišči, imajo vse zmožljivosti polno zasedene, kar je za ta letni čas razveseljivo. To je vsekakor dobra napoved za podaljšanje sezone skozi vso jesen.

SLOVENJ GRADEC — Kmetijska zadruga Slovenj Gradec preureja prostore bivše pošte v Poštni ulici za novo sodobno urejeno prodajalno mesa in mesnih izdelkov ter prodajalno s kmetijskim reprodukcijskim materialom.

SLOVENJ GRADEC — V Slovenjem Gradcu so bili župani koroških občin iz Avstrije. Ogledali so si industrijsko in obrtniško razstavo, kjer je razstavljalo nad 60 zasebnih obrtnikov ter obrtnih, trgovskih in industrijskih podjetij. Zanimali so se zlasti za kakovost in cene razstavljenih izdelkov. Izrazili so priznanje prirediteljem in razstavljavcem za tako bogato in trgovsko uspešno razstavo.

STOL — Mejni gorski prehod na Stolu, ki so ga letos odprli sredi maja, je do konca avgusta prestopilo kakih 1500 planincev. Od teh je bilo največ Avstrijcev, za katere je še posebej privlačna Prešernova koča na Stolu, ki je letos bolj oskrbovana in jo zato obiskujejo tudi med tednom.

ŠKOFJA LOKA — Potem ko so delavci kranjskega cestnega podjetja zaključili asfaltiranje 17 km dolge ceste v Selški dolini od Škofje Loke do Železnikov, urejajo zdaj še cesto v Poljanski dolini. Zdaj je na vrsti odsek Selo—Trebija, nato pa bodo uredili še odsek od Trebije do Škofje Loke.

ŠTATENBERG — V letovišču grad Štatenberg blizu Poljčan se je vršilo peto srečanje pisateljev. Letos je bilo navzočih več kot trideset pesnikov in pisateljev, kritikov, literarnih zgodovinarjev in esejistov iz Makedonije, Srbije, Vojvodine, Črne gore, Bosne in Hercegovine, Hrvatske ter Slovenije. Vabilu so se odzvali tudi književniki iz Trsta, Celovca ter Gradca.

VELIKA PLANINA — Občinsko podjetje Velika planina je letos postavilo na Zelenem robu štiri počitniške hiše, ki so zgrajene v planšarskem slogu. Lastniki novih hiš so delovne organizacije iz Ljubljane.

VINICA — Dolga leta je bila osrednja tema vsakega zbora volivcev cesta od Črnomlja do Kolpe pri Vinici. Zdaj se dela modernizacije zadnjega dela ceste Novo mesto—Črnomelj—Vinica—Kolpa približujejo koncu.

ŽUŽEMBERK — V Žužemberku se pripravljajo na obnavljanje razpadajočega severnega stolpa gradu. Nekaj denarja so sami zbrali, nekaj pa so prispevali republiški sklad za pospeševanje kulturnih dejavnosti ter občina in krajevna skupnost.

NAŠA LUČ, mesečnik za Slovence na tujem. — Letnik 17. List ureja uredniški konzorcij. Odgov. urednik: dr. Janko Hornböck. Založba: Družba sv. Mohorja. Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja. Vsi v Celovcu. — Opremo platnic je izdelal Klavdij Palčič. — List izide desetkrat v letu (vsak mesec razen julija in avgusta). — Naročnina je za naročnike v Avstriji letno 45 šilingov, za naročnike izven Avstrije 110 belgijskih frankov, 10 francoskih frankov, 10 švicarskih frankov, 8 nizozemskih goldinarjev, 10 nemških mark, 1200 italijanskih lir, 16 angleških šilingov, 12 norveških kron, 10,50 švedskih kron, 2,50 ameriških dolarjev, 2,50 avstralskih dolarjev, 2,50 kanadskih dolarjev. — Razlika v cenah je pogojena zaradi neenakih poštnin v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj. Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava Naše luči. Uredništvo in uprava: Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt, Austria.

SLOVENSKI DUŠNI PASTIRJI IN URADI

ANGLIJA — Franc Bergant, Offley Road 62, London S. W. 9 (Tel. 01-735-66 55).

AVSTRIJA — Ciril Lavrič, Röm.-kath. Pfarramt Haid, 4052 Ansfelden (O.-O.). — Korotan, Albertgasse 48, 1080 Wien VIII. — Janez Hafner, Theodor-Körnerstraße 111, 8010 Graz. — Anton Miklavčič, Kapellengasse 15, 9800 Spittal/Drau. (Tel. 04762/33462). — P. Štefan Kržišnik, Stift, 6422 Stams.

BELGIJA — Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Liège, (Telefon 04/23 39 10). — Kazimir Gaberc, 19 rue Louis Empain, Marcinelle (Hainaut), (Telefon 07/36 77 54).

ITALIJA — Slovenski dušnopastirski urad — Dr. Pavel Robič, via dei Colli 8, Roma.

FRANCIJA — Nace Čretnik, 4 rue S. Fargeau, 75 Paris 20, (Tel. 636-80-68). — Bogdan Makovec, 7 rue Gutenberg, 75 Paris 15, (Tel. 250-89-93). — Stanislav Kavalarič, 7 rue Claude Debussy, 62 Liévin (Pas-de-Calais). — Anton Dejak, 33 rue de la Victoire, 57 Aumetz. — Stanko Grims, rue du Dauphiné, 57 Merlebach. — P. Jakob Vučina, 6 rue de France, 06 Nice.

NEMČIJA — Lojze Škraba, 42 Oberhausen-Sterkrade, Mathildestraße 18. (Telefon 62676). — Ivan Ifko, 43 Essen-Alteneßen, Schonnefeldstraße 36. (Telefon 291305). — Dr. Franček Prijatelj, 68 Mannheim, A 4, 2. (Telefon 0621/28500). — Dr. Franc Felc, 7 Stuttgart-S, Kolbstr. 15/I. (Tel. 72278). — Ciril Turk, 73 Esslingen, Häuserhaldenweg 36. (Tel.: Stuttgart 353177). — Dr. Janez Zdešar in dr. Branko Rozman, Schubertstraße 2/I, 8 München 15. (Telefon 536453).

NIZOZEMSKA — Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Luik, Belgie.

ŠVEDSKA — Jože Flis, Djurgardsvägen 32, 633 50 Eskilstuna. (Telefon 016/11 31 54).

ŠVICA — P. Fidelis Kraner, Kapuzinerheim, Seebachstraße 15, 8052 Zürich, (Tel. Zürich 46 68 61).